

Styrelsen för
PSYKOLOGISKT FÖRSVAR

OPINION 2000

Den svenska
allmänhetens syn på
samhället,
säkerhetspolitiken
och försvaret

Göran Stütz

MEDDELANDE 156

OPINION 2000

*Den svenska allmänhetens
syn på samhället, säkerhetspolitiken
och försvaret*

Göran Stütz

INNEHÅLL

Inledning	4
Opinionsläget hösten 2000	7
Inställning till det svenska samhället	7
Inställning i några frågor kring EMU	8
Inställning till skilda internationella förhållanden	9
Inställning i skilda säkerhetspolitiska frågor	11
Inställning i skilda frågor kring försvaret	14
Allmän försvarsvilja i fred	16
Frågor kring frivilligförsvaret och eget engagemang	19
Opinion 2000 in Summary	22
Bilaga 1:	
Uppläggnings- och genomförande	27
Bilaga 2:	
Tabeller	30
Bilaga 3:	
Opinion 2000 i sammandrag	106

INLEDNING

Styrelsen för psykologiskt försvar (SPF) skall enligt sin instruktion bl a följa svensk opinionsutveckling av betydelse för det psykologiska försvaret. Detta kan ske på olika sätt. Ett sätt är att återkommande studera befolkningens uppfattning i skilda försvars- och säkerhetspolitiska frågor genom representativa frågeundersökningar. I denna skrift redovisas resultaten av den opinionsundersökning som genomfördes i början av hösten 2000. Studien utgör den senaste i den serie, som SPF publicerat under snart 50 år. Den långa serien mätresultat är utan motstycke och gör det möjligt att studera befolkningens hållning inom de nämnda områdena genom åren.

SPFs opinionsundersökningar anses som ett viktigt komplement till bilden av svenskarnas syn inom områdena säkerhetspolitik och försvar. Undersökningarnas förtjänst ligger bl a i de öppet redovisade frågorna och att svaren ger en klar uppfattning om medborgarnas inställning inom berörda områden. Liksom i andra sammanhang när det gäller opinionsundersökningar bör man dock vara försiktig med att hänge sig åt alltför långtgående slutsatser och spekulationer om vilka orsaker som kan dölja sig bakom olika opinionsyttringar. Förhållandet att vi lever i en föränderlig värld gör sannolikt stora delar av befolkningen osäkra i sina uppfattningar om och åsikter i frågor på det säkerhets- och försvarspolitiska området. Frågor kring vårt lands säkerhet och försvar är sannolikt inte särskilt aktuella för stora delar av befolkningen och således ingenting man i allmänhet "går och funderar på". Detta medför att de uppfattningar och

attityder som avspeglar sig i opinionsstudier som behandlar sådana frågor måste tolkas med eftertanke.

Det bör påpekas att eftersom SPFs opinionsundersökningar görs en gång varje år är det möjligt att små eller stora opinionsförskjutningar ägt rum mellan mätfällena. Sådana förändringar kan inte fångas in här men att SPFs studier ger en bild av mer långsiktiga opinionslägen råder det knappast någon tvekan om.

Flera av de traditionella och militärt orienterade frågorna som ingått i många studier har under senare år ersatts av andra mer säkerhetspolitiskt färgade frågeställningar. Då ett flertal frågor i undersökningen är tämligen nya bör det således understrykas, att de svarsmönster som erhållits inte går att relatera till tidigare SPF-studier.

I *Opinion 2000* redovisas den svenska allmänhetens syn på frågor inom följande större områden

- inställning till dagens och framtidens svenska samhälle,
- inställning i ett par frågor kring EMU
- inställning till skilda internationella förhållanden,
- inställning i skilda säkerhetspolitiska frågor,
- inställning i skilda frågor kring försvaret,
- befolkningens försvarsvilja som den kommer till uttryck i fred,
- inställning i frågor kring frivilligorganisationer och eget engagemang.

Insamling och bearbetning av data för den här studien har gjorts av Statistiska centralbyrån (SCB). Under perioden 4-26

september 2000 telefonintervjuades totalt 760 personer i åldrarna 18 till 74 år. Dessa personer utgör ett representativt urval av Sveriges befolkning i nämnda åldersintervall och representerar totalt cirka 6,14 miljoner människor. För frågornas formulering, tabellsammanställning och presentation svarar SPFs forskningssektion.

Undersökningens resultat redovisas översiktligt i den löpande texten. För mer ingående studier av opinionslägen olika år eller för jämförelser mellan befolkningsgrupper hänvisas till bifogade tabeller. En kort sammanfattning av resultaten görs också på engelska.

De tillfrågade har indelats i olika befolkningsgrupper. Vilka bakgrundsvariabler som använts redovisas i *bilaga 1*. Som framgår är vissa undergrupper små; relativtalen bör i dessa fall naturligtvis tolkas restriktivt. I bilagan framgår även storlekar på procentandelsskillnader som måste erhållas för att observerade skillnader skall bedömas som verkliga och inte som orsakade av slumpen om jämförelser görs mellan undersökningar eller mellan befolkningsgrupper i den här studien.

Samtliga tabeller har sammanförts till en tabellbilaga, *bilaga 2*. Där kan aktuella svarsfördelningar studeras och jämförelser göras med äldre undersökningar. Huvudsakligen redovisas svarsfördelningar erhållna under 1980-talet och framåt. För mer fullständiga äldre tidsserier hänvisas till SPFs skrifter avseende 1989- och 1990-års opinionsstudier (*Opinion 89* och *Opinion 90*). Hur frågorna formulerats och om frågor och svarsalternativ ändrats över tid framgår vid respektive tabell i tabellbilagan. Inom parentes efter frågan anges vilket eller vilka år som en viss frågeformulering varit eller är aktuell.

Den information som svenska medier fick när preliminära data förelåg återfinns

ist i denna skrift. Detta material kan naturligtvis tjäna som en sammanfattning av de viktigaste undersökningens resultaten (*bilaga 3*).

Det är huvudsakligen genom nyhetsmedierna som medborgarna får sina kunskaper om säkerhetspolitiken och försvaret och om vad som sker i samhället. Hur relationen medieinnehåll-mediekonsumtion ser ut är generellt svårt att studera; än svårare att studera är medieinnehålls effekt på konsumenternas/medborgarnas åsikter och attityder, och, i förlängningen, på opinionsläget i ett samhälle. Att nyhetsmedierna, som genom sitt innehåll bestämmer vilka punkter på "agendan" som skall behandlas, påverkar medborgarnas attityder och förhållningssätt torde vara oomtvistat. Det aktuella opinionsläget i frågor som gäller säkerhetspolitik, försvar och synen på vår omvärld och det svenska samhället torde sålunda kunna ha påverkats av händelser som beskrivs och kommenteras i nyhetsmedierna.

Det bör därför nämnas att en tid före och under den period som intervjuerna ägde rum för den här studien fick vissa händelser i omvärlden stort utrymme i svenska nyhetsmedier. Bland andra händelser mördades FN-medarbetare i Västra Timor, trappades konflikten i Mellanöstern upp, utfördes sprängdåd i Moskva som resulterade i flera civila offer. Vidare gick en rysk u-båt med besättning förlopad i Barents hav, det utbröt en storbrand i ett TV-torn i Moskva vilket påstods visa på det eländiga tillståndet i rysk ekonomi och i det ryska samhället. Klimatalarm, bl a rörande smältande is kring Nordpolen och ett allt tunnare ozonskikt, noterades med tätare intervall i medierna. Slutligen skall också nämnas medierapporteringen kring det kommande presidentvalet i Jugoslavien och optimismen kring den

demokratiseringsprocess som kunde skönjas där.

Allmän osäkerhet kring rysk ekonomi och politik och vad detta kan innebära i en nära framtid, inte minst i vårt närområde, kvarstår sedan tidigare.

Den svenska alliansfriheten och förhållandet till NATO är frågor som idag för många blivit mer komplicerade än tidigare. Detta tillsammans med diskussioner i medierna kring Sveriges bidrag till och roll i det framtida militära EU-försvaret och i EUs militära och civila krishantering samt frågor kring det kommande ordförandeskapet i EU kan påverka inställningen i frågor som gäller vårt lands säkerhetspolitik och försvar och vårt förhållande till EU och Europa.

En rad händelser nationellt kan ha påverkat inställningen till dagens samhälle på olika sätt. Bland annat kunde statsministern i regeringsförklaringen i september utlova reformer, uttala positiva tongångar kring svensk ekonomi, utlova fortsatt låg inflation samt meddela att det mesta pekar uppåt för landet. Parallellt med detta pågår i medierna och annorstädes en debatt om upplevda brister inom klassiska områden som skola, vård och omsorg. Även aspekter på samhällets sårbarhet uppmärksammades med anledning av översvämningar i södra Norrland. Några statsråd fick under några dagar schavottera i medierna där förtroendefrågor, slarv och "affärer" stod i fokus.

OPINIONSLÄGET HÖSTEN 2000

Inställning till det svenska samhället

(tabellerna 1-8)

Svenskarna ser positivt på sitt land. Nästan alla, 98 %, anser att Sverige är ett "mycket" eller "ganska bra" land att leva i. Opinionsläget i år skiljer sig inte från de närmast föregående årens. Andelen med uppfattningen "mycket bra" låg i studierna 1993 till 1996 på mellan 41 och 46 % men sedan 1997 hyser över hälften av befolkningen denna uppfattning. Jämförelser över längre tidsperioder kan dock bli vanskliga i den här frågan eftersom befolkningen i viss utsträckning kan ha anpassat sig till det aktuella läget.

Vissa smärre skillnader i uppfattning kan noteras i årets studie vid jämförelser mellan befolkningsgrupper (t ex andelen som svarar "mycket bra" i åldersgruppen 65-70, 42 %, jämfört med motsvarande andel i övriga åldersgrupper 51-59 %). Gruppen mycket positiva är hösten 2000 relativt sett störst bland socialdemokratiska sympatisörer (67 %) och minst bland moderaternas (47 %). Det måste åter påpekas att vissa undergrupper (ålders- och sympatigrupper) består av ett litet antal personer i studien, varför relativtalen måste tolkas försiktigt.

Hur ser man på framtiden? Ungefär lika många 1992 som 1993 (ca en tredjedel) trodde att det blir bättre respektive sämre att leva i Sverige framöver. Skaran optimistiska minskade under åren 1994 till 1996 från 25 till 21 % medan gruppen pessimistiska ökade till 46-47 % åren 1995 och 1996. Enligt studierna 1997 och 1998 bred-

de åter den optimistiska inställningen ut sig till 26-28 % medan den pessimistiska minskade till 31-34 %. I årets studie är "bara" 20 % optimistiska beträffand framtiden (vilket är en minskning med fyra procentenheter från förra mätningen), 33 % är pessimistiska (en ökning med tre enheter sedan förra gången) medan 42 % inte förväntar sig några större förändringar jämfört med hur det är idag. Opinionsläget framstår som splittrat. Noteras kan att gruppen som inte väntar sig några större förändringar har ökat från omkring en tredjedel vid 1990-talets början till drygt 40 % nu. Sett över åren 1994-2000 är andelen optimistiska beträffande framtiden genomgående högre bland män än bland kvinnor och vanligen högre bland yngre än bland äldre (*tabell 7*).

I de senaste årens SPF-studier nämns frekvensmässigt sett främst arbetslöshet, sysselsättning och sysselsättningsåtgärder, aspekter som har att göra med miljö och ekonomi, aspekter på samhällsekonomi och skatterna samt farhågor inom äldreomsorg och sjukvård som de frågor eller samhällsproblem som man tror kommer att dominera i Sverige under de kommande tio åren. Dessa uppfattningar går i stort igen också i årets studie. Samhällsfrågor som idag är aktuella förväntas således bestå även under de första åren på 2000-talet.

Forskningsgruppen för samhällsinformation (FSI) studerar löpande befolkningens förväntningar på bl a ekonomin (*FSI, Release 2000-10-04*). Studier gjorda vid samma tid som SPFs ger bl a vid handen att förväntningarna på landets ekonomi

har gått ner. Under perioden augusti till september 2000 tror omkring en tredjedel att Sveriges ekonomi blir bättre det kommande halvåret. Förväntningarna på en ökad arbetslöshet ligger på en lägre nivå än tidigare: ca 40 % tror att den minskar de kommande sex månaderna.

Inställning i några frågor kring EMU

(tabellerna 9-10)

Skall Sverige gå med i den europeiska valutaunionen, EMU, eller inte? Att vi skall gå med anser 34 %, något fler, 38 %, tycker vi skall hålla oss utanför och 22 % är osäkra medan 6 % säger att de saknar uppfattning i frågan. Jämfört med opinionsläget hösten 1999 har viljan till ett EMU-medlemskap, enligt SPFs studier, minskat kraftigt i utbredning. Det är främst bland män, bland högutbildade, bland boende i storstäder samt bland sympatisörer till moderaterna man hittar förespråkare för ett svenskt EMU-inträde. Avvisar medlemskap gör främst kvinnor (andelen osäkra är hög bland kvinnorna: ca en tredjedel vet inte eller kan inte ta ställning i EMU-frågan), yngre och äldre, medel- och lågutbildade, boende i de minsta orterna eller på landsbygden samt anhängare till miljöpartiet.

Blir det en folkomröstning i EMU-frågan, och mycket talar för det, gissar 35 % hösten 2000 att majoriteten kommer att rösta för ett inträde, 39 % tror att resultatet går emot en anslutning medan 18 % tror att det blir ungefär lika många röster för som emot. Att majoriteten i en eventuell folkomröstning kommer att rösta för ett EMU-inträde tror främst män, personer i åldern 30-39 och högutbildade medan yngre samt i främsta hand anhängare till vänsterpartiet och kristdemokraterna

tror att majoriteten röstar emot en anslutning.

FSI följer med stor regelbundenhet opinionen i bl a EMU-frågan. I en studie under perioden augusti-oktober 2000 bland personer i åldern 16 till 79 år, ogillar 37 % att Sverige går med i EMU medan 26 % är för ett medlemskap. I den undersökningen hade 17 % ingen uttalad åsikt medan 20 % helt enkelt avstod från att svara.

Opinionsläget i EMU-frågor följs kontinuerligt av flertalet svenska opinionsinstitut. Aktuella studier kring EMU-frågor beskriver tämligen ostabila opinionslägen men där trenden till ett ökat EMU-motstånd i samhället är påtaglig. Bland studierna kan nämnas Statistiska centralbyråns, som i november 2000 finner att 28 % stöder en EMU-anslutning medan 47 % skulle rösta "nej" om det hade varit en folkomröstning i frågan (www.scb.se). Jämfört med SCBs motsvarande studie halvåret tidigare har EMU-motståndet ökat.

Enligt DN/Temos studie från augusti 2000 skulle 37 % rösta "ja", och 45 % rösta "nej" i en folkomröstning om EMU. Enligt oktoberundersökningen hade EMU-motståndet brett ut sig då motsvarande siffror var 30 och 52 %. Strax under 20 % var i bägge studierna osäkra på hur de skulle rösta (www.temo.se). Demoskop finner i en septemberstudie att 42 % skulle rösta för ett svenskt deltagande i EMU medan 48 % skulle rösta emot (www.demoskop.se). Månaden senare ökar andelen motståndare till 54 %.

Under perioden juni till oktober 2000 skulle enligt Sifo omkring en tredjedel rösta "ja" och mellan 46 och 52 % "nej" i en folkomröstning om ett svenskt medlemskap i EMU. Även Sifos studier ger bilden av en tydligt uppgång på "nej"-sidan (*SvD 8 oktober 2000*).

Skandinavisk opinion (Skop) gör också upprepade mätningar i EMU-frågor. I augusti-september gick 59 % inte med på att Sverige gick med i EMU och ersatte kronan med euron. I oktober-november hade den andelen ökat till 62 % (*Metro 17 november 2000*).

Inställning till skilda internationella förhållanden

(tabellerna 11-23)

Befolkningens oro för den politiska situationen i världen minskade påtagligt i utbredning i undersökningen 1997 jämfört med de närmast föregående åren. 1997 uppgick andelen oroade till 34 %; 1998 och 1999 ökade den andelen till 50 respektive 46 % men minskar enligt höstens studie till 37 %. I höst anger 24 % att de känner ringa eller "ingen oro alls" för den politiska situationen i världen vilket är betydligt fler än 1998 och 1999 och för övrigt den högsta noteringen i SPFs mätserie sedan 1980.

Den i *tabell 12* redovisade tidsperioden är intressant ur svensk säkerhets-, utrikes- och försvarspolitisk synvinkel. Under denna period kan den tidigare konfrontationsstrategin mellan supermakterna sägas ha övergått i en samarbetsstrategi. Berlinmuren faller, Tyskland återförenas, Sovjetunionen upplöses formellt. Det militära läget för Sverige förändras de första åren på 1990-talet när Warszawapakten upplöses och, senare, när ryska trupper lämnar Baltikum. NATO utvidgas genom PFF (Partnerskap för fred) till vilken Sverige och en rad Östeuropeiska stater ansluter sig. Sverige blir medlem i Europeiska unionen. Samarbetet mellan Sverige och NATO intensifieras. Kan den här utvecklingen skönjas också i opinionssiffrorna?

Andelen "mycket" oroade är i genomsnitt åren 1980-1984 omkring 20 %; motsvarande är för perioden 1985-1989 är 12 %, för åren 1990-1993 10-11 % och för perioden därefter fram till nu 6 %. Beräknas ett löpande medeltal för andelen mycket oroade (baserat på treårsperioder) sjunker detta från 22 % år 1981 till 6 % för 1999. Oroade för den politiska situationen i världen under åren 1994-2000, finns främst att finna bland kvinnor, bland medelålders och äldre samt vanligen också bland sympatisörer till vänsterpartiet (i år centerpartiet).

När det gäller olika organisationers och länders betydelse för freden och säkerheten i Nord-Europa tycker i höst 22 % av befolkningen att FN bidrar "väsentligt" till detta; motsvarande för EU är 23 %, för NATO 26 %, för USA 23 % och för Ryssland 6 %. Jämfört med åsiktsläget, som det framstod 1999 ser nu något färre i befolkningen positivt på FN, EU och USA i nämnda avseende men, vad gäller FN och EU, betydligt fler än vad som var fallet i mätningarna åren 1996 och vad gäller EU även 1997.

När det gäller Europeiska unionen (EU) upplevde 1996 18 % att EU var en belastning för freden och säkerheten i vårt närområde; i höstens studie (liksom i studierna åren 1997 till 1999) hyser betydligt färre, 8 %, den uppfattningen. I synen på Ryssland har det skett åsiktsförändringar. Det är i höstens studie 38 % (37 % 1999 men betydligt fler i studien 1998, 44 %) som upplever detta som "ett visst" eller "ett allvarligt problem" för freden och säkerheten i Nordeuropa. En lika stor andel i höst som förra året (ca 30 % mot 19 % 1998) anser att Ryssland "saknar betydelse" för freden och säkerheten i vårt närområde.

Är Ryssland ett hot mot Sverige? Ja, omkring en tredjedel av både män och

kvinnor anser det. Denna uppfattning är ungefär lika spridd i år som 1997 till 1999 men var vanligare i studien 1996 (46 %). Gruppen som upplever Ryssland som ett hot baserar oftast sin uppfattning på förhållanden eller aspekter som har att göra med olika slags ekonomisk brottslighet (speciellt män), aspekter på miljöförstöring, aspekter på "militärt hot" (speciellt kvinnor), hot som sammanhänger med Rysslands sönderfall eller kollaps (speciellt män), bristande kontroll över (fd sovjetiska) kärnvapen samt bristfälliga kärnkraftverk, kärnkraftanläggningar.

Finns det något annat (utöver Ryssland) som påtagligt hotar vårt land? Jo, det gör det tycker 44 %. I SPFs studier åren 1997 till 1999 tycker ungefär hälften av befolkningen detta men 1996 var den uppfattningen betydligt vanligare – 62 % (se *Opinion 99*). Miljöhot/-förstöringen i världen nämns oftast. "Rasism" anser man vara ett hot mot Sverige medan bristfälliga kärnkraftsverk i vår närhet är ett annat.

En fjärdedel av befolkningen tror att riskerna är "mycket små" eller "inga alls" för att det som händer i världen idag skall leda till krig i stora delar av Europa men 23 % upplever riskerna som stora (främst "ganska" stora). Jämfört med mätningarna 1998 och 1999 har opinionen i den här frågan förskjutits påtagligt åt det optimistiska hållet eftersom andelen optimistiska är betydligt fler nu, 25 %, än då 18-19 %.

När det gäller bedömningen av den framtida militära situationen i vår geografiska närhet har den optimistiska uppfattningen vunnit mark något jämfört med läget förra hösten. Nu anser 16 % att den militära situationen blir "mer hotfull" framöver (tio år framåt) medan en lika stor andel tror det motsatta. Hösten 1999 var dessa andelar 18 och 12 %. Majoriteten, i höst 64 %, och 65-68 % åren 1997 till 1999,

förväntar sig dock inga förändringar i det framtida militära läget runt oss.

Vissa jämförelser kan här göras med Folk og Forsvars studier i Norge. I februari-mars 2000 ansåg 10 % (26 % i studien 1999) att den politiska situationen i världen för närvarande är "meget spent", 36 % (50 % året innan) tyckte den vara "nokså spent" medan 46 % (19 % tidigare) tyckte den var "lite spent" eller "avspent" (*Folk og Forsvar: Holdninger til forsvaret, februar-mars 2000*).

Planeringskommissionen för försvarsinformation (PFI) i Finland genomför sedan lång tid tillbaka opinionsundersökningar på det säkerhets- och försvarspolitiska området. I den undersökning som gjordes i maj-juni 2000 ställs bl a frågan "Då ni tänker på världsläget som en helhet, tror ni att Finland och finländarna under påföljande fem år lever i en tryggare eller otryggare värld än nu?". I en "tryggare värld" svarade 37 % (motsvarande i studien 1999 var 19 % och i genomsnitt under perioden 1990-1999 22 %) medan 33 % hade den motsatta uppfattningen (42 % förra året och 44 % i genomsnitt åren 1990 till 1999); drygt en fjärdedel (27 %) förväntade sig inga förändringar de närmaste fem åren (*PFI: Informationsblad och översikter, 1/2000*).

I Lettland planeras att från och med år 2000 årligen genomföra opinionsundersökningar på det säkerhets- och försvarspolitiska området. Som mall för dessa studier tas tills vidare SPFs opinionsstudier. Under perioden 6 till 16 oktober 2000 intervjuades drygt 1 000 letter i åldern 16 år och äldre. Omkring 40 % har ryska som modersmål. På frågan hur man bedömer dagens säkerhetspolitiska läge jämfört med läget för tre år sedan anser knappt en tredjedel (30 %) att detta förbättrats för Lettlands del medan flertalet – 44 % – inte

ser några förändringar. När det gäller ett annat lands möjlighet att i dag utöva militär aggression mot Lettland anser 77 % att detta är "helt" eller "ganska omöjligt".

Inställning i skilda säkerhetspolitiska frågor

(tabellerna 24-31)

Ur det svenska säkerhetspolitiska perspektivet har utvecklingen lett till att det traditionellt svenska neutrala uppträdandet i internationella konflikter alltmer kan komma att förändras. Tidigare var neutralitetspolitiken självskriven och kunde enligt många inte ifrågasättas. Möjligheterna till ett framtida svenskt alliansfritt/ neutralt uppträdande diskuteras – ifrågasätts – allt oftare. Många ser med oro på en tilltagande svensk EU- och NATO-anpassning. Vilka intressen har Sverige i det "nya" Europa? Hur skall dessa tillvaratas i gentemot EU och NATO? Vad innebär "militär alliansfrihet" idag och vilket värde kan en sådan position tänkas ha för Sverige och vårt närområde?

Delvis nya frågeställningar på det säkerhetspolitiska och det försvarsmässiga området har inställt sig för Sverige och svenskarna. Självklart är det angeläget, att de svenska medborgarna är medvetna om att verkligheten säkerhetspolitiskt sett håller på att förändras eller redan har förändrats. Det finns annars risk för, att det uppstår en klyfta i samhället mellan gemene man och de "insatta" (t ex politikerna).

Hur förhåller sig då den svenska befolkningen t ex till de olika slags ingripanden som Förenta Nationerna gör för att säkra eller återställa fred och säkerhet på olika håll i världen? Hur ser man på förhållandet att Sverige deltar i direkta militära internationella säkerhetspolitiska

aktioner? Frågor om ett fördjupat samarbete med NATO har också aktualiserats. Hur ser man på förhållandet att man inom EU strävar efter ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i riktning mot ett gemensamt försvar; bör Sverige delta i en sådan process eller inte?

Att FN gör "rätt" när man tillgriper direkta krigshandlingar för att återställa fred och säkerhet tycker 68 % av befolkningen medan 20 % tycker att FN gör "fel". Jämfört med det åsiktsläge som rådde enligt SPFs studie förra hösten minskar andelen från 74 % som anser att FN gör rätt; andelen som accepterar FNs agerande ligger nu tolv procentenheter under "toppnoteringen" 1995 (80 %). I genomsnitt över perioden 1993 till 1999 accepterar 75 % FNs fredsframtvingande agerande(n) medan 18 % inte gör det.

Sverige har i flera omgångar sedan hösten 1993 ställt svensk personal rekryterad på frivillig basis till FNs förfogande för insatser i det forna Jugoslavien. De svenska FN-kontingenterna är nu ställda under NATO-befäl. Nästan tre fjärdedelar, 73 %, håller beslutet att sända iväg soldaterna till Bosnien för riktigt men 18 % ser beslutet som felaktigt. I förhållande till studien 1993 har den förkastande inställningen minskat med tio procentenheter. I genomsnitt över perioden 1993 till 1999 håller 75 % beslutet att sända i väg militära förband till forna Jugoslavien som riktigt medan 20 % håller det för felaktigt.

En fråga som sedan några år återfinns på den svenska säkerhetspolitiska agendan gäller ett eventuellt fördjupat samarbete med, t o m medlemskap i, försvarsalliansen NATO. I SPFs studie hösten 1996 kunde något över hälften av befolkningen tänka sig ett fördjupat samarbete: 13 % ville att ett sådant kom till stånd "snarast" medan 42% önskade ett framtida samarbe-

te. En dryg fjärdedel ville 1996 inte alls vara med om något fördjupat samarbete med NATO, vare sig nu eller i framtiden (*Opinion 96*).

Majoriteten eller 62 % önskar enligt årets studie att vi håller fast vid alliansfriheten medan 24 % (företrädesvis män, högutbildade, sympatisörer till moderaterna, hemmahörande i de två tidigare civilområdena syd och mitt) gärna ser att Sverige söker fullt medlemskap i försvarssalliansen NATO. Opinionsläget i denna fråga är på det hela taget stabilt.

Varför bör Sverige ansluta sig till NATO? Varför bör vi hålla fast vid alliansfriheten? Hälften eller strax därunder av NATO-anhängarna angav i de tre studierna 1997, 1998 och 1999 som skäl aspekter på temat "gemensam säkerhet" medan omkring en fjärdedel tyckte att Sverige har för knappa militära resurser för att kunna försvara sig på egen hand. Även i årets studie lyfter de NATO-positiva fram aspekter på gemensam säkerhet (35 %, speciellt kvinnor). Uppfattningen att Sverige inte kan isolera sig säkerhetspolitiskt (23 %, oftast män) hamnar frekvensmässigt på andra plats och det är relativt sett fler i årets studie än i de tidigare som anger detta som skäl för ett NATO-medlemskap. De som vill stanna utanför NATO anser helt enkelt att Sverige är alliansfritt och skall så förbli!

Vad gäller inställningen till ett framtida fördjupat utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete mellan medlemsstaterna inom EU i riktning mot ett gemensamt försvar är som framgår 45 % i huvudsak för att Sverige arbetar för ett sådant mål (oftast män, högutbildade, sympatisörer till moderaterna, hemmahörande i civilområde syd och mitt) medan färre 39 % (42 % förra hösten) är emot detta. 16 procent (13 % 1999) kan inte besvara frågan. I åtminstone den första av de bägge sistnämnda grup-

perna finns förstås personer, som anser att Sverige bör lämna EU och då kan ju heller inte något fördjupat samarbete vara aktuellt.

Här kan refereras till några andra studier. Undersökningar från SOM-institutet vid Göteborgs universitet visar att andelen i befolkningen som anser att det är ett "bra förslag" att Sverige söker medlemskap i NATO ökar från 15 % år 1994 till 24 % 1997, minskar till 22 % 1998 och till 19 % i 1999-års studie. Gruppen som anser att det är ett "dåligt förslag" att Sverige söker medlemskap i NATO minskar från 48 % 1994 till 38 % 1997 men växer ånyo och uppgår 1999 till 47 %.

I SOM-undersökningarna ombeds de tillfrågade ta ställning till följande påstående: "Sverige bör i fredstid föra en alliansfri politik, syftande till neutralitet i krig". 1994 ansåg 70 % att detta vara ett "bra förslag" medan 7 % ansåg förslaget dåligt. I studien 1999 var andelarna 69 respektive 8 % (*Det nya samhället - SOM-undersökningen 1999*).

Forskningsgruppen för Samhälls- och Informationsstudier (FSI) noterar i sina studier från april till juni 2000 vad gäller inställningen till ett svenskt medlemskap i NATO att 36 % ogillar detta, 26 % är för medlemskap, 17 % har ingen uttalad åsikt medan 21 % inte kan eller vill besvara frågan.

FSI studerar också befolkningens inställning till ett gemensamt EU-försvar. På frågan "Vad tycker du om ...att Sverige ingår i ett gemensamt EU-försvar?" är opinionen splittrad. Åren 1998 och 1999 är ca en tredjedel positiva till ett sådant arrangemang medan lika många är negativa. Under perioden augusti-oktober 2000 är 38 % negativt inställda, 30 % är positivt inställda medan 18 % saknar uppfattning; 14 % har av skilda skäl inte besvarat frågan.

Norska Folk og Forsvar gör årliga mätningar rörande bl a befolkningens upplutning kring NATO. I undersökningen från oktober 2000 svarar 70 % (samma andel som år 1999) "bidrar till å trygge landet" på frågan "Mener du at Norges medlemskap i den vestlige forsvarsalliansen NATO bidrar til å trygge landet mot angrep fra en fremmed makt eller mener du at vårt medlemskap i NATO öker faren for angrep, eller mener du att vårt NATO-medlemskap ikke spiller noen rolle i så måte?". Över perioden 1990 till 1999 hyser i genomsnitt 71 % uppfattningen att medlemskapet bidrar till landets säkerhet. I oktober 2000 anser 1 % (4 % 1999) att medlemskapet i NATO ökar faren för angrepp medan 6 % (11 % 1999) tycker att NATO-medlemskapet inte spelar någon roll för Norges säkerhet (*Folk og Forsvar: Holdninger til NATO, oktober 2000*).

Planeringskommissionen för försvarsinformation i Finland (PFI) genomför regelbundet opinionsmätningar på det säkerhets- och försvarspolitiska området. I den senaste undersökningen från oktober och november 2000 finner PFI att en klar majoritet (66 %) är för alliansfrihet (förra året 69 %) medan 25 % (21 % 1999) anser att Finland bör sträva efter att alliera sig. I genomsnitt över åren 1996 till 1999 är 66 % för fortsatt alliansfrihet medan 24 % förespråkar alliansalternativet.

På frågan om Finland skulle besluta sig för att ingå i en militärallians är medlemskap i NATO det bästa alternativet tycker 48 % (49 % gjorde det i novemberundersökningen 1999). En försvarsallians med Sverige förespråkas av betydligt färre - 17 % (17 % även 1999) och 20 % önskar ett militärt samarbete inom EU (16 % 1999).

Hyser man i Finland farhågor för att det nuvarande samarbetet med NATO i olika avseenden medför att man håller på

att "glida in i" NATO och därigenom avstår från principen om militär alliansfrihet? Nej, det tror inte 26 % (25 % 1998 och 33 % 1999) men 60 % (66 och 53 % respektive år) tror att så är fallet; 14 % kan inte besvara frågan.

Undersökning från oktober-november visar också att hälften (52 %) ser positivt på att EU inrättar "krishanteringstrupper". Men 43 % accepterar inte att EU också åtar sig militära uppgifter.

Finlands beslut att vid behov ställa 1 500 soldater till förfogande för EUs fredsfrämjande uppdrag utomlands stöds av 57 %; 37 % gillar inte beslutet.

Sju procent anser att Finland inte skall delta i fredsbevarande insatser utomlands under FNs ledning men 57 % anser att Finland skall delta i sådana. Dessutom tycker en tredjedel att Finland kan medverka i insatser utomlands under EUs eller NATOs befäl. Däremot godkänner man inte medverkan i fredsframtvingande operationer liknande luftattackerna i Kosovo - 63 % tar avstånd (*PFI: Informationsblad och översikter, 2/2000*).

I PFI-undersökningen på våren 2000 (maj-juni) ställs frågan "Borde EUs grundstadga innehålla en bestämmelse som förpliktigar andra medlemsländer att försvara ett medlemsland som blivit föremål för militärt angrepp?". "Ja" svarar 60 % medan 29 % svarar "nej"; 11 % kan inte besvara frågan (*PFI: Informationsblad och översikter 1/2000*).

I den lettiska studien genomförd i oktober 2000 framgår, att 19 % anser att det bästa sättet för Lettland att stärka sin säkerhet är att stå neutralt, 17 % anser att man bör ansluta sig till NATO, 10 % till EU och 21 % till både NATO och EU (*www.mod.lv*)

Sedan 1996 har frågor ställts i SPFs opinionsstudier om och på vilket sätt Sverige

kan engagera sig i Östersjöområdet och då speciellt i Estlands, Lettlands och Litauens utveckling. Vad tycker man i Sverige hösten 2000 – skall vi överhuvudtaget engagera oss i de baltiska staternas framtid? Jo, det skall vi tycker 69 % och det är relativt sett lika många som förra året men jämfört med 1997 och 1998 har andelen med denna uppfattning minskat med tre respektive nio procentenheter och i förhållande till SPF-studien 1996 med tretton enheter.

Sammanfattningsvis kan vi se bland de positiva till ett svenskt engagemang i Baltikum en mycket stor majoritet som kan tänka sig ett sådant på miljösidan, som är för insatser som avser hjälp till demokratiutvecklingen i området samt som är för ett tekniskt bistånd. Att vi skall ge ekonomiskt bistånd anser i höst 52 % vilket är klart färre än 1999 – 59 %. En jämförelsevis liten andel bland de positiva till bistånd, 14 %, tycker att biståndet till Baltikum skall vara av militärt slag (generaliserat till befolkningen i stort utgör denna grupp 10 %).

Inriktas frågan på omfattningen på ett svenskt *militärt* stöd till Baltikum accepterar 60 % ett militärt bistånd som innebär utbildning av baltisk personal för fredsbevarande operationer i Förenta Nationernas regi. Att det militära stödet skulle kunna innebära svensk medverkan i utbildning av baltiska soldater och officerare för eget försvar stöds av 20 % men här säger nästan två tredjedelar – 64 % – ett bestämt ”nej”. När det gäller militärt stöd som avser överföring av enklare vapen och militär utrustning respektive export av kvalificerade vapen och vapensystem tar 77 respektive 80 % avstånd. Tretton procent kan tänka sig att Sverige ger baltarna säkerhetspolitiska garantier innebärandes att vi militärt kommer till deras hjälp om dessa skulle angripas av ett

annat land; 71 % tar ett bestämt avstånd från ett sådant åtagande från svensk sida. I samtliga av dessa militära avseenden ökar andelen som besvarar de olika nivåerna med ett ”nej” om jämförelser görs med svaren i 1999-års studie.

Inställning i skilda frågor kring försvaret

(tabellerna 32-39)

Andelen i befolkningen som klart förespråkar ett svenskt (militärt) försvar var under åren 1980 till 1985 högst 1984 (71 %) och i medeltal över dessa år strax över 60 %. Under andra delen av 1980-talet var genomsnittet 59 % och från 1991 till 1995 51 %. 1998 och året dessförinnan uppgick andelen som anser att vi ”absolut” bör ha ett militär försvar till 70 % och förra hösten till 67 %. I höstens studie sjunker andelen mycket positiva till ett militärt försvar till 63 % medan den tveksamma uppfattningen (”ja, nog”) ökar något från 20 till 23 %. Den nu aktuella frågan om försvaret är annorlunda formulerad jämfört med tidigare fram till 1995 vilket måste noteras vid jämförelser över tid.

Under 1980-talet tog i genomsnitt 7 % avstånd från eller var tveksamma till försvaret; denna grupp (speciellt de tveksamma) växte och omfattade åren 1992-1995 en knapp femtedel av befolkningen. I de fem senaste SPF-studierna är denna andel 9-12 %. Det är i höst främst kvinnor, personer i åldrarna 25 till 49, sympatisörer till miljöpartiet eller vänstern som är tveksamma till eller som tar helt avstånd från behovet av ett militärt försvar.

Hur ser befolkningen på det nya försvarets roll i samhället? I propositionen *Det nya försvaret*, Fö 99/2000:30) anges fyra huvuduppgifter för det militära

försvaret respektive för den civila delen av totalförsvaret. Vilken av uppgifterna inom respektive del anser man bör prioriteras framöver?

På frågan vilken av det militära försvarets huvuduppgifter man tror blir den viktigaste under den kommande tioårsperioden, dvs vilken man bör lägga resurserna på, anser 38 % att dessa bör läggas på (förmågan till) deltagande i internationella fredsfrämjande insatser. Frekvensmässigt på andra plats nämns uppgiften att freda våra gränser mot illegala intrång (24 %) och i tredje hand stödet till det civila samhällets förmåga att klara av svåra påfrestningar i fred (20 %). Elva procent anger att möta ett väpnat angrepp mot vårt land som huvuduppgift. Jämfört med tidigare SPF-studier – frågans formulering är dock annorlunda i studierna 1998 och 1999 (se *Opinion 99*) – minskar andelen som ser uppgiften att möta ett väpnat angrepp på vårt land som huvuduppgift medan den internationella fredsfrämjande nämns betydligt oftare nu än tidigare.

När det gäller den civila delen framhåller 38 % att resurserna bör läggas så att man i fred skall kunna stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar, större olyckor, katastrofer. Förmågan att i händelse av väpnat angrepp mot vårt land trygga den livsnödvändiga försörjningen anges av 29 % medan 19 % nämner förmågan att bidra till fred och säkerhet i vår omvärld, dvs internationella insatser. Den krigstida uppgiften ”att stödja det militära försvaret” nämns av sex procent.

Över hälften av befolkningen – 58 %, vilket är något färre än förra hösten (61 %) men fler än 1998 (54 %) – tror att Sverige kan räkna med en snabb och betydande militär hjälp från andra länder om vi skulle angripas militärt.

Varifrån skulle hjälpen i så fall komma? Den frågan ställs inte i årets studie men 1998 nämns främst ”ett samlat nordiskt agerande” och NATO. Kvinnorna tror det förstnämnda medan männen håller på NATO (*Opinion 98*).

Beträffande synen på det militära försvaret finner norska Folk og Forsvar i sin mätning i februari-mars 2000 att 86 % av norrmännen tycker att Norge bör ha ett militärt försvar medan 7 % svarar ”nej” på den frågan. Över perioden 1990-1999 är i genomsnitt 86 % för ett försvar medan 6 % är emot. Försvaret skall i främsta hand användas för försvar av landet vid angrepp (61 %); en femtedel (22 %) ger svaret ”fredsbevarande, forebyggende” (*Folk og Forsvar: Holdning til forsvaret, april 2000*).

Om den tillfrågade själv fick bestämma – vilken typ av militärt försvar i Sverige skulle han eller hon då föredra: ett yrkesförsvar med enbart anställda eller ett försvar som bygger på plikt? Uppfattningen är delad då 42 % föredrar det förstnämnda medan något fler, 49 %, vill ha ett militärt pliktförsvar. Förespråkare för ett pliktförsvar återfinns främst bland män, bland personer i ålder 18 till 24 och 40 år eller äldre (många i åldern 25-39 föredrar ett yrkesförsvar), bland låg och medelutbildade, bland anhängare till centerpartiet samt bland boende i (de tidigare) civilområdena syd och nord. Ett yrkesförsvar önskar främst högutbildade, storstadsbor, sympatisörer till miljöpartiet, boende i mellersta civilområdet.

Över hälften av de tillfrågade, 57 %, anser att deras kunskaper om totalförsvaret är dåliga eller obefintliga medan tre procent betecknar dem som ”mycket goda” och 38 % som ”ganska goda”. Att man har goda kunskaper anser främst män, högutbildade, boende i storstäder

eller andra större orter, samt sympatisörer med moderaterna, kristdemokraterna eller centern. I SPFs studie 1995 (*Opinion 95*) tycker 3 % att deras kunskaper om vårt totalförsvaret är "mycket goda" medan 36 respektive 46 % bedömer dem som "ganska goda" respektive "ganska dåliga". Att kunskaperna är "mycket dåliga" eller helt saknas anser 1995 10 respektive 3 %.

Allmän försvarsvilja i fred

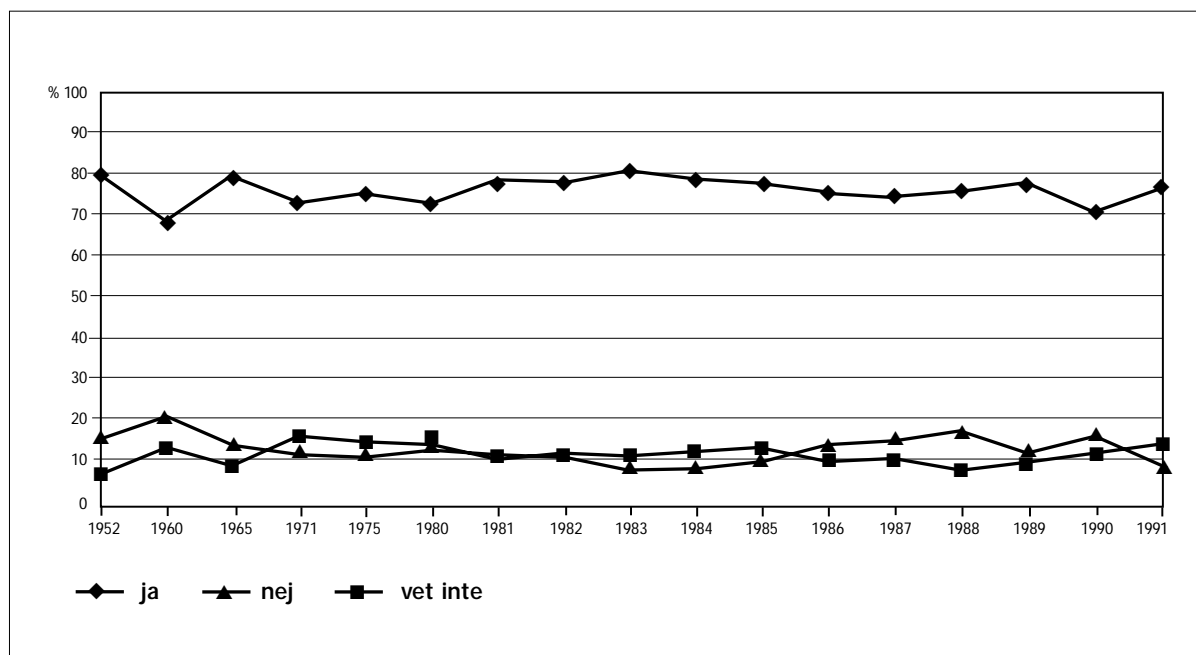
(tabellerna 40-52)

De frågor som i SPFs opinionsstudier antas indikera befolkningens allmänna försvarsvilja i fred gäller inställningen till försvar med militära medel vid angrepp och uppfattning om statens utgifter för det militära och det civila försvaret. Andra frågor som ingått i många SPF-studier och som antas indikera försvarsviljan är t ex den om mobilisering respektive om inställning till värnpliktstjänstgöring. Dessa har dock inte beaktats i de senaste

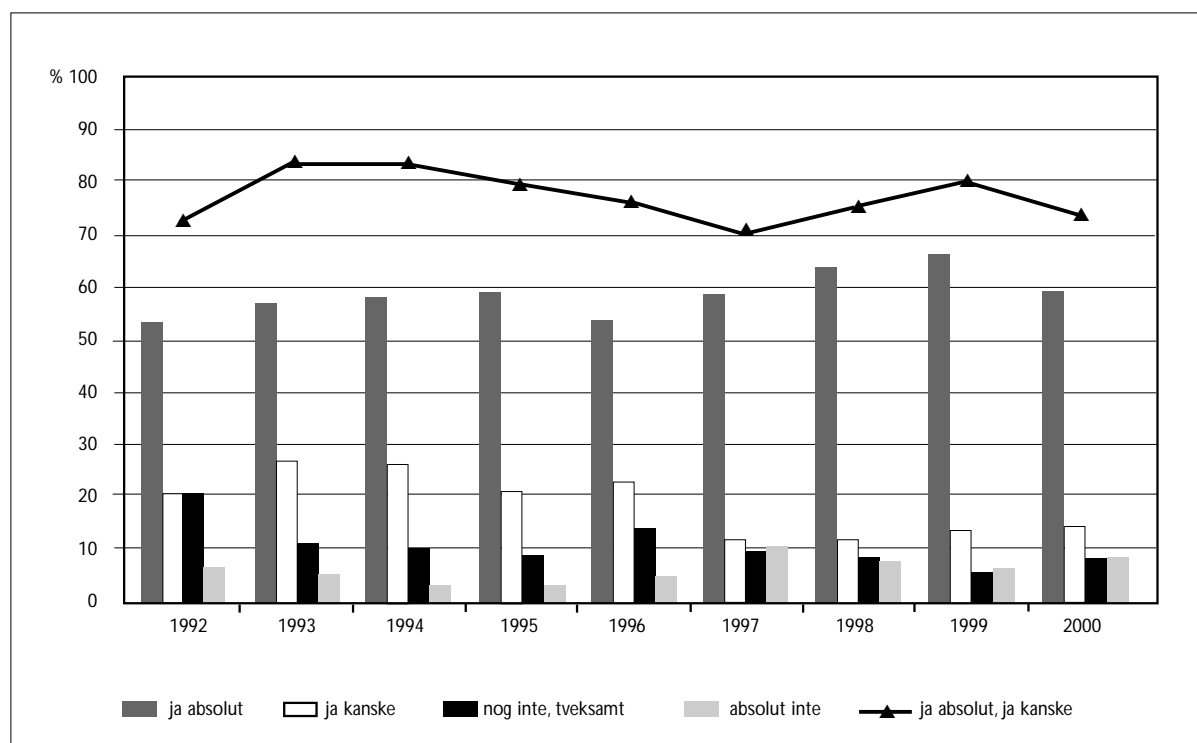
studierna (se *Opinion 91*). För vissa analyser av försvarsviljan och dess relation till uppfattningar och åsikter i skilda frågor hänvisas i främsta hand till 1995- och 1996-års studier (*Opinion 95* och *Opinion 96*).

Inledningsvis behandlas inställningen till väpnat motstånd vid angrepp, dvs den fråga i psykförsvarets opinionsundersökningar som traditionellt kommit att benämnas "försvarsvilje"-frågan. Inställningen till väpnat motstånd om Sverige skulle anfallas mäts med den fråga som ingått i SPFs opinionsstudier allt sedan den första mätningen 1952 (*SOU 1953:27: Psykologiskt försvar*). I det begreppet speglas åsikten om eller viljan att vi som samhälle, nation, bör eller inte bör försvara landet med militära medel vid ett utifrån kommande militärt angrepp även om utgången för oss ter sig oviss. Befolkningens samlade svar på den frågan antas mäta den allmänna försvarsviljan i fred. Denna vilja till försvar kan naturligtvis i fredstid endast uttryckas som en uttalad mening,

Figur 1. Den allmänna försvarsviljan i fred. Inställningen till väpnat motstånd vid angrepp åren 1952 till 1991.

Figur 2: Den allmänna försvarsviljan i fred. Inställningen till väpnat motstånd åren 1991 till 2000.

en åsikt, en önskan. Med beaktande av hur denna yttring mäts i SPFs studier uppfattas försvarsviljan som en attityd - en känslomässig inställning till det som efterfrågas.

På basis av metodologiska studier har sedan opinionsmätningen 1991 den enkla svarsdikotomin "ja"/"nej" (figur 1) övergetts till förmån för mer utvecklade svarsalternativ (figur 2).

I höstens undersökning svarar 75 % "ja" eller "ja kanske" på frågan om väpnat motstånd, 9 % är tveksamt avvisande medan lika många helt avvisar tanken på väpnat motstånd. Beaktas enbart svaret "ja" är detta knappast entydigt relaterat till de olika bakgrundsvariablerna men i höst mest frekvent bland män, bland personer i åldern 25-29, bland lågutbildade, bland storstadsbor, bland sympatisörer till centern samt bland boende i (tidigare) civilområdena mitt och nord. Gruppen avståndstagare är speciellt stor bland sympatisörer till miljöpartiet.

Jämförs opinionsläget i höst med läget 1999 har den allmänna försvarsviljan minskat i utbredning från 81 % 1999 till 75 % nu medan den klart avvisande inställningen ökat med två enheter till 9 % nu. Sett över perioden 1991 till 1999 är andelen försvarsvilliga i genomsnitt 78 % (andelen som svarar "ja absolut"/"ja" är i genomsnitt 59 %) medan i genomsnitt 8 % tar avstånd från väpnat motstånd.

Under perioden 1989 till 1999 består den tveksamma eller försvarsnegativa gruppen oftare av kvinnor än av män och oftare av sympatisörer till miljöpartiet (och vanligen också till vänsterpartiet) än till något av de övriga riksdagspartierna. I övrigt är inställningen inte entydigt relaterad till de bakgrundskaraktäristika som studeras.

Varför bör väpnat motstånd göras om vi anfalls militärt - vad är viktigt eller värt att försvara? Varför bör vi inte göra väpnat motstånd? "Landet som helhet, infrastrukturen" nämns oftast av de försvarspositiva (vanligen av kvinnor) och frekvensmässigt

därefter "territoriet, gränserna" (oftast av män), "värna friheten och oberoendet" (män), "civilbefolkningen" (anges oftast av kvinnor) samt "samhälls- och styrelseskicket".

De tveksamma och negativa till väpnat motstånd anför som stöd för sin åsikt, att övermakten är för stor – vi skulle helt enkelt vara chanslösa om vi gjorde motstånd. Att väpnat motstånd skulle medföra alltför stora individ-/ samhällsförluster anses också. Att Sverige har för knappa militära resurser, för liten styrka anger 8 %. Tio procent (6 % förra året) föredrar andra former av motstånd än väpnat medan 13 % (7 % 1999) föredrar andra medel än det väpnade motståndet.

Befolkningens syn på statens anslag till det militära försvaret har under senare år ändrats en hel del. Under större delen av 1980-talet ansåg 30 % eller fler att de militära statsanslagen borde ökas medan strax över tio procent tyckte det motsatta. Enligt studien på hösten 1990 svängde opinionen och sedan dess ligger andelen som vill ha minskade anslag runt 20 % utom hösten 1994 då andelen växte till 28 %. Förespråkarna för ökade anslag minskade under åren 1992 till 1995 till under 20 %. Opinionsen i den här frågan ligger fast åren 1996-2000: ca en femtedel är för ökade militära anslag, färre – 16-17 % – anser att anslagen skall minskas medan över hälften av befolkningen, 54 % i höst, är för oförändrade militära anslag. Att anslagen bör ökas tycker främst män, lågutbildade, storstadsbor, sympatisörer till kristdemokraterna och moderaterna, samt boende i de tidigare civilområdena syd och mitt. Uppfattningen att anslagen borde minskas förfäktas oftare av högre utbildade samt av sympatisörer till miljö- och vänsterpartiet.

Ökade eller minskade anslag till det militära försvaret – tänker man då gene-

rellt eller på anslagen till de olika delarna? Som framgår avser majoriteten anslagen generellt sett.

Få i befolkningen (3 % i höst) tycker att anslagen till den civila delen av totalförsvaret bör minskas. Majoriteten, 52 %, anser att anslagen bör hållas på nuvarande nivå. Också i denna fråga sker inga påtagliga förändringar i opinionsläget åren 1996 till 2000. Även i fråga om anslagen till den civila delen av totalförsvaret tänker majoriteten i generella termer och inte på en ökad (eller minskad) tilldelning till någon speciell sektor inom detta.

I sina studier i Finland finner PFI att försvarsopinionerna är stabila. På frågan om väpnat motstånd – som i stort är parallell med den svenska – "Om Finland anfalls, anser ni att finländarna borde försvara sig med vapen under alla förhållanden även om utgången är osäker" – svarar i oktober-november 2000 81 % jakande (75 % förra året) medan 14 % (18 % hösten 1999) besvarar frågan med ett "nej". I genomsnitt över perioden 1991 till 1999 är andelen försvarsvilliga 76 % (motsvarande i Sverige är 78 %) medan 5 % (8 % i Sverige) tar avstånd från väpnat motstånd.

På frågan "Hurudana möjligheter anser ni Finland har att försvara sig om Finland råkade i ett krig som förs med konventionella vapen?" svarar 64 % "goda möjligheter" medan 34 % ser möjligheterna som "dåliga". Över perioden 1995 till 1999 är i genomsnitt 55 % optimistiska medan i genomsnitt 40 % är pessimistiska beträffande försvarsmöjligheterna.

När det gäller inställningen till försvarsanslagen önskar i oktober-november 2000 46 % (34 % i 1999-års undersökning) höja anslagen. Att försvarsanslagen bör sänkas tycker 7 % (11 % tyckte det 1999) medan 44 % (49 % 1999) vill behålla anslagen på nuvarande nivå. I genomsnitt över åren

1995-1999 är 30 % för ökade anslag medan 13 % är emot (*PFI: Informationsblad och översikter, 2/2000*).

I Lettland ställs frågan ”Anser ni att Lettland bör eller inte bör göra väpnat motstånd om landet angrips av en annan stat?” (*förf. översättn*). ”Ja” svarar två tredjedelar, 21 % svarar ”nej” medan 14 % inte kan besvara frågan (*www.mod.lv*).

Vad gäller försvarsviljans utbredning i Sverige, Danmark och Finland åren 1980-1995, dvs under den period som tidigare beskrivits i samband med befolkningens oro över den politiska situationen i världen idag, hänvisas till SPFs skrift ”*Försvarsvilja 2000*”. Försvarsviljan ligger på en stabil och ungefär lika hög nivå i de tre länderna under perioden. Händelser i omvärlden under den här tiden verkar inte samvariera med försvarsviljans utbredning på ett entydigt sätt.

Kommentar

Det är av många skäl svårt att mäta försvarsviljan i ett fredstida samhälle. En orsak är att begreppet rymmer en känsla i vilken en befolkning normalt är kraftigt ”programmerad” och svaret blir nästan självklart: visst skall vi försvara oss om vi blir angripna! När man som tillfrågad ställs inför frågan om väpnat motstånd finns därför risk för, att svaret snarare blir ett mått på den medborgerliga dygden än på något annat, dvs att man bör hysa en viss uppfattning i denna fråga. Därav följer, att det blir tämligen oklart hur ett opinionsläge – försvarsviljeläget – egentligen skall tolkas. Det blir svårt att i mätningarna skilja mellan ideal och verklighet.

Befolkningens svar på frågan om väpnat motstånd kan ses som ett uttryck för dess grundinställning till försvar. Denna grundinställning verkar inte påverkas i

någon större utsträckning av aktuella försvarsfrågor och knappast heller av processer eller akuta händelser i omvärlden. Stabiliteten i försvarsviljenivån skulle kunna tala för, att det som mäts är en fast grundhållning som ryms inom bevarandet av de demokratiska friheterna och dessa, om de hotas, skall försvaras. Det är förvisso inte fråga om någon nationell gard eller beredskap hos befolkningen som sänks och höjs i takt med att det säkerhetspolitiska läget i omvärlden ljusnar eller befaras mörkna.

Försvarsviljan i samhället bör i kommande SPF-studier i första hand inte relateras till eller mätas i statiska militära säkerhetspolitiska termer och inte heller med nationalstaten som bakgrund. Försvarsviljan bör snarare mätas mot bakgrund av en upplevd samhällstillhörighet, förtroende för samhället i stort, solidaritet över nationsgränser men också med det egna samhällets etik, moral och värderingar som bakgrund. För närvarande pågår vid SPF studier för att empiriskt mäta sådana tämligen abstrakta känslor och upplevelser (se t ex *Förtroende, SPF meddelande nr 148*).

Frågor om frivilligförsvar och eget engagemang

(tabellerna 53-60)

Utredningen rörande frivillig medverkan i totalförsvaret (*Frivilligorganisationsutredningen, Fö 1999:66*) har medverkat i föreliggande opinionsstudie med frågor kring frivilligförsvar och eget engagemang. Ingen av de frågor som redovisas nedan har ingått i tidigare SPF-studier.

När det gäller kännedom om frivilligorganisationer kan tre fjärdedelar – och män oftare än kvinnor – namnge en eller flera av de ca 40 frivilligorganisationer i vårt

land som arbetar med inriktning mot säkerhet, försvar, internationellt fredsarbete och social omvårdnad. Klart oftast nämns hemvärdet (42 %), Svenska Röda Korset och Sveriges Kvinnliga Bilkarers Riksförbund (36 % i bägge fallen) samt Riksförbundet Sveriges Lottakärer (31 %). I övrigt ligger frekvenserna strax under tio procent (Rädda Barnen, Amnesty, Centralförbundet för Befälsutbildning, Sveriges Civilförsvarsförbund) eller lägre.

Är man medlem i en frivilligorganisation med verksamheter med inriktning mot säkerhet, försvar, internationellt fredsarbete eller social omvårdnad? Få, tre procent, uppger sig vara aktiva medlemmar, nio procent är passiva medan det stora flertalet – 88 % – svarar ”nej” på frågan. Andelen (aktiva eller passiva) medlemmar är högst i åldersgruppen 50 till 64, bland högutbildade, bland boende i mindre orter eller på landsbygden, bland sympatisörer till miljöpartiet.

Bland icke-medlemmarna kan strax över hälften, 57 % (vilket motsvarar omkring 3 miljoner personer i åldern 18 till 74 år), tänka sig att engagera sig i någon frivilligorganisation för att kunna hjälpa till om samhället skulle drabbas av en allvarlig samhällsstörning, 13 % är tveksamma medan 28 % inte kan tänka sig ett frivilligengagemang. Andelen som kan tänka sig att engagera sig är högst i åldersgrupperna 18-24 och 40-49, bland medel- och högutbildade, bland storstadsbor samt bland sympatisörer till folkpartiet och kristdemokraterna.

Vilken verksamhet – eller vilka verksamheter – skulle man i så fall föredra att engagera sig i? Icke-medlemmar som kan tänka sig ett engagemang (totalt omkring 2,3 miljoner), nämner oftast verksamheter som har att göra med befolkningskydd och räddningstjänst (75 %, männen före-

drar oftare än kvinnorna verksamheter av detta slag), vård, omsorg, hälso- och sjukvård (68 %, oftast kvinnor), flyktinghjälp och humanitärt bistånd (63 %, oftast kvinnor) samt djur- och miljöskydd (62 %, något oftare kvinnor). Aktiviteter som omfattar skydd och bevakning av samhällsviktiga anläggningar nämns av 49 % (oftast män); aktiviteter med inriktning på vapenträning och militära verksamheter anges av 28 % (också i störst utsträckning män, 43 %).

Jämförs intresset i åldersgrupperna är andelen som kan tänka sig verksamheter som har att göra med befolkningskydd och räddningstjänst respektive vård, omsorg, hälso- och sjukvård högst i åldrarna 18-24 och 40-49, flyktinghjälp och humanitärt bistånd anges oftast i intervallet 30-64 medan arbete inom djur- och miljöskydd oftast föredras i åldern 25-29 och 40-49. Vapenträning och militära verksamheter nämns oftast av personer i åldern 18 till 29 år. Åter måste påpekas att antalet personer i vissa åldersgrupper är litet vilket gör jämförelserna osäkra (för ursprungligt antal i åldersgrupperna se *tabell 1* och *bilaga 1*).

Kan man tänka sig att ställa upp som frivillig i en fredsfrämjande FN-insats någonstans i världen? ”Ja absolut” svarar 18 % (vilket motsvarar omkring 1,1 miljoner i befolkningen i åldern 18 till 74), 23 % svarar ”ja kanske” medan 43 % inte alls kan tänka sig detta. Det finns relativt sett fler övertygade bland männen än bland kvinnorna (22 mot 14 %) och fler i de tre åldersgrupperna 18-24, 25-29 och 30-39 än i övriga åldersgrupper, bland högutbildade och bland sympatisörer till moderater och socialdemokrater.

Majoriteten (73 %) menar att engagemanget i så fall främst skulle gälla civila verksamheter medan åtta procent föredrar militär verksamhet.

I vilken utsträckning avtecknar sig en samstämmighet mellan uppfattning om försvarets huvuduppgift och vilja till engagemang? Bland dem som anser att huvuduppgiften för det militära försvaret de kommande tio åren är att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser (huvuduppgift 3) respektive som anser att huvuduppgiften blir att stödja det civila samhällets förmåga att klara av svåra påfrestningar (4) är 87 respektive 86 % inte med i någon frivilligorganisation av det slag som studeras här. Men bland dessa icke-medlemmar kan 65 respektive 56 %, eller 57 och 48 % räknat på samtliga med respektive uppfattning om det militära försvarets huvuduppgift, tänka sig ett engagemang i en sådan.

När det gäller medverkan i en fredsfrämjande FN-insats kan 23 och 16 % i de två grupperna med respektive uppfattning om det militära försvarets huvuduppgifter "absolut" och 28 respektive 23 % "kanske" tänka sig att medverka i en sådan; en klar majoritet bland dessa föredrar i så fall civila verksamheter.

Görs jämförelser mellan grupper med olika syn på huvuduppgifterna för den civila delen av totalförsvaret är 86 % bland dem som anser att huvuduppgiften de kommande tio åren är att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera all-

varliga samhällsstörningar och 88 % bland dem som menar att huvuduppgiften blir att bidra till fred och säkerhet i omvärlden, inte medlemmar i någon frivilligorganisation. Bland dessa icke-medlemmar kan 58 respektive 57 % tänka sig ett engagemang vilket motsvarar ca 50 % beräknat på samtliga med respektive uppfattning om huvuduppgifter.

En femtedel bland dem som anser att huvuduppgiften för den civila delen av totalförsvaret blir att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar och 17 % bland dem som menar att huvuduppgiften blir att bidra till fred och säkerhet i omvärlden kan "absolut" tänka sig att medverka i en fredsfrämjande insats medan 21 och 24 % i respektive grupp "kanske" kan det. Även här dominerar önskemål om medverkan av civila karaktär.

Avslutningsvis ser vi att andelen som kan tänka sig ett frivilligengagemang, som kan tänka sig att medverka i fredsfrämjande FN-insatser, som anser att statsutgifterna för det militära försvaret respektive för den civila delen av totalförsvaret bör ökas, som anser sig ha goda kunskaper om totalförsvaret är högre bland dem som anser att väpnat motstånd skall göras än bland dem med andra uppfattningar i försvarsvilje-frågan.

OPINION 2000 IN SUMMARY

The National Board of Psychological Defence (SPF) conducts a yearly poll of public attitudes about the Swedish society, security policy, international affairs and defence. The first poll was conducted in 1952. In 2000 the poll was completed in September. In all, 760 persons between 18 and 74 years of age were interviewed over the telephone by Statistics Sweden. The respondents constitute a representative sample of the Swedish population in this age group and represent slightly more than 6.14 million people. The sample represents different groups, as can be seen in *Appendix 1*.

Some international and national events before and during the weeks the poll was conducted may have affected the answers given in the poll. It should therefore be mentioned, that (among other events) UN-personnel were killed in West Timor, the conflict in the Middle East escalated, bombings claiming civilian victims took place in Moscow, a Russian submarine with its crew was lost in the Barent's Region, a huge fire in a TV-tower in Moscow was said to indicate the current economic and societal situation in today's Russia. Alarming reports regarding global climate changes were seen more often than before. But you could also anticipate a process of democratization as a result of the coming presidential election in Yugoslavia. All those events and processes took up a great deal of space in mass media.

Remaining during the interview period was also uncertainty concerning the Russian economy and politics and how this situ-

ation will affect the near future, especially in our geographic vicinity.

For many, questions about the Swedish policy of non-alignment and Sweden's relationship to NATO are more complicated today than they were earlier. This along with discussions concerning the Swedish role in a future EU defence and in EU civil crisis management may have influenced views on issues regarding our country's security policy and defence and attitude towards the EU and Europe.

During data collection a number of national events took place that can have affected attitudes towards the society in various ways. Positive signals concerning, among other things, the Swedish economy were given by the Prime Minister in his Governmental Declaration. But three cabinet ministers were pilloried in the media for several days.

The main results of the 2000 poll are summarised below. The tables will be found in *Appendix 2*.

Positive outlook on Sweden

Almost everyone (98 %) feels that Sweden is a good country to live in. This year's opinion is similar to those of previous years (*tables 1-4*). One-fifth of the population think that it will be better to live in Sweden in the years to come, 33 % think the opposite, whereas 42 % think the situation will remain unchanged. Compared with 1999, the group of pessimists has increased by three percentage points but is clearly smaller than in 1995-96 when it amounted to 46-47 % (*tables 6-8*).

Fewer in favour of a referendum on entrance into the EMU

Should Sweden join the European Monetary Union, EMU, or not? Forty-one percent of those questioned think we should, 34 % think otherwise and 20 % are unsure, whereas 4% had no opinion on the issue at the time.

According to this autumn's study, positive attitudes towards membership decreased (to 34 %) while the group wanting Sweden to stay out of the EMU increased (to 38 %; *table 9*).

The majority of the population thinks that a referendum on the EMU question should be held. If there were a referendum, 39 % believe that the majority would vote against joining, 35 % (compared with last year's 30 %) that the majority would be in favour, and 20 % that the result would be fifty-fifty (*table 10*).

One-third worried about large-scale war

Somewhat fewer people this autumn (37 %) than the last two (50 and 46 %, respectively), but more than in 1997 (34 %) are worried about the political situation in the world. This year, 24 % as compared with 16 % last year – are not at all worried or just slightly worried (*tables 11-13*).

Nearly one-fourth of the population (23 %) thinks there is a great risk that events in the world today can lead to war in large parts of Europe, whereas an equal amount (25 %) judges the risk to be small or non-existent. Compared with 1999 and 1998, public opinion has changed such that the optimistic point of view has gained ground (*tables 18-20*).

With regard to evaluations of the military situation in our geographical vicinity,

the optimistic point of view has increased. This autumn, 16 % think that the situation will become less threatening in the years to come, whereas an equal number feel it will become more threatening. The corresponding proportions in 1999 were 12 and 18 %, respectively. The majority (64 %) does not expect any changes in the future military situation around us (*tables 21-23*).

Changed outlook on Russia

Of what importance are various organisations and countries for maintaining peace and security in our vicinity? Twenty-two percent of the population think that the UN contributes "substantially" to this; the corresponding figure for the EU is 23 %, for NATO 26 %, for the US 23 % and for Russia 6 %. Compared with 1999, this opinion regarding the importance of these organizations and countries has decreased somewhat, except as concerns NATO. The group with "no opinion" on NATO's role has grown to 15 % from last autumn's 9 %. During autumn 2000, almost nobody (1 %) feel that the UN is a "certain" or "serious" problem for peace and security in our vicinity. The same opinion is held by 8 % as concerns the EU, 6 % as concerns NATO, and 9 % as concerns the US (*tables 14-15*).

Views on the importance of Russia in this regard have varied greatly among the years. In autumn 1996, 50 % felt that Russia was a problem for peace and security in our vicinity. Now 38 % feel that Russia is a "certain" (31 %) or "serious" problem (7 %) for peace and security.

As regards another question, 34 % think that Russia is a threat to our country; the corresponding figure in 1999 was 36 %. In

1996, considerably more people held this opinion (46 %; *table 16*).

Support for international peace efforts

Regarding views on the UN's peace enforcement actions, 68 % think it is right when the UN employs military violence in order to secure peace in various parts of the world, but 20 % think it is wrong. Averaging across the period 1993-1999, 75 % have accepted such UN efforts, whereas 18 % have not (*table 24*).

A large majority (73 %) believes it would be right to, at the request of the UN, send Swedish soldiers to the former Yugoslavia even if they could become involved in outright acts of war; 18 % think such a decision would be wrong. This question has been posed since 1993, and up to and including 1999, the averages of 75 % in favour of such a decision and 20 % against have held (*table 25*).

Can one imagine participating in a peace-promoting effort somewhere in the world? Yes, 18 % "absolutely" can, 23 % say "maybe", 11 % are more uncertain while 43 % cannot at all imagine such a commitment. Among those who can imagine participating, 73 % express an interest in civilian activities. Fewer (8 %) would like to be involved in principally military activities, whereas 17 % feel that "it doesn't matter" (*tables 57-58*).

Volunteer activity

The great majority in Sweden (88 %) are not members of any volunteer organisation with aims towards security, defence, international peace work or social care, while 12 % are either active or passive

members of such organisations. Slightly over half (57 %) of those who are not members can imagine being an active member, 13 % are uncertain, whereas 28 % cannot imagine such a membership. The activities that most can imagine active involvement in are public protection and rescue services (75 %), healthcare and nursing (68 %), refugee aid and humanitarian assistance (63 %), animal and environment protection (62 %), and to the least degree, military activity (28 %; *tables 54-56*).

The majority want to retain a policy of non-alignment, but many are generally positive about a development towards a common European defence

Concerning membership in NATO, last year 65 % (compared with 60 % the previous year) favoured non-alignment; The number holding this point of view is now 62 %. Twenty-four percent think we should apply for full membership; this figure is relatively constant with previous years (*tables 26-27*).

Almost half of the population (45 %) is, on the whole, in favour of Sweden's participation in intensifying foreign and security policy collaboration within the EU towards a future common defence, whereas somewhat fewer (39 %, compared with last year's 42 %) are against such participation (*table 28*).

Many are positive towards Swedish involvement in the Baltic States

In autumn 2000, a majority in our country (69 %, the same figure as last year) feels that Sweden should be involved in the

development of the Baltic States, but more thought similarly in 1998 (72 %), and in the years before (roughly 80 %). Almost everyone in the group favouring aid (approx. 90 %) is positive towards commitments in the areas of the environment and technology. Concerning efforts to develop democracy in the Baltic States, 77 % are positive. Fifty-two percent think that the involvement should include economic assistance, whereas comparatively few (14 %) think that it should include military aid (*tables 29-31*).

The majority wants a military defence – many prefer a professional army

This year, 63 % think that Sweden must “absolutely” have a military defence. Slightly more were of this opinion in 1999 and 1998 (67 and 71 %, respectively). Approximately 10 % are uncertain or disfavour a military defence; this has also been the case in previous years (*tables 32-34*).

Half (49 %) prefer that Sweden have a military defence built on compulsory service, whereas 42 % would rather have a military defence that is exclusively employed (*table 38*).

Civilian and peace-promoting tasks for the total defence are emphasised

Where should total defence resources be placed in the coming ten years? Slightly more than one-third (38 %) believes that the fundamental task of the military defence will be to participate in international peace-promoting military and humanitarian missions, while 20 % think that

resources should be allocated so that it can continually support the community in times of severe strains on society in peacetime. About one fourth thinks that the main task for the military defence is to monitor and assert our territorial integrity.

What about the main tasks for the civilian part of the total defence? Thirty-eight percent think that the main task of the civilian defence in the coming decade should be to work on supporting the total capability of the society to deal with severe strains, while 19 % think that the most important task should be to contribute, through international missions, to peace and security in the world around us. The task to protect the civilian population, secure vital supplies, safeguard the most important public functions is stressed by 29 % (*tables 35-36*).

The will to defend the country is still strong

Since 1952, SPF has studied the will of the Swedish people to defend their country. This autumn, 75 % feel that armed resistance should be used if Sweden is attacked militarily. Corresponding figures for 1999, 1998 and 1997 are 81, 76 and 71 %, respectively. The idea of armed resistance is disfavoured by 9 % this year – a figure not appreciably different from those of previous years (*tables 40-44*).

Over half of the population (58 %, the corresponding figure in 1999 was 61 %) believe that Sweden can count on rapid and substantial military aid if we were to be attacked by a foreign power, whereas 16 % (19 % last year) are uncertain or do not think help would come. The share of uncertain responses (“maybe/maybe not”) has increased since last year from 17 to 22 % (*table 37*).

The majority is satisfied with defence costs

Slightly more than one-fifth (23 %) this year supports increased appropriations for the military defence, 16 % think that appropriations should be reduced, while the majority (54 %) advocate an unchanged allocation. Compared with the years 1996-1999, opinions on the whole remain the same; however, concerning the years previous to 1996, the share suppor-

ting increased appropriations has gone up while the group advocating lower military spending has decreased (*tables 45-48*).

In the years 1996-1998, slightly over half the population (approx. 55 %) supported unchanged appropriations for the civilian defence. This autumn, this share came to 52 % (the same as in 1999). Nearly one-third (30 %) want increased appropriations, a reduction from last year's 34 % (*tables 49-52*).

BILAGA 1

UPPLÄGGNING OCH GENOMFÖRANDE

Urval - fältarbete

Om population, urval, datainsamlingsmetod och bortfall skall följande sägas. Populationen utgörs av personer bosatta Sverige i åldern 18 till 74 år. Dessa summerar sig till 6 139 697 personer. Ur denna population har ett representativt sannolikhetsurval dragits ur SCBs register över totalbefolkningen (RTB) om totalt 1 200 personer; nettourvalet uppgår till 1 190 personer. Urvalet utgörs av personer boende i Sverige. Totalt kunde 760 intervjuer genomföras.

Svarsprocenten uppgår till 64 %; bortfallet i undersökningen är således tämligen stort, 36 %. Bortfallet fördelar sig på följande anledningar: sjuk etc (3 %), ej anträffbar över telefon (8 %), hemligt nummer, telefon saknas (7 %), tillfälligt bortrest (3 %), vägran (15 %). Vid sammanvägning av svaren till populationsvärden har efterstratifiering efter kön, ålder och h-region använts.

Överlag noteras i intervjuerna ett stort intresse och engagemang från de svarandes sida. Här kan refereras till 1997-års studie där en fråga gällde i vilken utsträckning ämnesområdet – säkerhetspolitik och försvar – upplevdes som viktigt eller som mindre viktigt att fråga den svenska allmänheten om. "Mycket" eller "ganska viktigt" svarade vid det tillfället 86 % medan 10 % angav "mindre viktigt" (Opinion 97).

Bakgrundsvariabler

De intervjuade har indelats i befolkningsgrupper. Använda bakgrundsvariabler avser den intervjuade personligen och inte t ex hushållet. Vilka variabler som använts, hur de intervjuade indelats samt antal intervjuade i respektive kategori framgår nedan. Beträktaren måste observera att antalet tillfrågade är litet i vissa kategorier varför relativtalen i dessa måste tolkas försiktigt.

variabel	kategori	antal intervjuer	
		n	%
kön (gender)	man	405	53
	kvinna	355	47
ålder (age)	18-24	62	8
	25-29	78	10
	30-39	161	21
	40-49	164	22
	50-64	218	29
	65-70	53	7
	71-74	24	3
utbildning (education, years in school)	antal år		
	låg (1-9 år, folk-, grundskola motsv)	183	24
	medel (10-12 år, gymnasium motsv)	282	37
	hög (13 år eller mer, högskola, universitet motsv)	292	38

forts. nästa sida

variabel	kategori	antal intervjuer	
		n	%
forts...			
bostadsort (location)	storstad (Sthlm, Gbg, Mö)	190	25
	större orter 81 000-200 000 inv	103	14
	övriga stora orter 21 000-80 000 inv	177	23
	mindre orter/landsbygd -21 000 inv	280	37
tidigare civilområden (former civilian command regions)	syd	310	41
	mitt	373	49
	nord	77	10
härkomst (extraction)	född i Sverige	682	90
	ej född i Sverige	76	10
medborgarskap (citizenship)	svensk medborgare	732	96
	ej svensk medborgare	25	3
föräldrar födda utomlands (parents born abroad)	nej ingen	633	83
	ja någon	42	6
	ja bägge	83	11
politisk sympati (political preference)	centern	14	2
	folkpartiet liberalerna	36	5
	kristdemokraterna	42	6
	miljöpartiet de gröna	25	3
	moderata samlingspartiet	119	16
	socialdemokratiska arbetarpartiet	180	24
	vänsterpartiet	74	10
	opolitisk	601	8
	"vet inte"	1721	23
	ej svar	351	5
Totalt antal intervjuer		760	100

1: Svarsfördelningar bland personer i dessa kategorier kommer fortsättningsvis inte att redovisas.

Statistisk osäkerhet

I tabellerna nedan anges osäkerhetsmarginaler i årets studie vid urval av olika storlek. Det sanna värdet, dvs andelen i den population från vilket urvalet är draget och till vilken resultaten skall hänskjutas, ligger med 95 procents sannolikhet inom intervallet i stickprovsundersökningen erhållet procenttal plus/minus den procentenhet som anges. Osäkerhetstalen är beräknade med hänsyn tagen till att estimationen gjorts med efterstratifiering.

Jämförs resultat som erhålls i höstens opinionsundersökning med tidigare års mätningar som omfattat omkring ett tusen

intervjuer bör procentenhetsskillnader uppgå till minst 4 vid procenttal omkring 20 och 80 samt till minst 6 om procenttal nära 50 jämförs för att skillnaden skall ligga utanför felmarginalen, dvs bedömas som signifikant och inte orsakad av slumpen.

Om höstens resultat jämförs med resultat erhållna i undersökningar som omfattat cirka 500 intervjuer, bör skillnaden mellan jämförda procenttal vara minst 5 vid jämförelser mellan procenttal kring 20 och 80 och minst 7 om procenttal runt 50 jämförs för att skillnaden inte skall ses som slumpmässig. Antalet tillfrågade i SPFs studier olika år framgår av tabellerna 2, 6, 19 och 21.

procenttal	observerat antal intervjuer omkring...	
	425	850
nära 10 och 90	3	2
nära 20 och 80	4	3
nära 30 och 70	4	3
nära 40 och 60	5	3
omkring 50	5	3

I alla stickprovsundersökningar finns en statistisk osäkerhet som beror på urvalsförfarandet (allt annat konstant). Nedan anges hur stor en observerad andelsskillnad mellan två jämförda grup-

per minst bör vara för att man med 95 procentig säkerhet skall betrakta skillnaden som verklig, statistiskt säkerställd eller signifikant och inte som slumpmässig.

antal personer i jämförda grupper grupp 1	grupp 2	osäkerhetsmarginaler när två procenttal ligger omkring...		
		20	50	80
250	250	7	9	7
500	500	6	7	6
150	350	8	10	8
300	700	6	8	6
50	50	16	20	16
50	100	14	17	14

BILAGA 2

TABELLER

INSTÄLLNING TILL DET SVENSKA SAMHÄLLET

Tabell 1. Uppfattning om Sverige som land att leva i.

Fråga: Anser Du att Sverige för Dig är ett bra eller ett dåligt land att leva i?

Samtliga	53	45	2	1	0	760	6 139 697
KÖN							
män	54	44	1	1	0	405	
kvinnor	51	46	2	1	0	355	
ÅLDER							
18-24	51	44	4	1	0	62	
25-29	59	40	0	1	0	78	
30-39	56	43	1	0	0	161	
40-49	53	44	1	1	0	164	
50-64	51	46	2	1	1	218	
65-70	42	54	4	0	0	53	
71-74	55	46	0	0	0	24	
UTBILDNING ¹							
låg	50	46	3	1	1	183	
medel	50	48	1	1	0	282	
hög	57	41	1	0	0	292	
BOSTADSORT ¹							
storstäder	51	48	1	0	0	190	
större orter	56	43	0	1	0	103	
övriga stora orter	57	40	3	0	0	177	
mindre orter/landsbygd	50	46	2	1	0	280	
POLITISK SYMPATI ¹							
c	66	27	7	0	0	14	
fp	53	47	0	0	0	36	
kd	53	41	3	0	2	42	
m	47	51	2	0	0	119	
mp	58	42	0	0	0	25	
s	67	33	0	0	0	180	
v	52	45	3	0	0	74	

Horisontell procent. 1: För indelning, se uppställning över bakgrundsvariabler.

Tabell 2. Uppfattning om Sverige som land att leva i åren 1974-1975, 1980-1986 och 1992-2000.

År	mycket bra	ganska bra	ganska dålig	mycket dålig	vet inte	1974-2000	
						antal intervjuer	
1974	60	39	1	0	0	1000	vägt
1975	68	31	1	0	0	1000	vägt
1980	50	46	3	0	1	1007	vägt
1981	55	42	2	0	1	1020	vägt
1982	52	46	2	0	0	1004	vägt
1983	62	37	1	0	1	1060	vägt
1984	54	43	2	0	1	1023	vägt
1985	58	39	2	1	1	1043	vägt
1986	68	30	0	0	1	1021	vägt
1992 ¹	55	43	2	0	0	1030	vägt
1993	44	51	4	1	0	1004	vägt
1994	46	52	2	0	0	1002	vägt
1995	41	55	3	1	0	1002	vägt
1996	42	54	3	0	1	1071	vägt
1997	52	44	3	0	1	862	faktiskt
1998	53	44	2	0	0	875	faktiskt
1999	51	46	2	0	0	850	faktiskt
2000	53	45	2	1	0	760	faktiskt

Horisontell procent. 1: Om inget annat anges avses fortsättningsvis höstundersökningen detta år.

Tabell 3. Uppfattning om Sverige som land att leva i i olika åldersgrupper. Andelen som svarar "mycket bra" åren 1975, 1979-1986, 1988, 1990 och 1992-2000.

År	Ålder					
	18-24	25-29	30-39	40-49	50-64	65-70
1975 ¹	60					
1979 ¹	39					
1980	34	43	45	46	60	69
1981	42	56	56	56	54	65
1982	52	57	50	45	52	67
1983	53	64	61	64	63	67
1984	53	51	55	58	53	54
1985	60	53	58	53	59	68
1986	63	61	71	62	70	81
1988 ¹	42					
1990 ¹	43					
1992	51	54	59	52	54	64
1993	45	44	44	44	41	46
1994	49	45	43	50	46	40
1995	48	45	41	42	40	30
1996	47	51	52	42	33	33
1997	46	58	56	47	56	46
1998	54	53	56	53	52	47
1999	46	54	50	55	50	52
2000	51	59	56	53	51	42

Procent. 1: Avser SPFs ungdomsundersökningar.

Tabell 4. Uppfattning om Sverige som land att leva i bland riksdagspartiernas sympatisörer. Andelen som svarar "mycket bra" åren 1980-1986 och 1992-2000.

År	Politisk sympati							
	c	fp	kd	m	mp	nd	soc	v
1980	51	60	-	43	-	-	55	35
1981	58	64	-	45	-	-	59	49
1982	60	63	-	41	-	-	55	59
1983	55	56	-	55	-	-	72	60
1984	53	59	-	41	-	-	66	53
1985	51	54	-	44	-	-	66	60
1986	66	69	-	59	-	-	79	57
1992	60	58	77	55	-	42	53	54
1993	47	51	64	43	-	37	45	35
1994	33	65	46	41	43	x	47	42
1995	40	62	64	43	35	-	45	45
1996	45	47	61	42	38	-	47	54
1997	60	52	53	49	48	-	63	50
1998	64	54	60	44	68	-	59	47
1999	56	57	53	55	63	-	57	58
2000	66	53	53	47	58	-	67	52

Procent. För antal personer i respektive parti, se tabell 1.

Tabell 5. Uppfattning om Sveriges framtid.

Fråga: Om Du tänker Dig Sverige om tio år, tror Du det blir bättre eller sämre att leva i det här landet? Tror Du det blir...

År 2000	mycket bättre	något bättre	ungefär som idag	något sämre	mycket sämre	vet inte
Samtliga	2	18	42	28	5	5
KÖN						
män	3	21	42	24	5	5
kvinnor	2	15	42	32	4	5
ÅLDER						
18-24	2	27	42	20	6	3
25-29	4	22	38	26	4	6
30-39	2	16	47	27	4	4
40-49	4	20	47	24	2	3
50-64	1	16	37	36	7	4
65-70	4	11	37	35	5	9
71-74	0	19	53	19	0	9
UTBILDNING						
låg	1	18	40	29	5	8
medel	3	17	45	37	5	4
hög	3	20	41	29	4	3
BOSTADSORT						
storstäder	3	15	38	31	6	6
större orter	3	20	44	27	3	4
övriga stora orter	3	22	47	23	4	1
mindre orter/landsbygd	1	18	43	29	5	4
POLITISK SYMPATI						
c	7	18	68	7	0	0
fp lib	9	14	45	23	0	9
kd	0	4	44	41	5	5
m	1	10	53	23	7	1
mp	0	10	34	50	0	6
s	3	32	36	24	2	4
v	2	17	36	36	7	3

Horisontell procent.

Tabell 6. Uppfattning om Sveriges framtid åren 1987-2000.

Fråga: Om Du tänker på Sverige en tio-femton år framåt i tiden, tror Du det blir bättre eller sämre att leva i det här landet? (1987-1997)

Om Du tänker Dig Sverige om tio år, tror Du det blir bättre eller sämre att leva i det här landet? Tror Du det blir.... (1998-2000)

År	mycket bättre	något bättre	ungefär som idag	något sämre	mycket sämre	vet inte	vägt antal intervjuer
1987	1	24	33	28	5	8	1155
1988	3	26	34	28	3	6	1102
1989	1	20	30	37	6	6	1132
1990	2	20	29	34	10	4	1110
1991	3	25	37	26	4	4	1000
1992	7	27	32	30	5	0	
1993	7	29	31	28	5	0	
1994	3	22	35	34	5	1	
1995	2	19	31	37	9	2	
1996	2	19	29	38	9	2	
1997	3	25	37	26	5	3	
1998	2	24	35	30	4	5	
1999	3	21	42	26	4	4	
2000	2	18	42	28	5	5	

Horisontell procent.

Tabell 7. Uppfattning om Sveriges framtid. Andelen som tror det blir bättre respektive sämre åren 1994-2000.

År	Bättre							Sämre						
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Samtliga	25	21	21	28	26	24	20	39	46	47	31	34	30	33
KÖN														
män	29	23	27	34	29	28	24	35	42	37	27	27	26	29
kvinnor	22	19	16	23	23	19	17	42	51	55	35	27	35	36
ÅLDER														
18-24	44	25	30	41	42	31	29	27	39	40	22	26	26	26
25-29	24	27	22	35	34	24	26	34	39	41	28	29	27	30
30-39	19	17	26	25	25	28	18	45	39	41	28	34	28	31
40-49	21	22	16	26	20	23	24	39	49	55	38	34	28	26
50-64	25	15	19	26	21	20	17	42	57	52	34	39	35	43
65-70	20	17	20	29	25	20	15	50	56	43	29	34	40	40
UTBILDNING														
grund-, folkskola	28	18	16	20	22	20	19	38	54	50	42	36	32	34
fackskola	17							46						
gymnasium	29	25	23	30	27	21	20	35	42	46	30	33	34	32
högskola, universitet	21	20	25	34	27	27	23	40	43	45	24	32	27	33
BOSTADSORT														
storstäder	28	19	22	25	25	22	18	36	47	45	36	35	31	37
övriga större orter	23	21	19	40	27	22	23	41	44	46	23	39	37	30
övriga medel-/ stora orter	29	25	24	26	27	31	25	36	46	46	32	32	25	27
mindre orter/ landsbygd	20	20	21	28	26	21	19	43	46	48	31	31	31	34
POLITISK SYMPATI														
c	18	14	18	23	16	16	25	48	58	53	37	24	32	7
fp	30	34	32	34	26	22	23	40	26	47	27	29	31	23
kd	28	13	30	25	23	18	4	58	49	51	28	42	35	46
m	27	21	27	35	31	29	17	40	45	41	32	32	26	30
mp		29	18	24	22	25	10		31	45	35	31	33	50
s	25	24	23	32	29	29	35	38	47	39	26	29	28	26
v	26	14	18	26	24	24	19	37	51	51	36	38	32	43

Procent. För åren 1989-1992 se *Opinion 92*. För år 1993 se *Opinion 99*.

Tabell 8. Uppfattning om vilka frågor eller samhällsproblem som kommer att dominera i Sverige framöver.

Fråga: Vilken eller vilka samhällsfrågor tror Du dominerar i Sverige om tio år?
Vilken fråga dominerar i första hand? Och i andra hand?

År	1997	1998	1999	2000		
	samtliga	samtliga	samtliga	män	kvinnor	samtliga
Samtliga	862	875	850	405	355	760
Antal angivna samhällsfrågor ¹	1194	1167	1142	648	535	1183
Frågor/samhällsproblem: aspekter på samhällsekonomi (räntor, skattetryck, inflation, handelsbalans, tillväxt), skatter ("löna sig att arbeta", avdrag), statsskuld	12	10	8	14	11	13
arbetslöshet (generellt), sysselsättningsåtgärder, arbetsmarknads- frågor (löner, avtal, fackliga frågor)	28	24	15	11	11	11
att svensk industri köps upp av utländska intressen/flyttar utomlands, utarmning	0	0	0	1	0	1
utbildningsfrågor, (-satsningar på, -åtgärder för kommande generationer)	2	4	4	2	4	3
EU, följer av medlemskapet i EU/EMU	4	4	4	3	3	3
miljöproblem/-frågor (försurning, utsläpp, trafik, buller, avgifter)	14	17	17	18	17	17
energiproblem/-frågor (kärnkraft, lagring)	3	3	2	5	3	4
uppluckring av normer och värden i samhället	0	0	1	0	0	0
(växande) misstro mot politiker, förtroendevalda, samhället	0	0	0	1	0	0
förändring mot ett klassamhälle, ekonomisk skiktning, 2/3-samhälle (ökade klyftor, social oro)	2	3	4	4	4	4
motsättningar mellan generationer, generationsklyftor	0	3	1	1	1	1
äldrefrågor (vård, omsorg, pensioner/-system)	6	9	9	9	12	11
sociala frågor (välfärd, trygghet, bidrag, "social nedrustning")	4	2	4	3	4	3
sjukvårdsfrågor (kostnader, alternativa former, omsorg av olika grupper)	7	7	11	7	8	8
familjefrågor (barn, daghem, bidrag)	2	2	3	3	3	3
frågor avseende jämställdhet mellan könen, kvinnofrågor	0	0	1	1	0	0
rättstrygghet (poliser, straff, data)	1	2	2	3	2	2
missbruks-/missbrukarfrågor	1	0	1	0	1	0
bostadsfrågor (byggande, förtätning)	0	0	0	1	1	1
invandrar-/flyktingfrågor, etniska konflikter	2	4	4	3	3	3
ungdomsfrågor (gängbildning, -bråk, oro)	1	1	2	1	2	1
frågor kring säkerhetspolitik och försvar	2	1	2	2	2	2
ökad utbredning av rasism/nazism	-	-	-	2	3	2
annat	7	5	6	8	8	8
saknar uppfattning/kan inte besvara frågan ²	12	13	12	12	15	14

Vertikal procent. För tidigare ställd fråga och uppdelning se t ex Opinion 95. För år 1996 se Opinion 99. 1: Som mest kunde två områden anges; procenten är beräknad på antal avgivna svar. 2: Procenten beräknad på samtliga tillfrågade.

INSTÄLLNING I NÅGRA FRÅGOR KRING EMU

Tabell 9. Inställning till medlemskap i europeiska valutaunionen, EMU.

Fråga: I Sverige diskuteras för närvarande om vi skall gå med i den europeiska valutaunionen, EMU, eller inte. Vad anser Du? Skall Sverige gå med – eller skall vi inte gå med? (1999–2000).

År 2000	skall gå med	skall inte gå med	osäker, svårt ta ställning	vet inte
Samtliga	34	38	22	6
Samtliga 1999	41	34	20	4
KÖN				
män	43	34	17	5
kvinnor	25	41	27	6
ÅLDER				
18-24	30	46	19	5
25-29	39	32	21	8
30-39	35	36	23	7
40-49	38	37	19	6
50-64	32	39	25	4
65-70	39	29	23	9
71-74	27	45	28	0
UTBILDNING				
låg	23	43	25	7
medel	30	42	23	5
hög	45	30	20	5
BOSTADSORT				
storstäder	48	29	18	5
större orter	39	33	22	6
övriga stora orter	31	42	26	4
mindre orter/landsbygd	24	44	26	6
POLITISK SYMPATI				
c	42	38	21	0
fp	31	16	17	6
kd	43	40	14	2
m	70	17	12	1
mp	8	70	23	0
s	30	44	20	6
v	19	55	19	6

Horisontell procent.

Tabell 10. Vad tror man om utfallet i en eventuell folkomröstning om EMU?

Fråga: Om man skulle besluta om att hålla en folkomröstning i EMU-frågan – hur tror Du att utfallet i så fall blir i denna? Tror Du att majoriteten röstar för ett svenskt EMU-inträde eller tror Du att majoriteten röstar emot? (1999)

Det mesta tyder på att det blir en folkomröstning i EMU-frågan – hur tror Du att utfallet bli i denna? Tror Du att majoriteten röstar för ett svenskt EMU-inträde eller tror Du att majoriteten röstar emot? (2000)

År 2000	majoriteten för	majoriteten emot	ungefär lika många för som emot	vet inte
Samtliga	35	39	18	8
Samtliga 1999	30	40	21	8
KÖN				
män	37	39	19	5
kvinnor	33	40	17	10
ÅLDER				
18-24	34	48	13	4
25-29	30	46	16	8
30-39	42	30	19	9
40-49	34	40	20	6
50-64	35	40	17	8
65-70	34	36	16	15
71-74	25	39	28	9
UTBILDNING				
låg	30	40	18	12
medel	35	40	18	7
hög	39	39	18	5
BOSTADSORT				
storstäder	38	38	17	6
större orter	30	38	23	9
övriga stora orter	36	41	18	5
mindre orter/landsbygd	34	40	17	9
POLITISK SYMPATI				
c	53	21	27	0
fp	47	29	25	0
kd	36	46	13	5
m	34	41	22	3
mp	48	28	21	4
s	36	42	17	5
v	41	47	9	3

Horisontell procent.

INSTÄLLNING TILL SKILDA INTERNATIONELLA FÖRHÅLLANDEN

Tabell 11. Oro för den politiska situationen i världen.

Fråga: I vilken utsträckning känner Du oro för den nuvarande politiska situationen i världen? Är Din oro...

År 2000	mycket stor	ganska stor	ganska liten	mycket liten	ingen alls	vet inte
Samtliga	4	33	38	14	10	3
KÖN						
män	3	22	43	19	14	1
kvinnor	5	44	34	8	5	4
ÅLDER						
18-24	0	28	31	19	18	5
25-29	0	24	47	21	6	3
30-39	4	24	50	12	8	3
40-49	3	34	39	15	9	1
50-64	4	38	36	11	8	2
65-70	7	42	25	7	13	7
71-74	14	40	27	13	7	0
UTBILDNING						
låg	6	33	32	12	15	3
medel	3	32	38	16	8	3
hög	3	33	43	12	8	2
BOSTADSORT						
storstäder	6	34	34	12	10	3
större orter	1	32	38	19	6	4
övriga stora orter	2	29	45	13	10	1
mindre orter/landsbygd	4	34	38	13	10	2
POLITISK SYMPATI						
c	7	54	29	6	5	0
fp	5	40	33	11	8	4
kd	8	39	36	9	8	0
m	1	29	43	16	10	2
mp	10	39	44	7	0	0
s	2	31	35	19	11	2
v	7	44	32	9	6	2

Horisontell procent.

Tabell 12. Oro för den politiska situationen i världen åren 1980-2000.

År	mycket stor	ganska stor	ganska liten	mycket liten	ingen alls	vet inte
1980	16	52	23	7	-	3
1981	23	56	18	2	-	1
1982	27	51	19	2	-	1
1983	19	51	22	5	-	2
1984	15	50	27	5	-	3
1985	20	50	20	5	-	4
1986	21	48	20	4	6	2
1987	6	33	41	10	6	4
1988	5	29	43	9	9	4
1989	7	35	37	8	11	1
1990	11	51	25	6	5	3
1991	7	36	38	9	9	1
1992	13	47	27	7	5	0
1993	11	42	31	9	7	0
1994	5	39	43	7	5	1
1995	8	45	35	6	4	2
1996	6	38	44	7	5	1
1997	5	29	44	11	8	2
1998	7	43	36	7	4	2
1999	9	37	35	9	7	3
2000	4	33	38	14	10	3

Horisontell procent.

Tabell 13. Oro för den politiska situationen i världen. Andelen som känner oro respektive som inte gör det åren 1994-2000.

År	mycket stor/ganska stor							mycket liten/ingen alls						
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Samtliga	44	53	44	34	50	46	37	12	10	12	19	11	16	24
KÖN														
män	31	42	31	24	42	35	25	19	13	18	27	17	20	33
kvinnor	57	65	55	43	59	57	49	7	7	7	12	6	12	13
ÅLDER														
18-24	32	41	32	30	33	32	28	17	15	21	23	20	24	37
25-29	42	49	37	28	42	41	24	17	11	16	23	20	16	27
30-39	40	56	38	30	42	48	28	9	11	14	20	8	17	20
40-49	46	56	48	33	56	44	37	10	6	9	19	12	17	24
50-64	51	55	49	34	58	45	42	8	8	9	16	9	15	19
65-70	67	68	55	45	65	62	49	10	4	8	22	8	12	20
UTBILDNING														
grund-, folkskola	41	55	46	33	55	46	39	14	11	11	20	13	18	27
fackskola	50							15						
gymnasium	38	49	42	33	42	46	35	12	12	14	20	16	18	24
högskola, universitet	53	55	43	34	56	45	36	10	8	11	18	8	14	20
BOSTADSORT														
storstäder	45	55	46	43	51	52	40	16	9	13	13	10	10	22
övriga större orter	49	57	47	35	53	48	33	11	6	12	24	12	13	25
övriga medel-/stora orter	44	52	40	33	53	47	31	11	14	13	20	12	12	23
mindre orter/landsbygd	41	50	43	28	47	40	38	15	10	11	21	12	21	23
POLITISK SYMPATI														
c	59	46	41	37	27	43	61	6	8	2	17	15	14	11
fp	43	57	41	36	58	49	45	12	2	13	18	10	11	19
kd	57	64	48	39	51	52	47	4	6	17	17	8	16	17
m	44	46	41	33	44	45	30	13	12	13	19	9	18	26
mp		54	66	39	47	57	49		4	6	11	11	9	7
s	44	50	40	33	57	41	33	10	10	16	20	11	16	30
v	62	53	50	52	51	52	51	2	11	11	12	11	13	15

Procent. För åren 1989-1992 se *Opinion 92*. För 1993 se *Opinion 99*.

Tabell 14. Uppfattning om olika organisationers och länders betydelse för fred och säkerhet i vårt närområde.

Fråga: Vilken betydelse anser Du att följande organisationer och länder har idag för freden och säkerheten i Sverige och dess närområde (dvs Nord-Europa)? Om vi börjar med Förenta Nationerna: Tycker Du att FN ... till/för freden och säkerheten i vår närhet?

År 2000	FÖRENTA NATIONERNA					
	...bidrar väsentligt till	...bidrar i någon mån till	...saknar betydelse för	utgör visst problem för	...utgör allvarligt problem för	saknar uppfattning
Samtliga	22	51	18	1	0	7
KÖN						
män	24	50	21	2	1	2
kvinnor	21	52	14	1	0	12
ÅLDER						
18-24	41	40	9	0	0	10
25-29	33	45	19	0	0	3
30-39	21	51	21	2	0	5
40-49	15	60	17	2	0	7
50-64	21	51	19	2	1	7
65-70	14	55	19	0	0	12
71-74	17	48	17	0	3	14
UTBILDNING						
låg	20	47	19	0	1	12
medel	28	48	15	1	0	7
hög	19	56	19	2	0	4
BOSTADSORT						
storstäder	17	52	22	1	1	8
större orter	32	45	15	0	1	8
övriga stora orter	20	61	13	2	0	5
mindre orter/landsbygd	25	46	19	2	0	8
POLITISK SYMPATI						
c	25	44	21	0	0	11
fp	16	56	22	2	0	4
kd	13	52	28	0	3	4
m	21	57	17	1	0	4
mp	3	74	11	0	0	13
s	29	52	15	1	0	4
v	27	46	20	0	1	6

Horisontell procent.

Tabell 14. *forts.*

År 2000	EUROPEISKA UNIONEN					
	...bidrar väsentligt till	...bidrar i någon mån till	...saknar betydelse för	utgör visst problem för	...utgör allvarligt problem för	saknar uppfattning
Samtliga	23	41	20	7	1	7
KÖN						
män	29	43	18	5	1	4
kvinnor	18	39	22	10	1	11
ÅLDER						
18-24	20	36	26	12	0	6
25-29	17	50	20	6	2	4
30-39	25	43	17	7	2	6
40-49	22	42	18	8	0	9
50-64	26	43	17	7	1	6
65-70	31	24	29	1	1	13
71-74	15	35	27	4	0	19
UTBILDNING						
låg	12	38	27	7	1	15
medel	22	40	22	9	1	7
hög	32	44	13	6	1	4
BOSTADSORT						
storstäder	29	40	16	9	1	5
större orter	21	38	22	4	2	12
övriga stora orter	23	47	15	8	1	5
mindre orter/landsbygd	20	39	25	6	1	8
POLITISK SYMPATI						
c	19	51	14	15	0	0
fp	41	35	14	0	2	8
kd	37	38	17	4	0	4
m	30	46	16	5	1	3
mp	12	48	14	20	4	7
s	25	47	15	7	0	3
v	16	36	30	10	1	6

Horisontell procent.

Tabell 14. *forts.*

År 2000	NATO					
	...bidrar väsentligt till	...bidrar i någon mån till	...saknar betydelse för	utgör visst problem för	...utgör allvarligt problem för	saknar uppfattning
Samtliga	26	40	14	5	1	15
KÖN						
män	36	41	12	4	1	6
kvinnor	16	38	16	5	1	24
ÅLDER						
18-24	20	37	22	4	0	17
25-29	26	42	14	10	0	8
30-39	30	35	14	5	1	16
40-49	27	44	9	4	1	15
50-64	26	41	16	2	1	14
65-70	30	43	7	2	0	19
71-74	22	34	10	9	0	24
UTBILDNING						
låg	23	38	13	3	1	22
medel	25	42	15	3	0	15
hög	29	39	13	7	1	11
BOSTADSORT						
storstäder	31	35	13	5	1	15
större orter	26	40	12	6	0	16
övriga stora orter	21	47	12	5	0	15
mindre orter/landsbygd	26	40	16	3	1	15
POLITISK SYMPATI						
c	22	57	7	7	0	7
fp	26	55	8	6	0	4
kd	44	36	11	3	0	7
m	42	37	9	3	1	9
mp	4	44	18	7	0	27
s	33	39	15	3	1	8
v	14	43	15	9	0	19

Horisontell procent.

Tabell 14. *forts.*

År 2000	USA					
	...bidrar väsentligt till	...bidrar i någon mån till	...saknar betydelse för	utgör visst problem för	...utgör allvarligt problem för	saknar uppfattning
Samtliga	23	39	22	8	1	8
KÖN						
män	29	40	22	6	1	3
kvinnor	17	38	21	10	1	14
ÅLDER						
18-24	18	26	38	5	0	13
25-29	27	34	31	7	0	1
30-39	19	41	21	10	1	8
40-49	23	42	18	8	1	8
50-64	22	44	19	6	2	7
65-70	31	34	10	8	0	17
71-74	28	30	23	11	0	8
UTBILDNING						
låg	23	39	20	7	0	12
medel	22	39	22	7	1	10
hög	23	39	23	10	1	5
BOSTADSORT						
storstäder	28	33	22	8	2	7
större orter	28	29	19	12	0	12
övriga stora orter	17	45	21	7	1	10
mindre orter/landsbygd	20	45	23	6	0	6
POLITISK SYMPATI						
c	15	57	12	15	0	0
fp	25	39	18	13	0	6
kd	28	42	28	3	0	0
m	33	35	20	7	1	5
mp	4	34	25	19	0	18
s	21	40	27	5	1	7
v	16	42	22	14	0	7

Horisontell procent.

Tabell 14. *forts.*

År 2000	RYSSLAND					
	...bidrar väsentligt till	...bidrar i någon mån till	...saknar betydelse för	utgör visst problem för	...utgör allvarligt problem för	saknar uppfattning
Samtliga	6	16	31	31	7	10
KÖN						
män	6	18	35	29	7	6
kvinnor	5	14	26	33	8	15
ÅLDER						
18-24	2	13	44	22	1	18
25-29	8	17	29	37	3	5
30-39	10	20	28	28	4	9
40-49	5	20	29	29	9	9
50-64	7	12	31	33	10	8
65-70	3	12	23	40	6	16
71-74	0	14	32	22	17	16
UTBILDNING						
låg	4	15	31	28	7	15
medel	4	15	32	32	6	11
hög	9	17	28	32	8	6
BOSTADSORT						
storstäder	8	18	20	35	9	11
större orter	7	13	33	29	6	13
övriga stora orter	6	14	33	32	7	7
mindre orter/landsbygd	4	16	37	28	6	10
POLITISK SYMPATI						
c	8	12	30	20	15	15
fp	4	17	20	42	14	3
kd	9	11	24	39	12	5
m	9	18	28	31	8	6
mp	0	26	22	37	8	8
s	7	16	29	31	8	8
v	0	16	37	35	4	8

Horisontell procent.

Tabell 15. Uppfattning om olika organisationers och länders betydelse för fred och säkerhet i vårt närområde åren 1996-2000.

Organi- sation/ land	År	...bidrar väsentligt till	...bidrar i någon mån till	saknar betydelse för	...utgör visst problem för	...utgör allvarligt problem för	saknar uppfattning
FN	1996	16	60	18	2	0	4
	1997	20	51	18	1	0	9
	1998	30	50	14	2	0	5
	1999	28	46	20	1	1	4
	2000	22	51	18	1	0	7
EU	1996	10	39	26	13	5	7
	1997	16	40	25	6	2	11
	1998	24	39	21	7	1	7
	1999	26	38	24	6	2	4
	2000	23	41	20	7	1	7
NATO	1996	21	40	15	5	1	17
	1997	24	38	13	5	1	19
	1998	28	39	10	4	1	18
	1999	24	43	15	7	1	9
	2000	26	40	14	5	1	15
USA	1996	26	41	16	9	2	7
	1997	22	39	22	5	1	11
	1998	29	37	17	6	2	9
	1999	25	38	19	9	2	7
	2000	23	39	22	8	1	8
Ryssland	1996	4	15	24	40	10	7
	1997	4	19	30	30	6	11
	1998	9	17	19	34	10	11
	1999	7	20	29	29	8	7
	2000	6	16	31	31	7	10

Horisontell procent.

Tabell 16. Upplevelse av Ryssland som ett hot mot Sverige.

Fråga: Anser Du att Ryssland utgör ett hot mot vårt land? Främst på vilket sätt då?

År	1996 samtliga	1997 samtliga	1998 samtliga	1999 samtliga	2000		
					män	kvinnor	samtliga
Samtliga	1071	862	875	850	405	355	790
nej, utgör inget hot ¹	51	62	57	61	64	58	61
saknar uppfattning – kan inte besvara frågan ¹	3	3	7	3	1	9	5
Samtliga som anser att Ryssland utgör ett hot mot vårt land	500	294	298	305	140	123	263
ja, generellt militärt hot (återupprustning, koncentration av krigsmateriel, förband etc)	24 ²	22	17	10	9	17	13
ja, om Ryssland anser sig provocerat av omvärlden och för att markera sin ställning som stormakt vidtar (militärt) aggressiva åtgärder	-	-	-	6	4	10	7
ja, export av vapen, krigsmateriel	-	1	1	1	0	2	1
ja, bristande kontroll av (fd Sovjetiska) kärnvapen	-	9	6	6	11	11	11
ja, risk för konflikt mellan Ryssland och andra Östersjöstater ("nyimperialism")	2	6	5	2	3	2	2
ja, risk för flyktingströmmar, okontrollerade folkvandringar, "migration"	5	8	10	7	12	4	8
ja, (ekonomisk) brottslighet, maffia, pengar "tvättas" här	17	18	17	20	16	13	15
ja, smuggling hit (droger, vapen, människor)	1	1	3	6	1	4	3
ja, bristfälliga kärnkraftverk, kärnkraftanläggningar	9	6	8	9	9	11	10
ja, miljöförstöring, andra miljöhot (allmänt)	18	7	3	10	14	13	14
ja, Rysslands sönderfall (ekonomiskt, politiskt), kollaps	22	12	26	13	13	8	11
ja, om sovjetstaten återupprättas	2	0	2	1	1	1	1
ja, annat hot	1	9	7	9	6	6	6

Vertikal procent. 1: Procenten beräknad på samtliga tillfrågade. 2: Procenten beräknad på dem som upplever Ryssland som ett hot.

Tabell 17. Upplevelse av andra hot mot Sverige.

Fråga: Upplever Du att det finns något annat som påtagligt hotar vårt land?
I så fall, i främsta hand vad?

År ³	1997	1998	1999	2000		
	samtliga	samtliga	samtliga	män	kvinnor	samtliga
Samtliga	862	875	850	405	355	760
nej ¹	38	34	36	54	50	52
saknar uppfattning – kan inte besvara frågan ¹	11	18	13	2	6	4
Samtliga som upplever hot mot Sverige	432	427	438	181	163	344
pågående militära konflikter i världen, militär utrustning, vapenarsenal/-teknologi, spridning av kärnvapen, "hotet"	1 ²	7	7	2	5	4
ekonomiska utvecklingen i forna Östeuropa	2	2	1	1	1	1
befolkningsförflyttningar, folkvandringar, flyktingströmmar	3	2	3	6	3	4
bristfälliga kärnkraftverk i vår närhet	10	6	7	7	14	10
(andra) miljöhot/miljöförstöring i världen (ozonlager, regnskogar, vatten, nedsmutsning)	22	13	14	21	25	23
energi/energiproblem i världen (kärnkraft, -lagring)	1	1	2	5	3	4
jordens överlevnad, försörjning, befolkningstillväxt, fattigdom, svält	1	1	2	2	1	2
motsättning mellan fattiga-rika konflikt, nord-syd konflikt	0	0	1	0	1	0
våld mot oskyldiga, terror, terrorism	4	8	8	3	4	3
rasism	3	3	5	12	9	11
internationell brottslighet, maffia med förgreningar i Sverige	5	8	5	4	3	3
droger, narkotika, smuggling till Sverige	2	2	4	1	1	1
risk för etnisk splittring/motsättning i samhället (invandrare, invandring)	5	7	7	2	3	3
risk för öppna etniska konflikter mellan grupper i Sverige	1	1	2	1	2	1
risk för splittring/motsättning i samhället mellan generationer	0	0	0	1	1	1
risk för klass-skillnader i samhället, ekonomisk skiktning 2/3-samhälle, utbildnings-/inkomstklyftor	1	1	1	2	5	4
uppluckring av normer och värden i samhället ("sönderfall")	0	1	0	1	1	1
risk att Sveriges nationella identitet försvinner i EU	1	1	1	1	0	0
negativa politiska/ekonomiska/säkerhetspolitiska följder som följd av medlemskapet i EU (allmänt)	4	5	5	3	4	4
arbetslösheten (generellt), sysselsättningsläget i Sverige, industriell utarmning	7	3	1	1	2	1
hotad välfärd, social nedrustning, "vi har inte råd" (allmänt)	3	1	4	1	3	2
Sveriges ekonomi, budgetunderskott, "skuldfälla", handelsbalans, statens finanser	6	5	3	3	2	3
skatter, skattetryck	0	1	1	0	0	0
politikens/politikers oförmåga att hantera en ständig förändrad verklighet/dagens problem	3	1	2	2	1	2
avstånd politiker-väljare, misstro, "sken-demokrati", "affärer", "konstitutionell kris"	0	0	0	1	0	1
samhället skiftas beroende på tillgång till information, kunskap	-	-	-	3	0	2
annat	15	20	15	17	9	13

Vertikal procent. 1: Procenten beräknad på samtliga tillfrågade. 2: Procenten beräknad på dem som upplever andra hot mot Sverige. 3: För jämförelser med tidigare år, se Opinion 96 och Opinion 99.

Tabell 18. Upplevd risk för storkrig i Europa.

Fråga: Hur stora tror Du riskerna är för att det som händer i världen idag kan leda till ett krig i stora delar av Europa?

År 2000	mycket stora	ganska stora	ganska små	mycket små	inga alls	vet inte
Samtliga	3	20	49	20	5	3
KÖN						
män	2	14	47	27	8	2
kvinnor	3	27	52	13	2	4
ÅLDER						
18-24	0	24	42	24	8	2
25-29	2	24	45	21	8	0
30-39	3	12	55	23	3	3
40-49	0	19	53	22	2	3
50-64	3	23	47	17	6	4
65-70	7	16	49	13	9	5
71-74	14	27	47	10	3	0
UTBILDNING						
låg	6	17	49	15	7	7
medel	2	23	51	16	6	2
hög	2	19	49	26	3	1
BOSTADSORT						
storstäder	4	19	47	25	4	2
större orter	3	20	44	23	5	6
övriga stora orter	3	23	50	19	4	1
mindre orter/landsbygd	2	19	53	16	7	4
POLITISK SYMPATI						
c	0	15	67	11	0	7
fp	3	10	51	27	9	0
kd	5	36	46	7	6	0
m	1	14	54	24	6	1
mp	3	26	61	11	0	0
s	1	20	53	22	4	1
v	8	17	51	18	2	4

Horisontell procent.

Tabell 19. Upplevd risk för ett storkrig i Europa åren 1980-1985, 1987-1995 och 1997-2000.

Fråga: Hur stora tror Du riskerna är för att oroligheterna i världen idag skall vidgats till en storkonflikt i vilken Europa dras in? (1965-1985, 1991 jan)

Hur stora tror Du riskerna är för att oroligheterna i världen idag, inom en tiolårsperiod, skall vidgas till en militär konflikt i vilken stora delar av Europa dras in? (1987-1990)

Hur stora tror Du riskerna är för att det som händer i världen idag skall leda till ett storkrig i Europa? (1991)

Hur stora tror Du riskerna är för att det som händer i världen idag skall leda till ett krig i stora delar av Europa? (1992-1994)

Hur stora tror Du riskerna är för att det som händer i världen idag kan leda till ett krig i stora delar av Europa? (1995, 1997-2000)

År	mycket stora	ganska stora	ganska små	mycket små	inga alls	vet inte	vägt antal intervjuer
1980	11	43	36	6	-	5	
1981	14	54	26	3	-	3	
1982	14	51	29	3	-	3	
1983	11	49	33	5	-	3	
1984	10	41	39	5	-	5	
1985	7	32	43	9	-	9	
1987	3	27	42	17	5	7	
1988	2	19	49	18	7	6	
1989	3	19	45	22	6	5	
1990	7	28	39	17	4	5	
1991 jan	9	33	40	14	4	1	1011
1991	2	14	48	27	6	3	
1992	3	23	46	23	6	0	
1993	4	25	45	21	6	1	
1994	2	21	57	15	2	2	
1995	5	34	47	10	2	2	
1997	2	20	47	22	5	3	
1998	4	28	47	16	2	3	
1999	5	28	46	16	3	3	
2000	3	20	49	20	5	3	

Horisontell procent.

Tabell 20. Upplevd risk för ett storkrig i Europa. Andelen som upplever riskerna som stora respektive som mycket små eller som inga alls åren 1994-1995 och 1997-2000.

År	mycket stora/ganska stora						mycket små/inga alls					
	1994	1995	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1997	1998	1999	2000
Samtliga	23	39	22	32	33	23	17	12	27	18	19	25
KÖN män	17	28	15	23	22	16	26	18	39	27	25	35
kvinnor	30	49	29	41	44	30	10	7	17	10	12	15
ÅLDER 18-24	24	27	12	31	37	24	25	21	32	34	14	32
25-29	23	27	15	19	32	26	19	23	41	27	13	29
30-39	20	38	21	26	31	15	22	10	34	17	20	26
40-49	24	42	23	36	31	19	14	10	27	13	21	24
50-64	25	44	25	35	33	26	14	10	21	18	19	23
65-70	31	56	29	34	32	23	8	3	25	8	21	22
UTBILDNING grund-, folkskola	24	49	24	38	32	23	17	7	24	12	23	22
fackskola	24						16					
gymnasium	23	35	21	32	38	25	23	15	30	19	16	22
högskola, universitet	23	35	22	28	29	21	15	15	28	22	18	29
BOSTADSORT storstäder	22	31	23	26	30	23	22	12	22	20	19	29
övriga större orter	23	38	21	34	32	23	23	11	31	25	16	28
övriga medel-/stora orter	22	38	24	33	33	26	17	14	25	16	18	23
mindre orter/landsbygd	27	42	19	34	35	21	12	11	32	17	19	23
POLITISK SYMPATI c	40	37	14	15	34	15	11	18	20	31	12	11
fp	20	24	16	31	19	13	19	13	25	13	17	36
kd	36	68	26	33	48	41	12	10	22	18	13	13
m	22	40	20	28	33	15	20	15	32	19	21	30
mp		29	17	35	41	29		18	14	13	14	11
s	21	41	23	28	33	21	18	11	27	18	18	26
v	22	24	25	39	32	25	27	12	17	12	14	20

Procent. För åren 1989-1992 se *Opinion 92*. För åren 1992-1998 se *Opinion 98*.

Tabell 21. Uppfattning om den framtida militära situationen i Sveriges närhet åren 1986 och 1989-1995 och 1997-2000.

Fråga: Om Du tänker på Sverige en tio-femton år framåt i tiden – tror Du att den militära situationen i vår närhet kommer att vara mer hotfull för oss, mindre hotfull eller ungefär lika hotfull jämfört med idag? (1986, 1989-1990)

Om du tänker på Sverige några år framåt i tiden – tror Du att den militära situationen i vår närhet kommer att vara mer hotfull för oss, mindre hotfull eller ungefär lika hotfull jämfört med idag? (1991, 1992 feb, maj)

Om Du tänker på Sverige några år framåt i tiden – tror Du att den militär situationen i vår närhet kommer att vara mer hotfull för oss, mindre hotfull eller ungefär densamma som idag? (1992 sept-1995)

Om Du tänker på Sverige tio år framåt i tiden – tror Du att den militära situationen i vår närhet kommer att vara mer hotfull för oss, mindre hotfull eller ungefär de samma som idag? (1997)

Om Du tänker tio år framåt i tiden – tror Du att den militära situationen i vår närhet kommer att vara mer hotfull för oss, mindre hotfull eller ungefär densamma som idag? (1998)

Om Du tänker tio år framåt i tiden – tror Du att den militära situationen i vår närhet kommer att vara mer hotfull för oss, mindre hotfull eller ungefär som den ser ut idag? (1999-2000)

År	mer hotfull	mindre hotfull	ungefär lika hotfull/ densamma som den ser ut idag	vet inte inte	vägt antal intervjuer
1986	28	7	56	9	
1989	14	13	66	7	
1990	10	21	62	7	
1991	10	27	57	5	
1992 feb	13	32	53	3	527
1992 maj	26	22	59	3	1012
1992 sept	14	14	71	0	
1993	17	13	69	1	
1994	13	11	73	3	
1995	21	8	67	4	
1997	11	15	68	5	
1998	14	13	65	7	
1999	18	12	67	3	
2000	16	16	64	4	

Horisontell procent.

Tabell 22. Uppfattning om den framtida militära situationen i Sveriges närhet.

Fråga: Om Du tänker tio år framåt i tiden – tror Du att den militära situationen i vår närhet kommer att vara mer hotfull för oss, mindre hotfull eller ungefär som den ser ut idag?

År 2000	mer hotfull	mindre hotfull	ungefär som den ser ut idag	vet inte	antal intervjuer
Samtliga	16	16	64	4	760
KÖN					
män	15	24	59	2	
kvinnor	18	8	68	6	
ÅLDER					
18-24	12	12	76	1	
25-29	17	17	64	3	
30-39	16	18	64	2	
40-49	15	15	68	3	
50-64	19	19	59	4	
65-70	14	16	50	19	
71-74	16	15	70	5	
UTBILDNING					
låg	16	16	58	9	
medel	20	13	65	2	
hög	13	19	66	3	
BOSTADSORT					
storstäder	19	13	64	5	
större orter	15	16	66	4	
övriga stora orter	16	22	61	2	
mindre orter/landsbygd	15	17	64	4	
POLITISK SYMPATI					
c	28	13	60	0	
fp	10	15	70	6	
kd	38	11	51	0	
m	19	21	58	2	
mp	21	9	71	0	
s	16	16	65	3	
v	13	19	65	3	
CIVILOMRÅDE					
syd	16	19	62	3	310
mitt	17	15	64	4	373
nord	15	12	68	5	77

Horisontell procent.

Tabell 23. Andelen som tror att den militära situationen i Sveriges närhet kommer att bli mer hotfull framöver åren 1990-1995 och 1997-2000.

År	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1997	1998	1999	2000
Samtliga	10	10	14	17	13	21	11	14	18	16
KÖN										
män	6	8	11	14	13	20	11	13	14	15
kvinnor	15	12	17	20	14	21	11	15	22	18
ÅLDER										
18-24	15	14	14	21	12	12	6	11	11	12
25-29	14	6	11	17	10	17	9	8	21	17
30-39	12	10	14	20	18	23	9	16	15	16
40-49	9	11	18	18	11	22	12	15	22	15
50-64	9	9	11	16	16	21	12	18	20	19
65-70	7	8	16	17	12	41	14	9	17	14
UTBILDNING										
grund-, folkskola	9	11	14	14	9	24	14	12	16	16
fackskola		8			10					
gymnasium	12	10	14	18	13	14	11	18	21	20
högskola, universitet	10	9	14	19	23	24	9	13	18	13
BOSTADSORT										
större städer	9	10	13	23	13	21	14	10	18	19
övriga större orter	10	9	15	14	15	29	15	15	19	15
övriga medel-/stora orter		11		15	12	18	11	16	19	16
mindre orter/landsbygd	19	9	12	17	15	19	8	15	18	15
POLITISK SYMPATI										
c	12	11	9	15	27	16	19	7	21	28
fp	4	11	6	13	16	10	11	9	16	10
kd	-	10	26	31	27	39	23	19	25	38
m	8	7	13	19	20	30	9	19	17	19
mp						27	7	6	22	21
nd	-	14	13	24	-	-	-	-	-	-
s	10	11	17	16	10	13	11	12	15	16
v	13	8	17	2	21	23	14	17	23	13

Procent. För 1989 se *Opinion 95*.

INSTÄLLNING I SKILDA SÄKERHETSPOLITISKA FRÅGOR

Tabell 24. Inställning till FNs fredsframtvängande insatser.

Fråga: Förenta Nationerna, FN, har länge försökt att säkra freden på olika håll i världen genom att till oroshärdar sända militär personal som dock inte själva deltar i pågående krigshandlingar. Men på senare år har FN också tillgripit direkta krigshandlingar för att återställa fred och säkerhet, t ex Gulfkriget, i Somalia och Bosnien. Tycker Du att det är rätt eller fel att FN ingriper med militärt våld i denna typ av stridigheter? (1993-2000)

År 2000	rätt	fel	vet inte
Samtliga	68	20	12
Samtliga 1999	74	18	8
Samtliga 1998	75	15	9
Samtliga 1997	71	19	10
Samtliga 1996	75	17	8
Samtliga 1995	80	14	6
Samtliga 1994	77	17	6
Samtliga 1993	76	23	1
KÖN			
män	78	15	7
kvinnor	58	25	17
ÅLDER			
18-24	70	20	10
25-29	77	15	8
30-39	73	16	11
40-49	66	22	10
50-64	68	21	10
65-70	61	24	15
71-74	43	26	31
UTBILDNING			
låg	61	21	18
medel	73	17	11
hög	68	23	9
BOSTADSORT			
storstäder	70	22	8
större orter	67	20	13
övriga stora orter	75	15	10
mindre orter/landsbygd	64	22	15
POLITISK SYMPATI			
c	71	21	7
fp	67	26	6
kd	77	13	10
m	81	13	6
mp	41	37	22
s	74	18	9
v	61	28	11

Horisontell procent.

Tabell 25. Inställning till att sända en svensk militärstyrka till forna Jugoslavien.

Fråga: Sverige har, som Du säkert vet, beslutat att på begäran av FN sända en bevarande militär styrka till forna Jugoslavien. Risk finns för att svenskarna kan komma att dras in i direkta stridshandlingar. Tycker Du att det är ett riktigt eller ett felaktigt beslut av Sverige att skicka dit dessa soldater? (1993-1996)

Sverige har på begäran av FN sänt militära förband utomlands, t ex till Bosnien, som där ställs under FNs ledning. Risk finns för att svenskarna kan dras in i direkta stridshandlingar. Tycker Du att det är ett riktigt eller ett felaktigt beslut att skicka dit dessa soldater under sådana förhållanden? (1997-2000)

År 2000	riktigt beslut	felaktigt beslut	vet inte
Samtliga	73	18	9
Samtliga 1999	74	20	5
Samtliga 1998	75	17	8
Samtliga 1997	71	20	9
Samtliga 1996	78	17	5
Samtliga 1995	76	18	6
Samtliga 1994	76	18	6
Samtliga 1993	72	28	1
KÖN			
män	85	11	4
kvinnor	61	26	13
ÅLDER			
18-24	72	20	8
25-29	83	11	6
30-39	77	13	10
40-49	72	19	9
50-64	75	20	5
65-70	63	23	14
71-74	50	26	24
UTBILDNING			
låg	64	23	13
medel	72	18	10
hög	80	16	4
BOSTADSORT			
storstäder	74	17	9
större orter	72	20	8
övriga stora orter	80	15	5
mindre orter/landsbygd	70	21	10
POLITISK SYMPATI			
c	85	15	0
fp	79	9	12
kd	83	11	5
m	84	15	1
mp	55	22	23
s	79	17	5
v	55	36	9

Horisontell procent.

Tabell 26. Medlemskap i NATO eller alliansfrihet?

Fråga: Försvarsalliansen NATO förbereder anslutning av nya europeiska medlemmar. Om Du fick bestämma – tycker Du att Sverige skall söka fullt medlemskap i NATO eller skall vi hålla fast vid alliansfriheten? (1997-2000)

År 2000	söka fullt medlemskap	hålla fast vid alliansfriheten	vet inte
Samtliga	24	62	14
Samtliga 1999	23	65	11
Samtliga 1998	25	59	15
Samtliga 1997	24	60	15
KÖN			
män	35	57	9
kvinnor	14	67	20
ÅLDER			
18-24	16	72	12
25-29	26	61	13
30-39	18	69	13
40-49	24	64	12
50-64	30	54	16
65-70	34	45	22
71-74	20	73	7
UTBILDNING			
låg	24	57	20
medel	20	65	15
hög	29	62	10
BOSTADSORT			
storstäder	24	57	20
större orter	21	63	16
övriga stora orter	23	63	14
mindre orter/landsbygd	25	61	14
POLITISK SYMPATI			
c	26	61	14
fp	34	51	15
kd	34	64	2
m	60	32	8
mp	4	89	8
s	16	73	12
v	12	81	7
CIVILOMRÅDE			
syd	25	60	10
mitt	26	62	12
nord	13	69	18

Horisontell procent.

Tabell 27. Skäl till att söka fullt medlemskap i NATO.

Fråga: Vilken är den främsta orsaken till Din uppfattning?

År	1997	1998	1999	2000		
	samtliga	samtliga	samtliga	män	kvinnor	samtliga
Samtliga för medlemskap	205	225	197	139	51	190
Samtliga för alliansfrihet			552	231	235	466
SKÅL FÖR MEDLEMSKAP: Tillsammans med andra länder säkra freden, gemensam säkerhet Sverige kan inte isolera sig säkerhets- politiskt	49 ¹	45	42	31	46	35
	17	15	16	28	11	23
vi har för knappa militära resurser (motsvarande) för att ensamma kunna försvara oss	23	27	20	18	20	19
annat	9	10	11	18	17	17
kan inte motivera uppfattningen	2	3	11	7	7	7
SKÅL FÖR ALLIANSFRIHET: Sverige är och ska förbli alliansfritt/neutralt vi skall hålla fast vid alliansfriheten åtminstone tills vidare			59 ²	65	63	64
			8	15	13	14
vi skall hålla oss utanför för att undvika att dras in i andras konflikter			17	11	7	9
annat			10	8	9	9
kan inte motivera uppfattningen			5	1	8	5

Horisontell procent. 1: Procenten beräknad på dem som är för medlemskap i NATO. 2: Procenten beräknad på dem som vill behålla alliansfriheten.

Tabell 28. Inställning till ett framtida fördjupat utrikes- säkerhetspolitiskt samarbete inom EU i riktning mot ett framtida gemensamt försvar.

Fråga: Inom den Europeiska unionen (EU) diskuterar medlemsstaterna en fördjupning av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet i riktning mot ett framtida gemensamt försvar. Är Du i huvudsak för att Sverige medverkar i en sådan utveckling eller är Du i huvudsak emot? (1998)

Inom den Europeiska unionen (EU) diskuterar medlemsstaterna en fördjupning av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet i riktning mot ett framtida gemensamt försvar. Är Du i huvudsak för att Sverige arbetar för ett sådant eller är Du emot detta? (1999-2000)

År 2000	är (i huvudsak) för	är (i huvudsak) emot ¹	saknar uppfattning
Samtliga	45	39	16
Samtliga 1999	45	42	13
Samtliga 1998	46	39	14
KÖN			
män	52	36	12
kvinnor	38	41	20
ÅLDER			
18-24	40	42	18
25-29	48	38	15
30-39	42	41	17
40-49	51	36	13
50-64	48	37	16
65-70	40	38	22
71-74	29	51	20
UTBILDNING			
låg	40	39	21
medel	45	38	17
hög	49	40	12
BOSTADSORT			
storstäder	48	38	13
större orter	40	40	21
övriga stora orter	46	38	16
mindre orter/landsbygd	45	40	15
POLITISK SYMPATI			
c	43	48	8
fp	56	34	10
kd	59	37	7
m	69	25	6
mp	18	60	26
s	38	48	15
v	32	59	9
CIVILOMRÅDE			
syd	47	35	18
mitt	46	40	14
nord	30	49	21

Horisontell procent. 1. Svaret inkluderar uttryck för att Sverige skall gå ur EU.

Tabell 29. Sätt Sverige bör engagera sig i Östersjöområdet.

Fråga: På senare tid har diskussioner förts på vilket sätt Sverige kan engagera sig i Östersjöområdet och då särskilt i Estlands, Lettlands och Litauens utveckling. Tycker Du att Sverige skall engagera sig i de Baltiska staternas framtid? Inom vilket eller vilka områden skall medverka i så fall ske?

Tycker Du att engagemanget skall avse... (1996-2000)

År 2000	för engagemang			...insatser på miljöområdet		
	%	n	ja	nej	kanske – kanske inte	vet inte
Samtliga	69 ¹		95 ²	2	3	1
Samtliga 1999	69 ¹	587	96 ²	1	2	1
Samtliga 1998	72 ¹	628	94 ²	3	2	1
Samtliga 1997	78 ¹	667	96 ²	3		2
Samtliga 1996	82 ¹	875	98 ²			
KÖN						
män	75		95	2	2	0
kvinnor	63		94	3	3	1
ÅLDER						
18-24	73		91	9	0	0
25-29	66		98	0	2	0
30-39	69		89	3	8	1
40-49	76		97	2	1	0
50-64	71		97	1	2	1
65-70	48		93	3	4	0
71-74	60		94	0	0	6
UTBILDNING						
låg	52		91	5	3	1
medel	67		94	2	3	1
hög	81		96	2	2	0
BOSTADSORT						
storstäder	75		96	2	2	0
större orter	67		92	4	1	3
övriga stora orter	71		96	1	2	0
mindre orter/landsbygd	63		92	3	4	1
POLITISK SYMPATI						
c	78		100	0	0	0
fp	85		100	0	0	0
kd	73		93	3	4	0
m	71		95	4	1	0
mp	70		95	5	0	0
s	73		93	2	4	1
v	75		93	2	3	2

Horisontell procent. 1: Procenten beräknad på samtliga tillfrågade. 2: Genomgående beräknad på dem som anser att Sverige skall engagera sig i Baltikum.

Tabell 29. *forts.*

År 2000	...hjälp till demokratiutveckling			
	ja	nej	kanske – kanske inte	vet inte
Samtliga	77 ¹	13	8	2
Samtliga 1999	76 ¹	13	9	2
Samtliga 1998	78 ¹	13	6	3
Samtliga 1997	75 ¹	18		7
Samtliga 1996	86 ¹			
KÖN				
män	78	13	8	1
kvinnor	77	12	7	4
ÅLDER				
18-24	69	20	9	2
25-29	79	13	6	2
30-39	79	11	7	4
40-49	80	8	11	1
50-64	79	12	9	1
65-70	64	23	3	10
71-74	82	12	0	6
UTBILDNING				
låg	69	18	6	7
medel	73	16	8	3
hög	84	8	9	0
BOSTADSORT				
storstäder	85	8	6	1
större orter	78	6	10	6
övriga stora orter	80	11	8	1
mindre orter/landsbygd	69	19	8	1
POLITISK SYMPATI				
c	82	0	18	0
fp	85	1	7	0
kd	95	5	0	0
m	71	15	12	2
mp	96	0	4	0
s	77	16	6	1
v	88	9	3	0

Horisontell procent. 1: se punkt 2, miljöområdet.

Tabell 29. forts.

År 2000	...tekniskt bistånd			
	ja	nej	kanske – kanske inte	vet inte
Samtliga	88 ¹	5	6	2
Samtliga 1999	88 ¹	5	6	1
Samtliga 1998	90 ¹	4	3	2
Samtliga 1997	92 ¹	5		3
Samtliga 1996	90 ¹			
KÖN				
män	91	5	4	0
kvinnor	84	5	7	4
ÅLDER				
18-24	70	20	11	0
25-29	88	7	6	0
30-39	84	3	8	5
40-49	92	4	2	2
50-64	93	2	5	0
65-70	90	0	4	6
71-74	93	0	0	6
UTBILDNING				
låg	87	6	3	4
medel	87	7	5	1
hög	88	4	7	2
BOSTADSORT				
storstäder	90	3	6	1
större orter	81	7	11	2
övriga stora orter	91	5	7	1
mindre orter/landsbygd	85	7	5	4
POLITISK SYMPATI				
c	100	0	0	0
fp	81	3	14	3
kd	97	0	3	0
m	88	4	8	0
mp	85	10	5	0
s	95	3	1	1
v	88	6	4	3

Horisontell procent . 1: se punkt 2, miljöområdet.

Tabell 29. *forts.*

År 2000	...ekonomiskt bistånd			
	ja	nej	kanske – kanske inte	vet inte
Samtliga	52 ¹	23	24	1
Samtliga 1999	59 ¹	20	19	2
Samtliga 1998	53 ¹	25	20	2
Samtliga 1997	56 ¹	34		10
Samtliga 1996	63 ¹			
KÖN				
män	54	21	24	1
kvinnor	50	24	24	1
ÅLDER				
18-24	58	25	17	0
25-29	48	24	25	3
30-39	51	26	21	1
40-49	53	23	24	0
50-64	50	19	31	1
65-70	60	17	19	4
71-74	42	29	24	6
UTBILDNING				
låg	51	14	31	3
medel	50	25	26	0
hög	54	24	21	1
BOSTADSORT				
storstäder	58	23	20	0
större orter	47	31	18	4
övriga stora orter	55	17	28	0
mindre orter/landsbygd	47	22	29	2
POLITISK SYMPATI				
c	48	35	17	0
fp	48	28	23	0
kd	47	16	37	0
m	50	29	20	1
mp	38	30	32	0
s	58	18	23	0
v	61	18	21	0

Horisontell procent. 1: se punkt 2, miljöområdet.

Tabell 29. forts.

År 2000	...militärt bistånd			
	ja	nej	kanske – kanske inte	vet inte
Samtliga	14 ¹	71	13	2
Samtliga 1999	12 ¹	72	14	2
Samtliga 1998	13 ¹	73	10	3
Samtliga 1997	16 ¹	76		7
Samtliga 1996	15 ¹			
KÖN				
män	14	74	11	1
kvinnor	14	67	14	4
ÅLDER				
18-24	23	73	2	2
25-29	11	70	20	0
30-39	10	77	7	5
40-49	15	68	15	2
50-64	13	68	17	2
65-70	24	69	7	0
71-74	6	73	21	0
UTBILDNING				
låg	12	71	15	3
medel	16	72	10	2
hög	13	71	14	2
BOSTADSORT				
storstäder	13	67	18	2
större orter	10	81	6	3
övriga stora orter	13	71	15	1
mindre orter/landsbygd	18	70	9	3
POLITISK SYMPATI				
c	25	56	19	0
fp	12	70	15	2
kd	25	69	3	3
m	14	65	19	1
mp	0	95	5	0
s	12	74	15	0
v	9	69	19	3

Horisontell procent. 1: se punkt 2, miljöområdet.

Tabell 30. Uppfattning vad gäller omfattningen på ett eventuellt svenskt militärt bistånd till Baltikum.

Fråga: När det gäller ett eventuellt svenskt militärt bistånd till Baltikum – hur omfattande anser Du det åtagandet bör vara? Tycker Du att Sverige t ex skall...

- a) medverka till utbildning av baltisk personal för fredsbevarande operationer i FNs regi?
 - b) medverka allmänt i utbildning av baltiska soldater och officerare för deras eget försvar?
 - c) överföra enklare vapen och militär utrustning till balterna?
 - d) exportera kvalificerade vapen och militär utrustning till balterna?
 - e) ge säkerhetspolitiska garantier om svenskt aktivt militärt deltagande på deras sida om de skulle angripas av ett annat land
- a) medverka till utbildning av baltisk personal för fredsbevarande operationer i FNs regi?

År 2000	ja	nej	kanske – kanske inte	saknar uppfattning
Samtliga	60	24	9	7
KÖN				
män	66	23	8	3
kvinnor	55	25	9	11
ÅLDER				
18-24	62	26	4	8
25-29	61	21	9	10
30-39	61	23	10	6
40-49	64	21	9	5
50-64	60	22	4	6
65-70	56	32	3	11
71-74	44	33	8	18
UTBILDNING				
låg	55	24	11	10
medel	60	24	9	7
hög	64	23	7	5
BOSTADSORT				
storstäder	68	21	6	5
större orter	51	34	5	10
övriga stora orter	62	22	11	5
mindre orter/landsbygd	58	22	11	8
POLITISK SYMPATI				
c	61	16	23	0
fp	58	18	13	11
kd	63	29	8	0
m	71	22	6	1
mp	51	32	8	9
s	68	20	7	6
v	59	28	10	3
CIVILOMRÅDE				
syd	57	25	11	8
mitt	63	24	8	6
nord	64	18	7	12

Horisontell procent.

Tabell 30. *forts.*

b) medverka allmänt i utbildning av baltiska soldater och officerare för deras eget försvar?

År 2000	ja	nej	kanske – kanske inte	saknar uppfattning
Samtliga	20	64	11	6
KÖN				
män	24	63	11	3
kvinnor	16	65	11	9
ÅLDER				
18-24	17	66	14	4
25-29	21	64	8	7
30-39	12	72	11	5
40-49	21	62	13	4
50-64	23	62	9	6
65-70	21	62	9	8
71-74	27	45	14	14
UTBILDNING				
låg	26	52	14	8
medel	18	65	11	5
hög	16	71	9	4
BOSTADSORT				
storstäder	23	61	12	4
större orter	14	72	4	10
övriga stora orter	18	68	10	4
mindre orter/landsbygd	20	61	13	6
POLITISK SYMPATI				
c	20	66	14	0
fp	28	62	3	8
kd	28	62	11	0
m	24	66	9	0
mp	8	86	6	0
s	23	62	11	4
v	19	64	16	1
CIVILOMRÅDE				
syd	17	67	11	6
mitt	23	63	10	5
nord	16	59	18	8

Horisontell procent.

Tabell 30. *forts.*

c) överföra enklare vapen och militär utrustning till balterna?

År 2000	ja	nej	kanske – kanske inte	saknar uppfattning
Samtliga	12	77	6	5
KÖN				
män	19	72	6	3
kvinnor	5	82	6	7
ÅLDER				
18-24	10	81	7	2
25-29	13	79	3	5
30-39	4	83	8	5
40-49	12	78	5	4
50-64	15	73	8	5
65-70	14	74	5	7
71-74	19	67	0	14
UTBILDNING				
låg	15	73	6	7
medel	11	78	5	5
hög	9	80	8	4
BOSTADSORT				
storstäder	13	78	5	4
större orter	10	79	5	9
övriga stora orter	11	77	9	3
mindre orter/landsbygd	12	77	6	4
POLITISK SYMPATI				
c	7	66	28	0
fp	18	67	9	6
kd	24	70	5	0
m	16	76	8	1
mp	0	100	0	0
s	15	77	6	2
v	11	81	3	2
CIVILOMRÅDE				
syd	11	77	6	6
mitt	13	78	6	4
nord	9	74	8	9

Horisontell procent.

Tabell 30. *forts.*

d) exportera kvalificerade vapen och militär utrustning till balterna?

År 2000	ja	nej	kanske – kanske inte	saknar uppfattning
Samtliga	11	80	5	5
KÖN				
män	18	73	5	3
kvinnor	3	86	5	6
ÅLDER				
18-24	6	88	3	2
25-29	10	81	2	7
30-39	12	82	4	3
40-49	13	77	7	4
50-64	9	80	7	5
65-70	14	73	6	7
71-74	12	71	6	11
UTBILDNING				
låg	10	73	7	7
medel	9	83	4	4
hög	13	79	5	3
BOSTADSORT				
storstäder	15	77	4	4
större orter	12	76	4	9
övriga stora orter	10	79	8	3
mindre orter/landsbygd	7	84	5	4
POLITISK SYMPATI				
c	7	80	14	0
fp	10	75	8	7
kd	16	71	7	3
m	19	76	4	1
mp	8	92	0	0
s	9	84	5	3
v	8	85	5	2
CIVILOMRÅDE				
syd	9	80	6	5
mitt	12	80	5	4
nord	9	78	5	8

Horisontell procent.

Tabell 30. *forts.*

e) ge säkerhetspolitiska garantier om svenskt aktivt militärt deltagande på deras sida om de skulle angripas

År 2000	ja	nej	kanske – kanske inte	saknar uppfattning
Samtliga	13	71	9	8
KÖN				
män	11	77	7	6
kvinnor	14	65	12	10
ÅLDER				
18-24	17	65	6	12
25-29	11	67	13	10
30-39	12	69	14	4
40-49	12	74	8	7
50-64	14	73	8	6
65-70	7	74	9	10
71-74	3	74	5	17
UTBILDNING				
låg	16	67	8	9
medel	13	68	12	8
hög	9	77	7	6
BOSTADSORT				
storstäder	12	72	10	7
större orter	12	71	4	13
övriga stora orter	13	72	12	4
mindre orter/landsbygd	13	70	10	8
POLITISK SYMPATI				
c	8	62	21	8
fp	15	62	12	12
kd	10	80	5	5
m	11	75	11	3
mp	7	79	10	5
s	14	73	9	4
v	12	77	9	3
CIVILOMRÅDE				
syd	12	72	9	7
mitt	12	71	9	7
nord	13	62	12	13

Horisontell procent.

Tabell 31. Uppfattning vad gäller omfattningen på ett eventuellt svensk militärt bistånd till Baltikum.

Fråga: När det gäller ett eventuellt svenskt militärt bistånd till Baltikum – hur omfattande anser Du det åtagandet bör vara? Tycker Du att Sverige t ex skall...

- medverka till utbildning av baltisk personal för fredsbevarande operationer i FN:s regi?
- medverka allmänt i utbildning av baltiska soldater och officerare för deras eget försvar?
- överföra enklare vapen och militär utrustning till balterna?
- exportera kvalificerade vapen och vapensystem till balterna?
- ge säkerhetspolitiska garantier om svenskt aktivt militärt deltagande på deras sida om de skulle angripas av ett annat land?

Det militära biståndet bör omfatta...		Uppfattning bland dem som anser att svenskt engagemang i Baltikum skall avse militärt bistånd		Uppfattning bland samtliga tillfrågade	
		ja	nej	ja	nej
medverka till utbildning av baltisk personal för fredsbevarande operationer i FN:s regi?	1996	(n=131) 96	3	(n=1071) 78	11
	1997	(n=108) 88	8	(n=862) ¹ 65	10
	1998	(n=86) 95	0	(n=875) 64	18
	1999	(n=72) 92	4	(n=850) 69	19
	2000	(n=74) 84	10	(n=760) 60	24
medverka allmänt i utbildning av baltiska soldater och officerare för deras eget försvar?	1996	78	11	39	43
	1997	59	27	32	38
	1998	80	15	23	59
	1999	69	21	25	62
	2000	64	22	20	64
överföra enklare vapen och militär utrustning till balterna?	1996	55	28	21	61
	1997	55	32	20	55
	1998	59	31	18	68
	1999	51	42	16	73
	2000	47	34	12	77
exportera kvalificerade vapen och vapensystem till balterna?	1996	37	41	17	5
	1997	37	52	10	65
	1998	37	54	13	74
	1999	40	51	15	78
	2000	26	54	11	80
ge säkerhetspolitiska garantier om svenskt aktivt militärt deltagande på deras sida om de skulle angripas av ett annat land?	1996	31	40	13	64
	1997	27	57	8	63
	1998	27	57	9	69
	1999	47	36	15	69
	2000	38	47	13	71

Procent. 1: Avser extra mätning i november-december 1997.

INSTÄLLNING I SKILDA FRÅGOR KRING FÖRSVARET

Tabell 32. Uppfattning om behovet av ett svenskt militärt försvar.

Fråga: Anser Du att Sverige bör ha eller inte bör ha ett militärt försvar?

År 2000	bör absolut ha	bör nog ha	tveksamt om vi behöver	bör absolut inte ha	vet inte
Samtliga	63	23	9	3	1
KÖN					
män	69	22	7	3	0
kvinnor	58	25	11	4	2
ÅLDER					
18-24	64	28	6	3	0
25-29	63	18	14	5	0
30-39	61	20	12	5	2
40-49	62	18	12	6	2
50-64	66	27	5	1	1
65-70	64	24	7	1	4
71-74	57	36	7	0	0
UTBILDNING					
låg	60	27	10	1	2
medel	65	23	8	4	0
hög	63	21	10	5	2
BOSTADSORT					
storstäder	66	20	8	4	2
större orter	64	23	9	4	0
övriga stora orter	65	24	8	2	1
mindre orter/landsbygd	58	26	11	4	2
POLITISK SYMPATI					
c	79	21	0	0	0
fp	75	13	7	6	0
kd	79	12	8	0	0
m	76	14	7	3	1
mp	42	27	25	3	3
s	60	28	9	3	0
v	54	25	12	7	2
CIVILOMRÅDE					
syd	62	24	9	4	2
mitt	64	22	10	3	1
nord	64	27	4	4	1

Horisontell procent.

Tabell 33. Uppfattning om behovet av ett försvar/militärt försvar åren 1980-1985 och 1987-2000.

Fråga: Som förhållandena är i världen idag, anser Du att vi bör ha eller inte ha ett försvar? (1979-1985)

Anser Du att förhållandena i världen idag är sådana att vi bör ha eller inte bör ha ett militärt försvar? (1987-1995)

Anser Du att Sverige bör ha eller inte bör ha ett militärt försvar? (1996-2000)

År 2000	bör absolut ha	bör nog ha	tveksamt om vi behöver	bör absolut inte ha	vet inte
1980	57	29	6	5	3
1981	53	37	5	2	3
1982	64	27	6	2	2
1983	65	27	3	2	3
1984	71	22	3	2	2
1985	65	26	4	3	3
1987	59	32	4	2	3
1988	65	26	3	2	4
1989	59	30	6	2	2
1990	54	34	8	2	2
1991	56	29	9	4	2
1992 feb	38	40	18	3	1
1992 maj	39	42	17	2	0
1992 sept	53	28	14	4	0
1993	52	32	12	4	0
1994	48	33	16	2	1
1995	47	34	15	3	0
1996	60	30	7	2	0
1997	69	18	7	4	2
1998	71	19	7	2	1
1999	67	20	7	4	2
2000	63	23	9	3	1

Horisontell procent.

Tabell 34. Andelen tveksamma respektive negativa till ett militärt försvar åren 1994-2000.

År	tveksamma							negativa						
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Samtliga	16	15	7	7	7	7	9	2	3	2	4	2	4	3
KÖN														
män	16	13	7	5	5	8	7	3	2	2	4	2	4	3
kvinnor	17	16	7	8	9	6	11	2	4	2	3	2	3	4
ÅLDER														
18-24	22	18	7	8	8	6	6	4	3	3	3	4	6	3
25-29	16	18	9	7	6	8	14	1	4	3	7	0	1	5
30-39	21	16	10	9	6	6	12	3	4	4	4	2	4	5
40-49	15	14	11	7	10	6	12	2	3	2	4	3	8	6
50-64	14	13	4	5	6	5	5	1	3	1	3	3	1	1
65-70	13	8	2	6	6	16	7	1	0	0	3	0	1	1
UTBILDNING														
grund-, folkskola	15	13	4	5	6	6	10	2	1	1	5	2	2	1
fackskola	10							2						
gymnasium	14	16	6	7	8	7	8	2	4	2	4	2	3	4
högskola, universitet	23	15	10	8	7	7	10	2	4	3	3	2	5	5
BOSTADSORT														
storstäder	20	16	7	8	9	5	8	3	4	2	6	4	6	4
övriga större orter	13	11	11	4	6	7	9	2	6	2	4	1	1	4
övriga medel-/stora orter	16	18	7	10	2	6	8	3	3	2	2	1	4	2
mindre orter/landsbygd	17	13	6	5	8	8	11	0	2	3	3	2	3	4
POLITISK SYMPATI														
c	7	12	7	6	4	12	0	0	0	0	0	0	5	0
fp	14	21	5	9	4	7	7	3	5	0	9	0	2	6
kd	16	17	13	4	9	12	8	4	5	5	4	4	0	0
m	12	8	3	4	1	4	7	0	1	1	3	1	1	3
mp		23	20	12	12	8	25		10	4	13	7	9	3
s	15	13	6	8	8	6	9	2	4	2	3	1	3	3
v	40	42	15	10	16	19	12	12	5	10	11	6	7	7

Procent. För åren 1990-1992 se *Opinion 92*. För åren 1992-1998 se *Opinion 98*.

Tabell 35. Uppfattning om det militära försvarets huvuduppgifter.

Fråga: Sveriges totalförsvaret, dvs det militära och det civila försvaret har ett antal huvuduppgifter. Jag kommer nu att läsa upp dessa huvuduppgifter och Du ombeds tala om vilka av dessa uppgifter Du tror är den viktigaste under den närmaste tioårsperioden. Om vi börjar med det militära försvaret, vilken av följande fyra huvuduppgifter tror Du blir den viktigaste att lägga resurserna på under de närmaste tio åren? Att det ska kunna...

- 1... möta ett väpnat angrepp på vårt land
- 2... freda våra gränser mot illegala intrång (t ex ubåtskränkningar, smuggling, överflygning)
- 3... delta i internationella fredsfrämjande militära och humanitära insatser
- 4... stödja det civila svenska samhällets förmåga att klara av svåra påfrestningar i fred

År 2000	Huvuduppgift				
	1	2	3	4	vet inte
Samtliga	11	24	38	20	6
Samtliga 1999 ¹	18	27	13	32	10
Samtliga 1998 ¹	20	27	13	28	11
KÖN					
män	14	23	39	20	5
kvinnor	9	25	37	20	7
ÅLDER					
18-24	13	14	38	33	3
25-29	9	17	49	20	5
30-39	15	22	36	21	6
40-49	8	24	44	18	7
50-64	10	29	38	19	4
65-70	10	33	25	13	21
71-74	21	37	18	18	5
UTBILDNING					
låg	15	28	28	16	13
medel	9	27	34	25	5
hög	11	19	45	19	3
BOSTADSORT					
storstäder	11	25	40	20	5
större orter	10	15	50	18	7
övriga stora orter	16	24	35	21	5
mindre orter/landsbygd	9	29	33	21	7
POLITISK SYMPATI					
c	0	11	69	20	0
fp	21	24	43	12	0
kd	19	40	20	18	2
m	14	20	45	18	3
mp	8	10	51	30	0
s	10	24	39	23	5
v	11	19	43	27	0
CIVILOMRÅDE					
syd	12	29	31	17	11
mitt	11	22	43	22	4
nord	11	19	42	26	3

Horisontell procent. 1: För frågeformulering, se Opinion 99.

Tabell 36. Uppfattning om huvuduppgifterna inom den civila delen av totalförsvaret.

Fråga: Om Du sedan tänker på den civila delen av totalförsvaret. Vilken av följande fyra huvuduppgifter tror Du blir den viktigaste att lägga resurserna på under den närmaste tioårsperioden? Ha förmågan att ...

- 1... i händelse av väpnat angrepp mot vårt land och i krig i vår omvärld skydda civilbefolkningen och trygga den livsnödvändiga försörjningen (t ex mat, vatten, el och värme)
- 2... i händelse av väpnat angrepp mot vårt land och i krig i vår omvärld stödja det militära försvaret
- 3... i fred verka för att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar, större olyckor, katastrofer (dvs att samhället trots störningen fungerar så normalt som möjligt)
- 4... bidra till fred och säkerhet i vår omvärld (internationella insatser)

År 2000	Huvuduppgift				
	1	2	3	4	vet inte
Samtliga	29	6	38	19	8
KÖN					
män	28	7	42	18	6
kvinnor	30	6	34	20	11
ÅLDER					
18-24	25	8	41	18	8
25-29	29	5	45	17	4
30-39	34	7	36	16	7
40-49	26	4	39	24	8
50-64	27	5	40	19	8
65-70	39	6	21	15	19
71-74	16	17	38	19	11
UTBILDNING					
låg	28	8	27	22	15
medel	34	5	40	15	7
hög	25	6	44	21	5
BOSTADSORT					
storstäder	30	8	35	22	5
större orter	22	4	44	20	10
övriga stora orter	29	6	39	18	8
mindre orter/landsbygd	30	5	39	16	9
POLITISK SYMPATI					
c	33	0	49	18	0
fp	16	6	47	24	7
kd	37	2	44	14	2
m	37	7	40	13	4
mp	28	0	58	14	0
s	28	4	38	21	9
v	21	9	43	24	4
CIVILOMRÅDE					
syd	29	6	30	21	14
mitt	28	6	45	17	4
nord	31	5	37	22	5

Horisontell procent.

Tabell 37. Förhoppning om hjälp utifrån vid ett militärt angrepp.

Fråga: Tror Du att Sverige, om landet angrips av en främmande makt, kan räkna med en snabb och betydande militär hjälp från andra länder? (1996-2000)

År 2000	ja absolut	ja det kan vi nog	kanske-kanske inte	nej knappast	absolut inte	saknar uppfattning
Samtliga	22	36	22	13	3	5
Samtliga 1999	28	33	17	15	4	3
Samtliga 1998	23	31	18	19	5	4
Samtliga 1997	27	30	16	16	6	5
Samtliga 1996	18	36	22	16	4	3
KÖN						
män	29	35	16	12	4	4
kvinnor	15	36	28	13	3	6
ÅLDER						
18-24	26	41	13	9	2	8
25-29	21	42	22	7	7	1
30-39	24	41	19	9	5	2
40-49	17	41	22	10	4	6
50-64	25	29	24	16	2	4
65-70	21	18	28	19	2	10
71-74	10	35	25	30	0	0
UTBILDNING						
låg	24	29	24	16	2	5
medel	21	37	21	11	5	6
hög	26	39	21	12	3	3
BOSTADSORT						
storstäder	23	35	22	13	4	3
större orter	24	26	30	12	3	4
övriga stora orter	25	37	18	12	5	4
mindre orter/ landsbygd	20	38	20	13	3	6
POLITISK SYMPATI						
c	35	42	8	15	0	0
fp	11	53	17	10	4	6
kd	18	23	26	26	3	4
m	28	28	26	12	4	2
mp	21	35	25	11	8	0
s	26	44	23	8	1	2
v	27	36	15	14	6	2
CIVILOMRÅDE						
syd	19	38	23	12	2	6
mitt	26	34	21	13	3	4
nord	17	35	20	14	10	4

Horisontell procent.

Tabell 38. Uppfattning om typ av militärt försvar.

Fråga: Om Du fick bestämma – vilken typ av militärt försvar skulle Du föredra att vi har i Sverige? Ett yrkesförsvar med enbart anställda eller ett försvar som bygger på plikt?

År 2000	yrkesförsvar	som bygger på plikt	vet inte
Samtliga	42	49	10
KÖN			
män	40	54	6
kvinnor	43	44	13
ÅLDER			
18-24	43	52	5
25-29	47	39	13
30-39	54	37	9
40-49	38	53	9
50-64	39	54	7
65-70	22	55	23
71-74	37	57	6
UTBILDNING			
låg	35	55	11
medel	39	51	10
hög	49	43	8
BOSTADSORT			
storstäder	47	45	7
större orter	37	54	9
övriga stora orter	42	49	9
mindre orter/landsbygd	39	51	11
POLITISK SYMPATI			
c	13	79	8
fp	42	54	4
kd	43	47	9
m	48	49	3
mp	54	37	10
s	43	51	6
v	48	44	9
CIVILOMRÅDE			
syd	35	54	11
mitt	47	44	8
nord	37	51	11

Horisontell procent.

Tabell 39. Uppfattning om egna kunskaper om det svenska totalförsvaret.

Fråga: Allmänt sett – vilka kunskaper tycker Du att Du har om det svenska totalförsvaret, dvs om vårt militära och civila försvar?

År 2000	mycket goda	ganska goda	ganska dåliga	mycket dåliga	inga alls	vet inte
Samtliga	3	38	39	14	4	2
KÖN						
män	6	56	32	3	1	1
kvinnor	1	20	45	25	7	2
ÅLDER						
18-24	2	38	41	14	4	1
25-29	2	39	38	15	5	1
30-39	3	32	41	21	3	1
40-49	5	37	39	13	4	2
50-64	2	46	38	9	2	2
65-70	7	32	31	20	7	4
71-74	7	31	39	9	11	4
UTBILDNING						
låg	3	34	36	17	8	2
medel	2	36	41	17	3	1
hög	5	44	38	10	2	1
BOSTADSORT						
storstäder	3	46	35	13	1	2
större orter	7	39	36	10	6	1
övriga stora orter	3	36	42	15	4	1
mindre orter/landsbygd	2	35	41	16	5	1
POLITISK SYMPATI						
c	0	55	43	0	0	0
fp	2	42	42	14	0	0
kd	10	46	28	14	0	3
m	6	53	32	8	1	1
mp	0	8	61	26	5	0
s	3	44	38	13	3	0
v	1	34	38	21	5	1

Horisontell procent.

ASPEKTER PÅ FÖRSVARSVILJA I FRED

Tabell 40. Inställning till väpnat motstånd vid angrepp.

Fråga: Antag att Sverige anfalls. Anser Du då att vi bör göra väpnat motstånd även om utgången för oss ter sig oviss?

År 2000	ja	ja kanske	nej knappast, tveksamt	nej	vet inte inte	antal intervjuer
Samtliga	60	15	9	9	7	760
KÖN						
män	71	12	5	7	4	
kvinnor	48	19	13	11	10	
ÅLDER						
18-24	53	18	13	7	8	
25-29	66	16	8	9	2	
30-39	59	15	8	12	6	
40-49	63	12	9	9	7	
50-64	62	14	9	10	6	
65-70	55	22	5	6	12	
71-74	50	21	9	9	12	
UTBILDNING						
låg	65	12	7	7	8	
medel	55	18	9	10	7	
hög	61	15	9	10	6	
BOSTADSORT						
storstäder	64	11	9	9	8	
större orter	62	11	8	11	8	
övriga stora orter	57	24	7	7	5	
mindre orter/landsbygd	58	16	10	10	6	
POLITISK SYMPATI						
c	89	11	0	0	0	
fp	69	14	5	9	4	
kd	71	11	7	5	7	
m	65	13	7	10	4	
mp	36	26	14	16	9	
s	63	13	14	8	2	
v	60	17	9	10	5	

Tabell 40. *forts.*

År 2000	ja	ja kanske	nej knappast, tveksamt	nej	vet inte inte	antal intervjuer
Samtliga	60	15	9	9	7	760
CIVILOMRÅDE syd	54	20	11	8	7	
mitt	64	13	7	10	7	
nord	64	10	12	7	7	
HÄRKOMST född i Sverige	60	16	9	9	7	682
ej född i Sverige	61	13	8	9	9	76
MEDBORGARSKAP svensk medborgare	60	16	9	9	7	732
ej svensk medborgare	64	13	0	13	10	25
FÖRÄLDRAR FÖDDA UTOMLANDS						
ingen	59	16	9	10	6	633
någon	64	14	7	5	11	42
bägge	62	12	7	8	10	83

Horisontell procent.

Tabell 41. Inställning till väpnat motstånd i befolkningen och i åldersgrupperna 18 (20)-24 och 25-29 år.

År	samtliga			åldersgruppen 18 (20)-24 år		
	ja	nej	vet inte	ja	nej	vet inte
1952	79	6	15			
1960	68	12	20			
1965	79	8	13			
1971	73	15	12			
1975	75	14	12			
1975 ¹				70	20	10
1979 ¹				65	17	18
1980	73	14	13	68	17	15
1981 sept	78	11	11	74	19	8
1981 nov	80	12	8	81	11	7
1982 mars	78	11	11	73	10	17
1982	78	11	11	84	7	10
1983	81	11	8	84	14	12
1984	79	12	8	76	18	6
1985	78	13	10	77	12	12
1986	76	10	14	75	11	14
1987	75	10	15	79	7	15
1988	76	8	17	63	11	27
1988 ¹				68	19	13
1989	78	10	12	72	10	18
1990	71	12	16	68	15	17
1990 ¹				68	22	10
1991	77	14	9	78	17	4

Tabell 41. *forts.*

	ja absolut	ja kanske	nog inte, tveksamt	absolut inte	vet inte
1991					
samtliga	58	21	12	6	4
18-24 år	57	26	10	6	1
25-29 år	58	26	6	5	5
1992					
samtliga	53	20	20	6	0
18-24 år	59	19	17	5	0
25-29 år	50	22	20	7	0
1993					
samtliga	57	27	11	5	1
18-24 år	50	38	9	4	0
25-29 år	54	29	13	3	1
1994					
samtliga	58	26	10	3	3
18-24 år	46	26	15	5	8
25-29 år	50	28	15	5	3
1995					
samtliga	59	21	9	3	9
18-24 år	44	32	16	3	6
25-29 år	71	13	8	1	7
1996					
samtliga	54	23	14	5	4
18-24 år	47	28	15	7	3
25-29 år	56	25	10	6	3
	ja	ja kanske	nej knappast, tveksamt	nej	vet inte
1997					
samtliga	59	12	10	11	7
18-24 år	59	10	12	14	4
25-29 år	55	13	10	10	12
1998					
samtliga	64	12	9	8	6
18-24 år	61	11	14	9	6
25-29 år	64	11	12	7	6
1999					
samtliga	67	14	6	7	5
18-24 år	61	19	5	10	4
25-29 år	63	12	5	12	8
2000					
samtliga	60	15	9	9	7
18-24 år	53	18	13	7	8
25-29 år	66	16	8	9	2

Horisontell procent. 1: avser SPFs ungdomsundersökningar.

Tabell 42. Andelen som är tveksamma till eller som tar avstånd från väpnat motstånd vid angrepp åren 1989-2000.

År	1989 ¹	1990 ¹	1991 ²	1992 ³	1993 ³	1994 ³	1995 ³	1996 ³	1997 ⁴	1998 ⁴	1999 ⁴	2000 ⁴
Samtliga	20	27	16	26	16	13	12	19	21	17	13	18
KÖN												
män	13	19	13	21	12	11	10	14	15	12	10	12
kvinnor	27	36	18	35	21	16	14	25	27	21	16	24
ÅLDER												
18-24	26	31	17	22	13	20	19	22	22	23	15	20
25-29	17	34	10	27	16	20	9	16	23	19	17	17
30-39	27	34	18	25	19	14	15	22	25	16	13	20
40-49	17	26	17	31	13	11	10	23	21	19	13	18
50-64	17	19	11	28	19	11	11	15	20	14	14	19
65-70	16	24	17	21	19	10	6	11	23	13	5	11
UTBILDNING												
grund-, folkskola	18	28	15	28	19	12	11	16	19	14	10	14
fackskola			16			14						
gymnasium	21	28	14	26	13	15	14	18	25	18	12	19
högskola, universitet	23	25	19	26	16	12	10	21	18	17	16	19
BOSTADSORT												
storstäder	18	28	19	22	14	13	12	21	24	17	12	18
övriga större orter	21	29	14	28	18	14	16	21	13	15	9	19
övriga medel-/ stora orter			12		18	15	12	14	24	12	17	14
mindre orter/ landsbygd	20	18	17	27	15	12	10	19	20	18	13	20
POLITISK SYMPATI												
c	21	22	13	28	17	6	2	19	10	3	8	0
fp	22	30	21	30	16	19	11	22	24	12	11	14
kd			9	26	5	15	19	26	14	19	17	12
m	14	16	10	21	17	9	7	13	16	8	8	17
mp							18	31	44	30	29	30
nd			10	21	9							
s	18	30	16	27	17	15	12	14	23	15	15	22
v	36	40	39	47	17	24	16	39	29	29	13	19

1 Alternativen "nej" och "tveksamt, vet inte" har sammanslagits 2 Alternativen "nej" och "nog inte, tveksamt" samt "absolut inte" har sammanslagits. 3 Alternativen "nog inte, tveksamt" och "absolut inte" har sammanslagits. 4 Alternativen "nej knappast, tveksamt" och "nej" har sammanslagits.

Tabell 43. Varför skall Sverige försvaras?

Fråga: Vad är det Du tycker är viktigast att försvara?

År	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000		
	samt- liga	samt- liga	samt- liga	samt- liga	samt- liga	samt- liga	samt- liga	samt- liga	samt- liga	män	kvinnor	samt- liga
Samtliga för väpnat motstånd (%)	770 (79)	753 (73)	837 (84)	834 (84)	796 (80)	829 (77)	623 (71)	676 (76)	687 (81)	337 (83)	240 (67)	577 (75 ¹)
Vad skall försvaras:												
territoriet, gränserna	46	36	30	25	18	18	18	19	19	18	10	15
samhälls- styrelseskicket	19	6	9	6	9	8	10	10	14	12	14	13
friheten, oberoendet	-	23	17	16	13	11	18	15	14	19	9	14
civilbefolkningen	-	14	25	21	20	26	10	12	12	11	17	13
hembygden	4	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1
familjen	9	5	5	4	2	2	3	3	3	2	3	3
kommande generationer, bevara det vi byggt upp	7	1	1	4	1	0	1	2	2	3	4	3
kultur, livsstil, traditioner, det "svenska"	3	3	2	3	1	0	0	1	0	0	1	0
kraft-, el-, kärnkraftverken	-	-	3	2	7	5	-	-	-	-	-	-
industrin etc (infrastruktur)	-	-	1	1	13	23	-	-	-	-	-	-
sjukhus, hälsovård	-	-	-	3	0	-	-	-	-	-	-	-
det sårbara i samhället	-	-	-	-	-	-	3		2	4	3	4
landet som helhet (infrastruktur etc)	-	-	-	-	-	-	26	23	25	23	31	27
annat	9	7	4	6	2	0	4	4	2	4	2	3
kan inte motivera uppfattningen	4	5	5	9	13	5	5	6	5	3	6	4

Vertikal procent. För ytterligare uppdelningar se *Opinion 92*, *Opinion 93* och *Opinion 95*. Två aspekter tillkommer i 1992-års, två i 1993-års och en i 1994 års undersökning. I *Opinion 97* har smärre omformuleringar gjorts. 1: Motsvarar ungefär 4,61 miljoner människor i populationen.

Tabell 44. Skäl till att inte göra väpnat motstånd vid angrepp.

Fråga: Vilken är den främsta orsaken till att Du anser att vi inte bör göra väpnat motstånd om vi skulle bli anfallna?

Vilken är den främsta orsaken till Din tveksamhet till att vi gör väpnat motstånd om vi skulle bli anfallna?

År	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000		
	samtliga	samtliga	samtliga	samtliga	samtliga	samtliga	samtliga	samtliga	samtliga	män	kvinnor	samtliga
Samtliga tveksamma till eller som tar avstånd från väpnat motstånd (%)	138 (16)	275 (26)	160 (16)	134 (13)	119 (12)	199 (19)	177 (21)	145 (17)	114 (13)	53 (12)	82 (24)	135 (18')
Skäl: övermakten för stor, vi är chanslösa	42	43	43	23	37	26	40	36	35	31	29	30
alltför stora individ-/samhällsförluster	21	10	7	29	16	14	13	16	17	18	11	14
angriparen sätter då in värre vapen, än större förluster/förödelse	5	6	4	13	3	6	5	3	10	9	5	6
vi har för knappa militära resurser, för liten styrka	3	11	10	3	5	8	11	14	8	5	9	8
vi har för dåligt/omodernt krigsmateriel	1	1	3	0	2	1	1	0	0	5	0	2
vi har för dåligt övade/utbildade soldater	1	2	2	0	0	1	0	1	1	0	1	1
föredrar andra medel än militära (politiska förhandlingar)	-	5	2	7	16	27	7	6	7	17	11	13
föredrar andra former av motstånd än väpnat	12	3	7	5	4	3	9	10	6	10	10	10
är principiell motståndare till fysiskt våld, pacifist	12	7	7	11	4	9	4	3	6	0	9	6
annat	4	5	2	2	1	1	5	7	4	3	8	6
kan inte motivera uppfattningen	0	8	14	8	12	6	5	3	6	2	8	6

Vertikal procent. För ytterligare uppdelningar se Opinion 92, Opinion 93. En aspekt tillkommer i 1992-års undersökning. 1: Motsvarar ca 1,10 miljoner människor i populationen.

Tabell 45. Uppfattning om statsutgifterna för försvaret/det militära försvaret åren 1980-2000.

Fråga: Anser Du att statsutgifterna för försvaret bör ökas, bibehållas oförändrade eller minskas? (1957-1986)

Anser Du att statsutgifterna för det militära försvaret bör ökas, bibehållas oförändrade eller minskas? (1987-1992 feb, maj)

Sverige har ett totalförsvaret, dvs ett försvar som förutom det militära försvaret också består av ett civilt försvar. Om Du först tänker på det militära försvaret – anser Du att statsutgifterna för det militära försvaret bör ökas, bibehållas oförändrade eller minskas? (1992 sept-2000)

År	bör ökas	bör bibehållas oförändrade	bör minskas	vet inte
1980	17	53	20	10
1981	16	60	16	7
1982	22	57	14	7
1983	31	52	11	6
1984	32	50	12	6
1985	29	50	12	9
1986	31	45	13	10
1987	32	48	11	10
1988	41	41	9	8
1989	38	42	12	8
1990	24	49	19	7
1991 jan	26	38	17	17
1991	26	49	19	6
1992 feb	13	42	38	6
1992 maj	14	49	31	5
1992 sept	18	61	21	1
1993	15	65	20	1
1994	12	58	28	3
1995	17	56	23	5
1996	21	56	17	6
1997	21	57	16	6
1998	21	55	16	9
1999	23	53	17	7
2000	22	54	16	8

Horisontell procent.

Tabell 46. Uppfattning om statsutgifterna för det militära försvaret.

År 2000	bör ökas	bör bibehållas oförändrade	bör minskas	vet inte
Samtliga	22	54	16	8
KÖN				
män	25	57	15	4
kvinnor	20	52	17	11
ÅLDER				
18-24	21	60	16	3
25-29	28	48	17	8
30-39	21	52	19	8
40-49	21	54	21	5
50-64	23	56	13	9
65-70	24	50	9	17
71-74	23	59	9	9
UTBILDNING				
låg	27	50	11	12
medel	24	57	14	6
hög	19	55	20	7
BOSTADSORT				
storstäder	25	54	15	7
större orter	21	49	20	10
övriga stora orter	22	60	13	5
mindre orter/landsbygd	22	54	17	8
POLITISK SYMPATI				
c	22	78	0	0
fp	17	73	8	2
kd	47	40	11	2
m	31	57	9	13
mp	8	39	40	13
s	24	54	16	6
v	13	53	29	6
CIVILOMRÅDE				
syd	22	54	14	9
mitt	24	53	17	6
nord	13	63	16	8

Horisontell procent.

Tabell 47. Andelen som anser att statens utgifter för det militära försvaret bör ökas respektive minskas åren 1995-2000.

År	bör ökas						bör minskas					
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Samtliga	17	21	21	21	23	22	23	17	16	16	17	16
KÖN												
män	16	25	24	22	24	25	24	18	19	17	21	15
kvinnor	17	18	18	19	22	20	21	15	14	15	13	17
ÅLDER												
18-24	12	20	20	21	28	21	26	22	20	19	21	16
25-29	21	22	25	18	28	28	23	20	17	17	13	17
30-39	18	18	17	20	20	21	26	22	18	18	13	19
40-49	14	20	21	18	22	21	22	18	19	20	21	21
50-64	16	25	21	27	25	23	20	11	13	13	17	13
65-70	24	16	27	20	23	24	21	12	16	11	21	9
UTBILDNING												
grund-, folkskola	21	20	23	19	21	27	19	10	12	15	16	11
gymnasium	16	23	21	22	27	24	22	17	16	15	16	14
högskola, universitet	14	20	20	22	22	19	26	22	20	18	19	20
BOSTADSORT												
storstäder	19	24	19	19	24	25	24	18	22	17	20	15
övriga större orter	15	22	25	28	28	21	24	20	18	13	14	20
övriga medel-/ stora orter	17	20	22	22	24	22	23	15	15	18	14	13
mindre orter/ landsbygd	15	20	20	18	22	22	21	16	14	17	19	17
POLITISK SYMPATI												
c	9	12	27	16	27	22	16	14	10	15	26	0
fp	10	17	11	6	19	17	29	18	25	14	13	8
kd	9	17	16	21	22	47	39	26	4	17	13	11
m	29	40	32	40	34	31	10	6	13	8	10	9
mp	9	5	12	9	8	8	42	31	34	39	32	40
s	12	14	13	17	23	24	26	17	16	15	18	16
v	6	11	27	16	23	13	47	41	31	37	29	29

Procent. För åren 1989-1992 se *Opinion 92*. För åren 1993-1998 se *Opinion 98*.

Tabell 48. Ökning eller minskning: generell eller speciell del?

Fråga: När Du säger att statsutgifterna för det militära försvaret bör minskas/ ökas tänker Du då generellt eller tänker Du på någon del av det militära försvaret?

År 2000	Ökade anslag				
	generellt	armén	marinen	flyget	vet inte
Samtliga	82	6	3	7	3
KÖN					
män	79	7	4	9	1
kvinnor	85	4	3	4	5
ÅLDER					
18-24	73	16	0	11	0
25-29	84	8	0	8	0
30-39	93	3	2	3	0
40-49	89	0	0	3	8
50-64	80	6	6	6	2
65-70	50	17	12	22	0
71-74	85	0	0	0	15
UTBILDNING					
låg	82	4	2	6	6
medel	79	9	4	7	2
hög	84	5	4	6	1
BOSTADSORT					
storstäder	82	7	2	9	0
större orter	81	7	4	5	6
övriga stora orter	77	8	5	10	0
mindre orter/landsbygd	83	4	3	3	7
POLITISK SYMPATI					
c	100	0	0	0	0
fp	86	0	0	14	0
kd	64	20	0	6	10
m	78	9	6	5	2
mp	91	0	0	9	0
s	87	5	0	8	0
v	91	0	0	9	0
CIVILOMRÅDE					
syd	76	8	4	10	2
mitt	86	4	3	4	3
nord	72	18	0	10	0

Horisontell procent.

Tabell 48. *forts.*

År 2000	Minskade anslag				
	generellt	armén	marinen	flyget	vet inte
Samtliga	83	6	0	4	7
KÖN					
män	75	8	0	5	12
kvinnor	90	4	0	3	3
ÅLDER					
18-24	100	0	0	0	0
25-29	81	8	0	0	11
30-39	64	21	0	3	13
40-49	91	0	0	6	3
50-64	85	0	0	8	7
65-70	85	0	0	0	16
71-74	100	0	0	0	0
UTBILDNING					
låg	87	0	0	5	8
medel	87	4	0	7	2
hög	80	9	0	2	10
BOSTADSORT					
storstäder	76	14	0	3	7
större orter	74	5	0	5	17
övriga stora orter	89	3	0	5	4
mindre orter/landsbygd	91	2	0	4	4
POLITISK SYMPATI					
c	100	0	0	0	0
fp	34	0	0	32	34
kd	78	22	0	0	0
m	88	0	0	0	12
mp	82	0	0	9	9
s	80	17	0	4	0
v	91	0	0	5	4
CIVILOMRÅDE					
syd	83	2	0	6	8
mitt	83	8	0	3	6
nord	87	6	0	0	7

Horisontell procent.

Tabell 49. Uppfattningen om statsutgifterna för den civila delen av totalförsvaret.

Fråga: Om Du sedan tänker på den civila delen av totalförsvaret, t ex ransoneringsberedskap, skyddsrum, gasmasker, hälso- och sjukvård, informationsberedskap – anser Du att statsutgifterna för den civila delen av totalförsvaret bör ökas, bibehållas oförändrade eller minskas?

År 2000	bör ökas	bör bibehållas oförändrade	bör minskas	vet inte
Samtliga	30	52	3	15
KÖN				
män	32	53	3	12
kvinnor	28	50	4	18
ÅLDER				
18-24	21	70	4	5
25-29	38	43	1	18
30-39	24	55	4	17
40-49	33	48	5	14
50-64	33	50	3	14
65-70	34	45	0	20
71-74	25	51	3	20
UTBILDNING				
låg	30	50	3	17
medel	27	57	4	12
hög	33	48	3	16
BOSTADSORT				
storstäder	30	50	4	16
större orter	34	46	3	17
övriga stora orter	30	56	4	10
mindre orter/landsbygd	29	53	3	15
POLITISK SYMPATI				
c	27	47	0	26
fp	29	52	0	19
kd	44	33	7	17
m	34	54	4	8
mp	15	71	0	15
s	33	57	3	7
v	20	61	4	15
CIVILOMRÅDE				
syd	30	53	3	15
mitt	31	50	4	15
nord	26	52	6	16

Horisontell procent.

Tabell 50. Uppfattning om statsutgifterna för den civila delen av totalförsvaret åren 1987-1988, 1990 och 1992-2000.

Fråga: När det gäller den civila delen av totalförsvaret – anser Du att statsutgifterna för detta bör ökas, bibehållas oförändrade eller minskas eller saknar Du uppfattning i denna fråga? (1987-1990)

Förutom det militära försvaret har Sverige också ett civilt försvar. Anser Du att statsutgifterna för denna del av totalförsvaret bör ökas, bibehållas oförändrade eller minskas? (1992 feb, maj)

Om Du sedan tänker på den civila delen av totalförsvaret, t ex ransoneringsberedskap, skyddsrum, gasmasker, hälso- och sjukvård, informationsberedskap – anser Du att statsutgifterna för den civila delen av totalförsvaret bör ökas, bibehållas oförändrade eller minskas? (1992 sept-2000)

År	bör ökas	bör bibehållas oförändrade	bör minskas	vet inte
1987	52	23	2	23
1988	49	25	1	25
1990	44	36	4	17
1992 feb	23	55	13	9
1992 maj	28	54	8	10
1992 sept	48	47	5	1
1993	45	51	4	0
1994	40	53	3	5
1995	45	44	4	7
1996	30	54	6	10
1997	33	54	3	10
1998	30	56	3	11
1999	34	52	4	10
2000	30	52	3	15

Horisontell procent.

Tabell 51. Ökning: generellt eller speciell sektor?

Fråga: Tänker Du då på det civila försvaret generellt eller på någon speciell sektor (funktion) inom detta?

Ökade anslag			
År 2000	generellt	speciell sektor	vet inte
Samtliga	76	23	1
KÖN			
män	72	27	1
kvinnor	80	18	2
ÅLDER			
18-24	73	27	0
25-29	74	26	0
30-39	81	19	0
40-49	72	24	4
50-64	78	21	1
65-70	85	15	0
71-74	66	34	0
UTBILDNING			
låg	80	17	3
medel	74	25	1
hög	76	24	0
BOSTADSORT			
storstäder	77	23	0
större orter	78	20	2
övriga stora orter	74	26	0
mindre orter/landsbygd	75	23	2
POLITISK SYMPATI			
c	27	73	0
fp	88	12	0
kd	72	28	0
m	69	29	2
mp	76	24	0
s	77	23	0
v	94	6	0
CIVILOMRÅDE			
syd	73	25	2
mitt	78	21	1
nord	81	19	0

Horisontell procent.

Tabell 52. Ökade anslag: sektorer inom den civila delen av totalförsvaret.

År 2000	Samtliga	Män	Kvinnor
Samtliga för ökning	30	32	28
generellt	76 ¹	92	80
befolkningsskydd och räddningstjänst	10	12	8
vatten- och livsmedelsförsörjning, energiförsörjning	6	6	6
vård, omsorg, hälso- och sjukvård	3	5	2
tele- och datakommunikation, informationshantering	2	3	0
flyktinghjälp och humanitärt bistånd	0	0	0
djur- och miljöskydd	0	0	1
transporter, trafiksäkerhet, sjösäkerhet	0	0	0
skydd och bevakning av samhällsviktiga anläggningar	1	1	2
annan	0	1	0
kan inte motivera uppfattningen	1	2	1

Vertikal procent. 1: procenten beräknad på dem som är för ökade anslag

FRIVILLIGFÖRSVAR OCH EGET ENGAGEMANG

Tabell 53. Kännedom om frivilligorganisationer.

Fråga: Idag finns i Sverige nästan 40 s k frivilliga organisationer med inriktning mot säkerhet och försvar, internationellt fredsarbete, social omvårdnad. Kan Du namnge någon eller några av dem?

År 2000	samtliga	män	kvinnor
Samtliga			
kan inte namnge någon	20	29	24
kan namnge en eller flera	79	71	75
ej svar	1	1	1
Samtliga			
Amnesty (Inter-/nationell)	8	8	8
Befälsföreningen Militärtolkar	0	0	0
Centralförbundet för Befälsutbildning	12	3	8
Flygfältsingenjörsföreningarnas Riksförbund	2	1	1
Flygvapenföreningarnas Riksförbund	2	1	1
Fredsaskrarna	0	0	0
Frivilliga Automobilkärnans Riksförbund	3	2	3
Frivilliga Flygkåren	2	1	1
Frivilliga Motorcykelkärnans Riksförbund	3	0	2
Frivilliga Radioorganisationen	2	0	1
Frivilliga Skytterörelsen	1	0	0
Förbundet Fältpostbefäl	1	0	0
Försvarets Fältartistförening	0	0	0
Försvarets Personaltjänstförbund	0	0	0
Hemvärnet	50	33	42
Hemvärnsbefälens Riksförbund	3	2	3
Kustartilleriets Reservofficersförbund	1	0	0
Kustjägarveteranerna	0	0	0
Läkare utan gränser	8	4	6
Riksförbundet Sveriges Lottakärer	29	32	31
Rädda Barnen	8	13	11
Sjöräddningsällskapet	1	1	1
Sjövärnskärnans Riksförbund	1	1	1
Svenska Arméns och Flygvapnets Reservofficersförbund	0	1	1
Svenska Blå Stjärnan	3	6	4
Svenska Brukshundklubben	1	2	2
Svenska Fallskärmsförbundet	0	0	0
Svenska Flottans Reservofficersförbund	0	0	0
Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen	5	2	4
Svenska Officersförbundet	0	0	0
Svenska Pistolskytteförbundet	1	0	0
Svenska Reservofficersförbundet	0	0	0
Svenska Röda Korset	32	39	36
Svenska Sportskytteförbundet	0	0	0
Svenska Värnpliktofficersförbundet	0	0	0
Sveriges Civilförsvarfsförbund	11	8	9
Sveriges Kvinnliga Bilkärers Riksförbund	32	39	36
Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund	1	0	1
Totalförsvarets Hälsoskyddsförbund	0	0	0
Totalförsvarets Psykförsvarfsförbund	0	0	0
Annan	9	11	10

Procent. Flera svar kunde ges.

Tabell 54. Medlem i frivilligorganisation.

Fråga: Är Du idag själv medlem i någon frivilligorganisation med inriktning mot säkerhet, försvar, internationellt fredsarbete eller social omvårdnad?

År 2000	nej inte medlem	ja aktiv medlem	ja passiv medlem	vet/ minns inte
Samtliga	88	3	9	1
KÖN				
män	90	3	8	0
kvinnor	87	2	10	1
ÅLDER				
18-24	97	0	3	0
25-29	90	0	10	0
30-39	86	4	9	1
40-49	90	4	6	1
50-64	84	3	13	0
65-70	88	3	7	2
71-74	90	3	7	0
UTBILDNING				
låg	90	1	8	0
medel	91	2	7	0
hög	85	4	11	0
BOSTADSORT				
storstäder	91	2	8	0
större orter	89	1	10	0
övriga stora orter	87	2	10	0
mindre orter/landsbygd	86	5	9	0
POLITISK SYMPATI				
c	80	0	21	0
fp	85	2	13	0
kd	76	9	15	0
m	90	1	10	0
mp	62	6	32	0
s	90	1	10	0
v	92	3	5	1
CIVILOMRÅDE				
syd	90	3	7	0
mitt	88	3	10	1
nord	84	2	10	0

Horisontell procent.

Tabell 55. Vilja till medlemskap i frivilligorganisation.

Fråga: Skulle Du kunna tänka Dig att aktivt engagera Dig i någon frivilligorganisation för att kunna hjälpa till – vara en resurs – om samhället skulle drabbas av en allvarlig samhällsstörning, t ex en stor olycka, katastrof eller liknande?

År 2000	ja	tveksamt knappast osäkert	nej	vet inte
Samtliga	57 ¹	13	28	2
KÖN				
män	57	13	27	3
kvinnor	57	13	29	2
ÅLDER				
18-24	65	9	26	0
25-29	56	21	21	3
30-39	56	19	22	3
40-49	70	10	18	3
50-64	57	14	28	2
65-70	40	4	53	4
71-74	21	3	69	8
UTBILDNING				
låg	47	10	38	4
medel	59	15	23	2
hög	61	13	25	1
BOSTADSORT				
storstäder	64	12	22	2
större orter	53	8	36	2
övriga stora orter	56	14	29	1
mindre orter/landsbygd	53	16	28	3
POLITISK SYMPATI				
c	47	38	15	0
fp lib	73	16	11	0
kd	71	14	16	0
m	58	10	29	3
mp	55	22	24	0
s	57	12	28	2
v	62	15	18	5
CIVILOMRÅDE				
syd	55	15	27	3
mitt	59	12	27	2
nord	56	6	34	3

Horisontell procent. 1: Procenten beräknad på dem som inte är medlemmar i frivilligorganisationer eller som är osäkra om detta.

Tabell 56. Preferens för aktiv frivillig verksamhet.

Fråga: Inom vilken eller vilka verksamheter skulle Du i så fall kunna tänka Dig att aktivt engagera Dig i?

År 2000	ja	engagemang tveksamt knappast	nej	vet inte
Samtliga som kan tänka sig engagemang	57	13	28	2
befolkningsskydd och räddningstjänst	75 ¹	12	10	2
vatten- och livsmedelsförsörjning, energiförsörjning	53	15	29	2
tele- och datakommunikation, informationshantering	36	10	54	1
flyktinghjälp och humanitärt bistånd	63	14	21	1
djur- och miljöskydd	62	11	25	1
transporter, trafiksäkerhet, sjösäkerhet	43	11	42	1
vård, omsorg, hälso- och sjukvård	68	9	23	1
skydd och bevakning av samhällsviktiga anläggningar	49	10	40	2
vapenträning, militära verksamheter	28	6	65	1
annan verksamhet	4	0	87	10

År 2000	Män	Kvinnor
Samtliga som skulle kunna tänka sig arbeta med...		
befolkningsskydd och räddningstjänst	84 ²	66
vatten- och livsmedelsförsörjning, energiförsörjning	65	42
tele- och datakommunikation, informationshantering	44	27
flyktinghjälp och humanitärt bistånd	57	70
djur- och miljöskydd	60	65
transporter, trafiksäkerhet, sjösäkerhet	64	28
vård, omsorg, hälso- och sjukvård	59	77
skydd och bevakning av samhällsviktiga anläggningar	71	25
vapenträning, militära verksamheter	43	11
annan verksamhet	6	1

År 2000	Ålder						
	18-24	25-29	30-39	40-49	50-64	65-70	71-74
befolkningsskydd och räddningstjänst	81 ²	75	69	81	74	70	33
vatten- och livsmedelsförsörjning, energiförsörjning	46	57	45	60	60	34	39
tele- och datakommunikation, informationshantering	48	48	36	38	30	6	19
flyktinghjälp och humanitärt bistånd	55	60	67	69	66	55	19
djur- och miljöskydd	60	67	57	70	64	44	33
transporter, trafiksäkerhet, sjösäkerhet	40	58	33	49	56	30	51
vård, omsorg, hälso- och sjukvård	75	54	69	75	65	73	0
skydd och bevakning av samhällsviktiga anläggningar	53	53	46	50	41	64	61
vapenträning, militära verksamheter	35	40	26	27	24	16	0
annan verksamhet	0	0	3	3	6	15	0

Procent. Flera verksamheter kan anges. 1: Procenten beräknad på dem som kan tänka sig aktivt engagemang. 2: Procenten beräknad på dem som kan tänka sig att aktivt engagera sig i denna verksamhet

Tabell 57. Medverkan i fredsfrämjande insats(er)?

Fråga: Antag att Förenta Nationerna (FN) ber Sverige att medverka i en fredsfrämjande insats någonstans i världen. Kan Du tänka Dig att delta som frivillig i en sådan insats?

År 2000	är redan/ har varit engagerad	ja absolut	ja kanske	knappast tveksamt osäkert	nej	vet inte
Samtliga	2	18	23	11	43	3
KÖN						
män	3	22	21	12	39	3
kvinnor	2	14	25	10	47	2
ÅLDER						
18-24	0	22	28	14	34	2
25-29	2	24	33	9	31	1
30-39	1	21	26	9	41	2
40-49	5	17	26	11	38	3
50-64	3	19	17	12	47	3
65-70	2	9	13	10	63	4
71-74	0	0	10	6	77	7
UTBILDNING						
låg	2	12	18	10	54	5
medel	2	17	24	12	44	2
hög	4	24	25	10	37	1
BOSTADSORT						
storstäder	3	21	27	9	37	3
större orter	1	23	19	5	51	2
övriga stora orter	0	20	25	10	44	1
mindre orter/landsbygd	4	15	19	16	44	3
POLITISK SYMPATI						
c	66	15	21	12	52	0
fp	53	21	24	7	44	0
kd	53	21	22	9	42	2
m	47	26	26	5	40	3
mp	58	15	41	15	30	0
s	67	24	20	10	40	4
v	52	19	19	10	41	1
CIVILOMRÅDE						
syd	3	19	20	14	40	4
mitt	2	19	25	9	43	2
nord	1	13	20	9	56	1

Horisontell procent.

Tabell 58. Slag av frivillig medverkan.

Fråga: Skulle Ditt engagemang i så fall främst gälla militär verksamhet eller civil verksamhet?

År 2000	främst militär verksamhet	främst civil verksamhet	spelar ingen roll	vet inte
Samtliga som kan tänka sig medverkan	8	73	17	2
KÖN				
män	15 ¹	59	23	3
kvinnor	0	87	10	2
ÅLDER				
18-24	24	57	16	3
25-29	15	63	19	2
30-39	8	70	19	4
40-49	1	84	13	1
50-64	3	80	16	1
65-70	0	74	26	0
71-74	0	100	0	0
UTBILDNING				
låg	0	67	25	8
medel	12	74	14	1
hög	8	75	16	1
BOSTADSORT				
storstäder	6	76	15	2
större orter	12	66	18	4
övriga stora orter	6	82	12	0
mindre orter/landsbygd	10	65	23	3
POLITISK SYMPATI				
c	0	61	39	0
fp	9	69	22	0
kd	0	73	27	0
m	16	59	25	0
mp	7	93	0	0
s	7	81	10	2
v	2	80	18	0
CIVILOMRÅDE				
syd	7	68	21	4
mitt	7	77	16	1
nord	20	73	4	3

Horisontell procent. 1: Procenten beräknad av dem som kan tänka sig att medverka i fredsfrämjande insats(er).

Tabell 59. Åsikt om huvuduppgifter relaterat till skilda uppfattningar.

År 2000	Militärt försvar: Huvuduppgift ...			
	1	2	3	4
Samtliga (%)	11	24	38	20
Medlem i frivilligorganisation?				
- nej	93	90	87	86
- ja aktiv	4	2	3	4
- ja passiv	3	8	10	11
- minns/vet inte	0	0	1	0
Kan tänka sig engagemang?				
- ja	47 ¹	53	65	56
- tveksamt, knappast	16	12	13	15
- nej	34	31	21	28
- har inte funderat på detta	3	4	1	1
Medverkan i fredsfrämjande insats(er)?				
- är/har varit engagerad	2	2	3	2
- ja absolut	15	17	23	16
- ja kanske	21	16	28	23
- tveksamt	9	13	12	9
- nej	50	50	34	48
- har inte funderat på detta	4	3	0	3
Slag av medverkan?				
- militär verksamhet	16	6	9	3
- civil verksamhet	54	76	72	86
- spelar ingen roll	27	18	17	11
- vet inte	3	0	2	0

Vertikal procent. 1: Procenten beräknad på antalet icke-medlemmar.

Huvuduppgifter

- 1: möta ett väpnat angrepp på vårt land
- 2: freda våra gränser mot illegala intrång
- 3: delta i internationella fredsfrämjande militära och humanitära insatser
- 4: stödja det civila samhällets förmåga att klara av svåra påfrestningar i fred

Tabell 59. *forts.*

År 2000	Civila delen: Huvuduppgift ...			
	1	2	3	4
Samtliga (%)	29	6	38	19
Medlem i frivilligorganisation?				
- nej	89	90	86	88
- ja aktiv	2	0	4	2
- ja passiv	9	10	9	9
- minns/vet inte	0	0	1	0
Kan tänka sig engagemang?				
- ja	60 ¹	58	58	57
- tveksamt, knappast	11	11	11	20
- nej	28	31	28	22
- har inte funderat på detta	2	0	3	1
Medverkan i fredsfrämjande insats(er)?				
- är/har varit engagerad	0	4	3	5
- ja absolut	17	28	20	17
- ja kanske	25	21	21	24
- tveksamt	8	6	12	15
- nej	48	41	42	40
- har inte funderat på detta	2	0	2	0
Slag av medverkan?				
- militär verksamhet	4	18	13	2
- civil verksamhet	79	58	72	74
- spelar ingen roll	17	19	15	22
- vet inte	0	6	0	3

Vertikal procent. 1: Procenten beräknad på antalet icke-medlemmar.

Huvuduppgifter

- 1: skydda civilbefolkningen och trygga den livsnödvändiga försörjningen
- 2: stödja det militära försvaret
- 3: stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar
- 4: bidra till fred och säkerhet i omvärlden

Tabell 60. Allmän försvarsvilja i fred relaterat till skilda uppfattningar.

År 2000	Väpnat motstånd vid militärt angrepp			
	ja	ja kanske	tveksamt/ nej	vet inte
Samtliga (%)	63	23	12	1
Huvuduppgifter – militära försvaret				
- möta väpnat angrepp	15	8	3	9
- freda gränser mot illegalt intrång	27	21	31	19
- internationella insatser	39	36	37	22
- stödja det civila samhället	16	29	23	18
- vet inte	4	6	5	31
Huvuduppgifter – civila delen av totalförsvaret				
- skydda, trygga civilbefolkningen	31	29	22	24
- stödja det militära försvaret	7	6	4	6
- stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera samhällsstörningar	40	35	44	20
- internationella insatser	17	23	23	20
- vet inte	7	7	7	30
Kännedom om frivilligorganisationer				
- kan inte ange någon organisation	22	27	22	40
- kan ange en eller flera	78	73	78	57
- ej svar	0	0	0	3
Engagemang i frivilligorganisation?				
- nej	88	88	87	91
- ja aktiv	3	3	2	0
- ja passiv	9	9	10	6
- minns/vet inte	0	0	1	3
Kan tänka sig engagemang				
- ja	62 ¹	51	56	29
- tveksamt, knappast	11	19	12	21
- nej	25	29	31	42
- har inte funderat på detta	3	1	1	8
Medverkan i fredsfrämjande insats(er)?				
- är/har varit engagerad	4	1	0	0
- ja absolut	21	15	16	10
- ja kanske	24	24	21	15
- tveksamt	8	18	14	5
- nej	40	41	49	63
- har inte funderat på detta	3	1	1	7
Slag av medverkan?				
- militär verksamhet	10	7	3	0
- civil verksamhet	68	76	89	78
- spelar ingen roll	21	12	7	12
- vet inte	1	6	2	10

Vertikal procent. 1: Procenten beräknad på antalet icke-medlemmar.

Tabell 60. *forts.*

År 2000	Väpnat motstånd vid militärt angrepp			
	ja	ja kanske	tveksamt/ nej	vet inte
Samtliga (%)	63	23	12	1
Uppfattning om statsutgifterna för det militära försvaret				
- bör ökas	29	18	11	4
- bör bibehållas oförändrade	55	62	44	55
- bör minskas	10	10	41	14
- saknar uppfattning	6	10	5	27
Uppfattning om statsutgifterna för den civila delen av totalförsvaret				
- bör ökas	34	28	25	17
- bör bibehållas oförändrade	49	53	59	44
- bör minskas	3	4	5	1
- saknar uppfattning	13	15	11	38
Typ av militärt försvar				
- yrkesförsvar	44	30	51	22
- försvar byggt på plikt	51	57	36	44
- saknar uppfattning	5	13	13	34
Kunskaper om det svenska totalförsvaret				
- mycket goda	5	1	2	0
- ganska goda	48	31	23	13
- ganska dåliga	11	20	19	17
- inga alls	2	9	3	9
- kan inte svara	1	1	1	9

Vertikal procent.

BILAGA 3

OPINION 2000 I SAMMANDRAG

En tredjedel oroliga för storkrig

Betydligt färre i höst, 37 %, än de två senaste höstarna – 50 respektive 46 %, men något fler än 1997, 34 % – oroas över den politiska situationen i världen.

24 % – vilket är den högsta siffran sedan 1980 i SPFs mätserie – mot 16 % förra året är inte alls oroad eller är det i mycket liten utsträckning. En knapp fjärdedel av befolkningen, 23 %, tror att riskerna är stora för att det som händer i världen idag kan leda till ett krig i stora delar av Europa men lika många (25 %) bedömer riskerna för detta som mycket små eller obefintliga. Jämfört med 1999 och 1998 har opinionsläget förändrats på så sätt att den optimistiska inställningen vunnit mark.

Även när det gäller bedömningen av den militära situationen i vår geografiska närhet ökar den optimistiska inställningen. 16 % tror i höst att läget blir mindre hotfullt framöver medan lika många tror att det blir mer hotfullt. 1999 var motsvarande 12 och 18 %. Majoriteten, 64 %, förväntar sig inga förändringar i det framtida militära läget runt oss.

Förändrad syn på Ryssland

Vilken betydelse anser man att olika organisationer och länder har för freden och säkerheten i vårt närområde? 22 % av befolkningen tycker att FN bidrar "väsentligt" till detta; motsvarande för EU är 23 %, för NATO 26 %, för USA 23 % och för Ryssland 6 %. Jämfört med 1999 har den här uppfattningen om dessa organisationers och länders betydelse minskat med några

procentenheter utom beträffande NATO; gruppen som saknar uppfattning om NATOs roll har dock växt till 15 % från förra höstens 9 %.

FN upplevs hösten 2000 av 1 % som ett "visst" eller ett "allvarligt" problem för freden och säkerheten i närområdet. Samma omdöme görs av 8 % om EU, av 6 % om NATO och av 9 % om USA.

Synen på Rysslands betydelse i detta avseende varierar kraftigt mellan undersökningarna. Hösten 1996 upplevde 50 % Ryssland som ett problem för freden och säkerheten i vår närhet. Nu anser totalt 38 % att Ryssland utgör ett "visst" (31 %) eller ett "allvarligt problem" (7 %) för freden och säkerheten. På en annan fråga anser 34 % att Ryssland utgör ett hot mot vårt land; motsvarande förra hösten var 36 %. 1996 hyste dock betydligt fler, 46 %, denna uppfattning.

Många positiva till svenskt engagemang i Baltikum

En majoritet i vårt land (69 %) anser i höst (i likhet med förra hösten) att Sverige bör engagera sig i de baltiska staternas utveckling men något fler ansåg detta 1998, 72 %, och åren dessförinnan, ca 80 %. Nästan alla i gruppen som är för bistånd, runt 90 %, är positiva till åtaganden inom miljö- och teknikområdena och när det gäller insatser för utvecklingen av demokratin i Baltikum är 77 % positiva. Att engagemanget skall avse ekonomiskt bistånd anser 52 % men att biståndet skall vara av militärt slag tycker jämförelsevis få, 14 %.

Försvarsviljan fortsatt hög

Försvarsviljan i samhället har studerats av det psykologiska försvaret sedan 1952. I höst anser 75 % att väpnat motstånd bör göras om Sverige angrips militärt. Förra hösten ansåg 81 % detta medan 76 % gjorde detta 1998 och året dessförinnan 71 %. Avstånd från tanken på väpnat motstånd tar 9 % – en siffra som inte nämnvärt avviker från föregående års.

Över hälften av befolkningen – 58 %, motsvarande 1999 var 61 % – tror att Sverige kan räkna med en snabb och betydande militär hjälp om vi skulle angripas av en främmande makt men 16 % (19 % förra året) är tveksamma eller tror inte alls detta. Andelen osäkra ("kanske-kanske inte") har ökat sedan förra hösten från 17 till 22 %.

De flesta vill behålla alliansfriheten, men många ser i huvudsak positivt på en utveckling mot ett gemensamt europeiskt försvar

När det gäller medlemskap i NATO önskade 65 % förra hösten mot ca 60 % tidigare år, att vi håller oss alliansfria; andelen med den uppfattningen uppgår nu till 62 %.

Att vi skall söka fullt medlemskap i NATO tycker 24 %; den andelen är tämligen konstant de senaste åren.

Nära hälften, 45 %, är i huvudsak för att Sverige medverkar i en fördjupning av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet inom EU i riktning mot ett framtida gemensamt försvar. Men 39 %, förra hösten 42 %, gillar inte en svensk medverkan till detta.

Majoriteten vill ha ett militärt försvar – många föredrar yrkesförsvar

Att Sverige "absolut" bör ha ett militärt försvar anser i höst 63 % vilket är färre än 1998 och 1999 – 71 respektive 67 %. Omkring 10 % är tveksamma eller tar avstånd från det militära försvaret; det förhållandet har gällt de senaste åren.

Hälften, 49 %, föredrar att Sverige har ett militärt försvar som bygger på plikt men 42 % ser hellre ett försvar med enbart anställda, d v s ett yrkesförsvar.

Totalförsvarets civila och fredsfrämjande uppgifter betonas

På vad bör man lägga resurserna inom totalförsvaret den kommande tioårsperioden? Lite mer än en tredjedel, 38 %, tror att huvuduppgiften för det militära försvaret dessa år blir att delta i internationella fredsfrämjande militära och humanitära insatser medan 20 % tycker att man bör lägga resurserna så att det militära försvaret kan stödja det civila samhällets förmåga att klara av svåra påfrestningar i fred.

För den civila delen av totalförsvaret blir huvuduppgiften den närmaste tioårsperioden enligt 38 %, att verka så att samhällets förmåga att förebygga och hantera allvarliga samhällsstörningar stärks medan 20 % tycker att den viktigaste uppgiften blir att genom internationella insatser bidra till fred och säkerhet i omvärlden.

Majoriteten nöjda med försvarskostnaderna

Drygt en femtedel – 23 % – är i höst för ökade statsanslag till det militära försvaret, 16 % tycker att anslagen bör minskas

medan majoriteten, 54 %, förespråkar oförändrad tilldelning. Jämfört med åren 1996-1999 ligger opinionsläget i stort sett fast, men relaterat till åren dessförinnan har andelen för ökade anslag vuxit medan gruppen som förespråkar lägre militärutgifter minskat.

Åren 1996 till 1998 är lite över hälften av befolkningen (ca 55 %) för oförändrade anslag till den civila delen av totalförsvaret och i höst (i likhet med hösten 1999) uppgår den andelen till 52 %. En knapp tredjedel, 30 %, önskar ökade anslag vilket är en minskning från förra årets 34 %.

Uppslutning bakom internationella fredsinsatser

När det gäller inställningen till FNs fredsframtvingande insatser anser i höst 68 % att det är rätt att FN tillgriper militärt våld för att på så sätt säkra freden på olika håll i världen men 20 % tycker inte detta är riktigt. I genomsnitt över perioden 1993 till 1999 accepterar 75 % sådana FN-insatser medan 18 % tar avstånd.

En stor majoritet – 73 % – anser det vara ett riktigt beslut att på begäran av FN skicka svenska soldater till forna Jugoslavien även om dessa där kan dras in i direkta krigshandlingar; 18 % tycker dock att beslutet är felaktigt. Frågan har ställts sedan 1993 och under perioden fram till 1999 håller i genomsnitt 75 % beslutet som riktigt medan 20 % inte gör det.

Kan man själv tänka sig att medverka i en fredsfrämjande insats någonstans i världen? Ja, 18 % kan "absolut" det, 23 % är mer tveksamma medan 43 % inte alls kan tänka sig ett sådant engagemang. För dem som kan tänka sig att medverka är det främst civila verksamheter som är aktuella, 73 %; få – 8 % – vill engagera sig

i främst militära verksamheter medan det för 17 % "inte spelar någon roll".

Frivilligverksamhet

Det stora flertalet i vårt land, 88 %, är inte medlemmar i någon frivilligorganisation med inriktning mot säkerhet, försvar, internationellt fredsarbete eller social omvårdnad men 12 % är aktiva eller passiva medlemmar. Drygt hälften, 57 %, av dem som inte är medlemmar i sådana organisationer, kan tänka sig ett aktivt medlemskap, 13 % är tveksamma medan 28 % svarar "nej". De verksamheter som flest kan tänka sig att aktivt engagera sig i är befolkningsskydd och räddningstjänst (75 %), vård, omsorg, hälso- och sjukvård (68 %), flyktinghjälp och humanitärt bistånd (63 %), djur- och miljöskydd (62 %) och i minst utsträckning militär verksamhet (28 %).

Positiv syn på Sverige

I stort sett alla (98 %) anser att Sverige är ett bra land att leva i. Opinionsläget i år skiljer sig inte från de föregående årens. En femtedel tror att det blir bättre att leva i Sverige framöver, 33 % tror det motsatta medan 42 % tror att det blir ungefär som idag. Jämfört med 1999 har de pessimistiskas skara ökat med tre procentenheter men är klart mindre än under åren 1995-1996 då den gruppen uppgick till 46-47 %.

Färre för anslutning till EMU

Skall Sverige gå med i den europeiska valutaunionen, EMU, eller inte? Att vi skall gå med ansåg 41 % hösten 1999 medan 34 % tyckte det motsatta och 20 % var osäkra medan 4 % vid det tillfället saknade uppfattning i frågan. Enligt hö-

tens studie har andelen positiva till medlemskap minskat (till 34 %) medan gruppen som anser att vi skall hålla oss utanför ökat (till 38 %).

Mycket talar för att en folkomröstning kommer att hållas om EMU-frågan och då

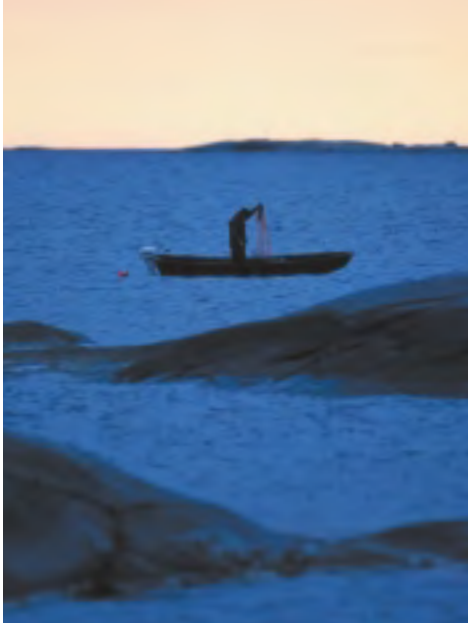
gissar 39 % att resultatet i denna går emot en anslutning, 35 % (förra hösten 30 %) tror att majoriteten röstar för medan 20 % tror att det blir ungefär lika många röster för som mot en anslutning.

SPFs SENASTE RAPPORTER

- 179 **Larsson, Larsåke; Nohrstedt, Stig-Arne (red):** *Göteborgsbranden 1998: En studie om kommunikation, rykten och förtroende.* Stockholm 2000.
- 178 **Ghersetti, Marina & Hvitfelt, Håkan:** *Slutet på sagan: Prinsessan Dianas död i press, radio och tv.* Stockholm 2000.
- 177 **Leth, Göran & Thurén, Torsten:** *Källkritik för Internet.* Stockholm 2000.
- 176 **Nordström, Gert Z & Åstrand, Anders:** *Från löpsedel till webb: En studie av den iscensatta nyheten i papperstidningen.* Stockholm 1999.
- 175:4 **Dahlgren, Peter; Carlsson, Gunilla & Uhlin, Lars:** *Mediernas bevakning av händelserna vid Hallandsåsen hösten 1997.* Stockholm 1998.
- 175:3 **Palm, Lars:** *Hallandsåstunneln som tvistefråga, kris och förtroendeproblem.* Stockholm 1998.
- 175:2 **Arvidson, Peter:** *Åsjäveln biter tillbaka: Lokalbefolkningens upplevelse av händelserna vid tunnelbygget kring Hallandsåsen.* Stockholm 1998.
- 175:1 **Sandberg, Helena & Thelander, Åsa:** *Miljöhot och medborgaroro: En rapport om Hallandsås hösten 1997.* Stockholm 1998.
- 174 **Malešič, Marjan:** *Propaganda in War.* Stockholm 1998.

SPFs SENASTE MEDDELANDEN

- 155 **Åkerström, Marja:** *Sanning eller konsekvens? Argument och perspektiv i mediedebatten under 1998 och 1999 om den svenska underrättelse- och säkerhetstjänstens personalkontroller.* Stockholm 2000.
- 154 *Nyhetsbilder-etik – påverkan: En antologi.* Stockholm 2000.
- 153 **Nydén, Michael:** *Myndigheter, Internet och integritet.* Stockholm 2000.
- 152 **Stütz, Göran:** *Opinion 99. Svenskarnas syn på samhället, säkerhetspolitiken och försvaret.* Stockholm 1999.
- 151 **Hedman, Lowe:** *Snökaoset runt Gävle.* Stockholm 1999.
- 150 **Nord, Lars:** *När demokratin får börja om: Lokal politik och opinion efter de politiska affärerna i Gävle och Motala.* Stockholm 1999.
- 149 **Falkheimer, Jesper & Mithander, Conny:** *Bilder av nynazism i några svenska tidningar.* Stockholm 1998.
- 148 **Österman, Torsten:** *Förtroende.* Stockholm 1999.

OPINION 2000

Den svenska allmänhetens syn på samhället, säkerhetspolitiken och försvaret

Betydligt färre än förra året är oroade över den politiska situationen i omvärlden. Och färre bedömer riskerna som stora för att det som händer i världen kan utvecklas till ett krig i stora delar av Europa. Fler än i förra årets undersökning tror att det militära läget i vår närhet kommer att bli mindre hotfullt i framtiden än idag.

Försvarsviljan är fortsatt hög. En majoritet anser att väpnat motstånd bör göras om Sverige angrips militärt. Flertalet föredrar att Sverige har ett militärt försvar som bygger på plikt men många önskar hellre ett yrkesförsvar. Vad det gäller medlemskap i NATO anser större delen av befolkningen att Sverige ska hålla fast vid den militära alliansfriheten.

Detta är några av resultaten i SPFs undersökning om den svenska allmänhetens syn på samhället, säkerhetspolitiken och försvaret.

Göran Stütz är laborator och forskningschef vid Styrelsen för psykologiskt försvar.